

HEILINDI FRAMSÆKNI FAGMENNSKA

ÁRSSKÝRSLA 2018

ALMENNI
LÍFEYRISSJÓÐURINN

Starfsemi og rekstur

Starfsemi Almenna	4
Borgartún 25	5
Opinn vefur www.almenni.is	6
Sjóðfélagavefur	7
Viðburðir á árinu	8
Stjórn og endursk.nefnd	9
Starfsfólk	10
Tryggingafræðileg staða	11
Hagstæð lífeyrisréttindi	12
Rekstrarkostnaður	13
Lán til sjóðfélaga	14
Lífeyrisgreiðslur	15

Ávöxtun og fjárfestingar

Ávöxtunarleiðir	17
Ávöxtun 2018	18
Fjárfestingarumhverfið 2018	19
Fjárfestingastefna 2019	20
Eignasamsetning	21
Skuldabréf	22
Innlend hlutabréf	23
Um markaðinn	24
Erlendar eignir	25
Erlend hlutabréf	26
Tíu stærstu útg. skuldabréfa	27
Tíu stærstu útg. hlutabréfa	28

Ársreikningur

Skýrsla stjórnar	30
Áritun óháðs endurskoðanda	33
Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris	35
Efnahagsreikningur	36
Sjóðstreymisyfirlit	37
Yfirlit yfir tryggingafræðilega stöðu samtryggingarsjóðs	38
Skýringar	45
– Áhættustýring og umfang áhættu	65
– Kennitölur	71
Selected Financial Information	81

Fylgiskjöl

Útdráttur úr fjárfestingarstefnu 2019	89
Útdráttur úr áhættustefnu 2019	92
Stjórnarháttayfirlýsing	93

Fara í efnisyfirlit

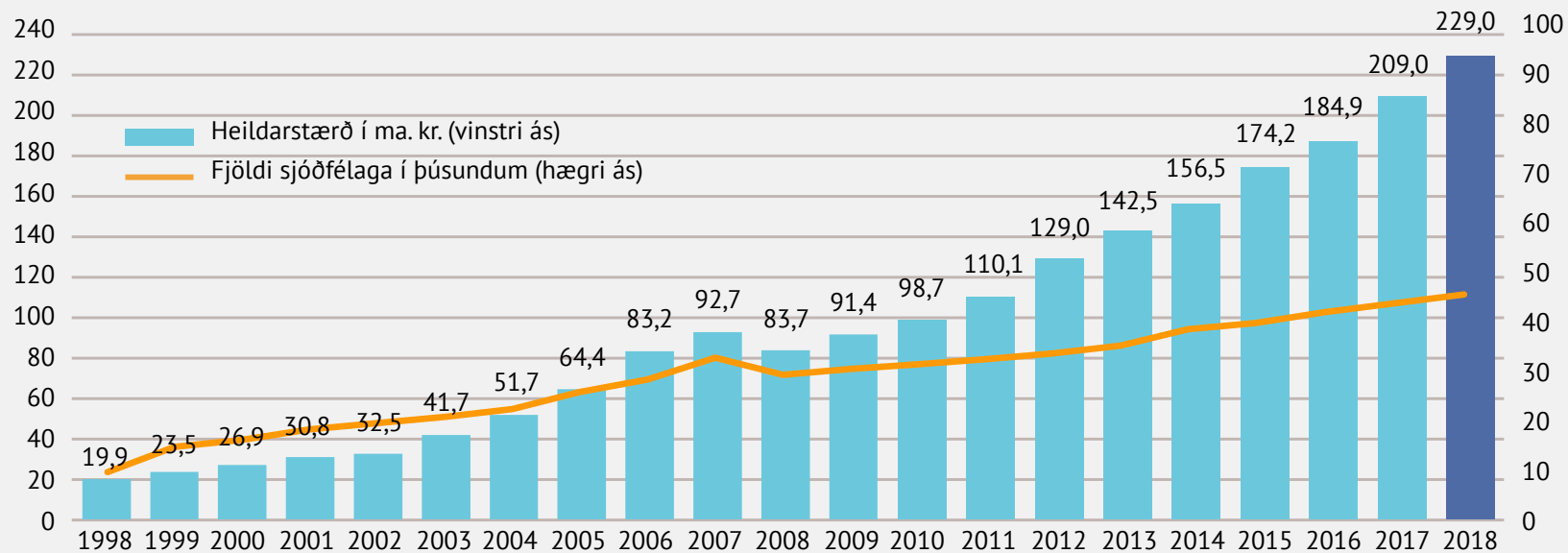
Fara á fyrri síðu

Fara á næstu síðu

Starfsemi og rekstur

Starfsemi Almenna

Eignir um 229 milljarðar

Heildareignir Almenna lífeyrissjóðsins voru 229 milljarðar króna í árslok 2018 og stækkaði sjóðurinn um rúma 20 milljarða á árinu eða 10%. Sjóðfélagar í árslok voru 46.053.

Almennir

Almennir lífeyrissjóðurinn er fullgildur lífeyrissjóður og hefur starfsleyfi samkvæmt lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Sjóðurinn er öllum opin en er jafnframt starfsgreinasjóður arkitekta, leiðsögumanna, lækna, hljómlistarmanna og tæknifræðinga. Lífeyrissjóðir þessara stétta hafa sameinast Almenna lífeyrissjóðnum og greiða félagar þeirra lágmarksiðgjöld í hann. Sjóðurinn hentar líka þeim sem geta valið í hvaða lífeyrissjóð þeir greiða lágmarksiðgjaldið og einnig þeim sem vilja greiða viðbótariðgjöld í lífeyrissjóð til að auka ráðstöfunartekjur sínar á eftirlaunaárunum.

Heildareignir Almenna lífeyrissjóðsins voru 229 milljarðar króna í árslok 2018 og stækkaði sjóðurinn um rúma 20 milljarða á árinu eða 10%. Sjóðfélagar í árslok voru 46.053.

Iðgjald

Lágmarksiðgjald í Almenna lífeyrissjóðinn er 12% af launum og skiptist þannig að 4% greiðast í séreignarsjóð og 8% í samtryggingarsjóð. Með greiðslu í samtryggingarsjóð safna sjóðfélagar fyrir ævilöngum ellilífeyrisgreiðslum auk þess að ávinna sér rétt á örorku- og barnalífeyri við starfsorkumissi og maka- og barnalífeyri við fráfall sjóðfélaga. Viðbótariðgjald (iðgjald umfram 12% af launum) er greitt í séreignarsjóð. Séreignarsjóður er laus til útborgunar frá 60 ára aldri.

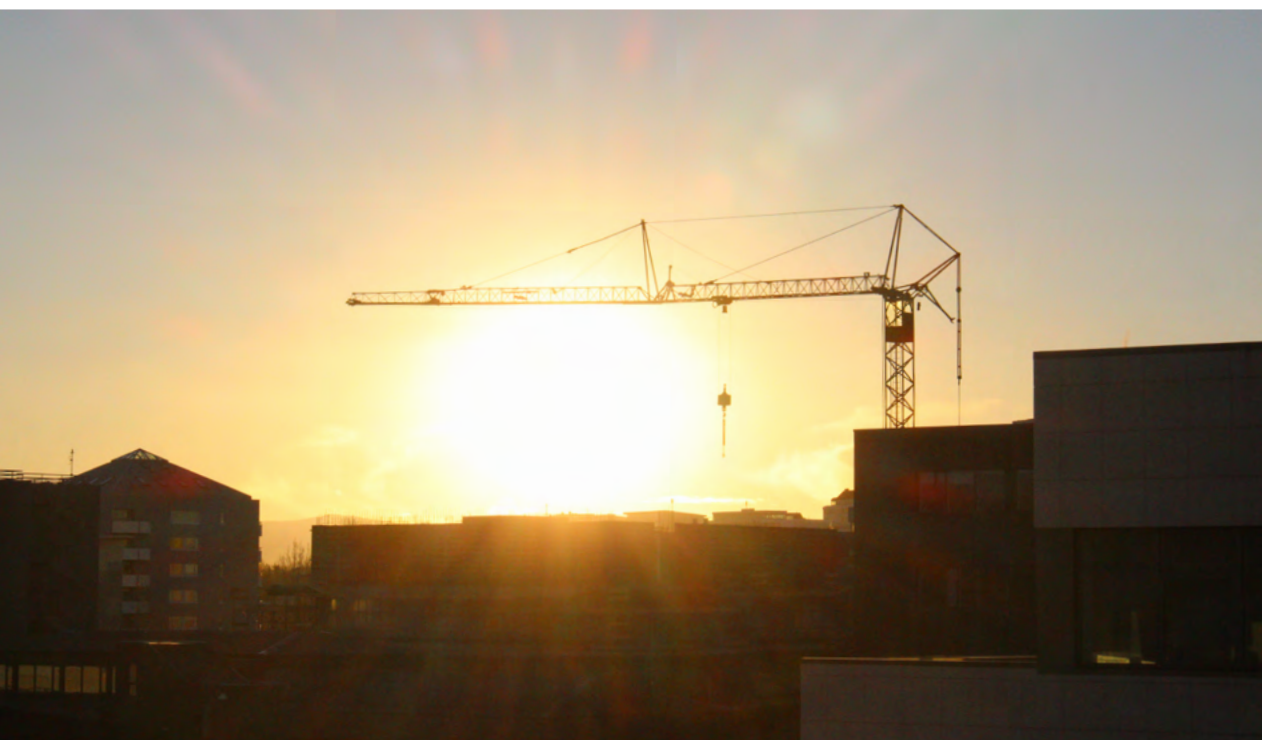
Forverar Almenna

Almennir lífeyrisjóðurinn samanstendur af átta lífeyrisjóðum sem hafa sameinast á mismunandi tímum. Lífeyrisjóður Tæknifræðingafélags Íslands er elstur þessara sjóða en hann var stofnaður árið 1965. Þeir lífeyrissjóðir sem sameinast hafa í Almenna lífeyrissjóðinn eru (stofnár í sviga): ALVÍB (1990), Lífeyrissjóður arkitekta (1967), Lífeyrissjóður arkitekta og tæknifræðinga (1998), Lífeyrisjóður starfsmanna SÍF (1968), Lífeyrissjóður FÍH (1970), Lífeyrissjóður Félags leiðsögumanna (1977), Lífeyrissjóður lækna (1967) og Lífeyrissjóður Tæknifræðingafélags Íslands (1965).

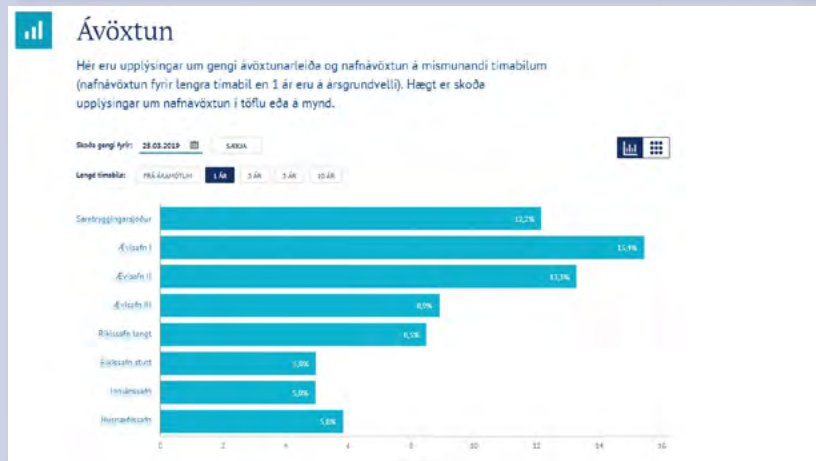

Borgartún 25 – 5. hæð

Skrifstofa Almenna er á fimmtu hæð í Borgartúni 25. Þar er ekki aðeins góð aðstaða til að taka á móti sjóðfélögum heldur einnig gott útsýni. Myndirnar á þessari síðu sýna nokkur sjónarhorn af hæðinni.

Opinn vefur Almenna

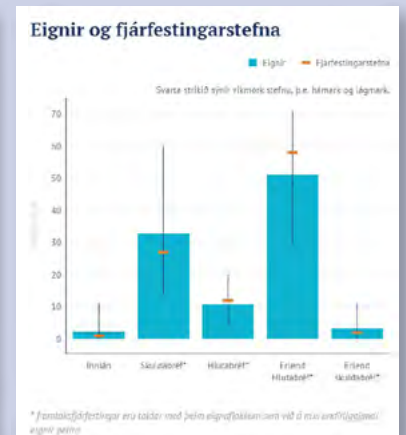

20 ár í beinni

Á árinu 2018 voru liðin 20 ár síðan Almenni hóf að birta daglegt gengi ávöxtunarleiða á vef sjóðsins. Til þessa dags er Almenni eini lífeyris-sjóðurinn sem gerir þetta en fyrir vikið er hægt að rekja gengisþróun ávöxtunarleiða allt að 20 ár aftur í tímann. Um áramótið 2017 og 2018 uppfærði Almenni einnig vef sjóðsins og bætti enn frekar útlit og myndræna framsetningu á upplýsingum.

Myndrænt og upplýsandi

Á heimasíðu Almenna er að finna ítarlegar upplýsingar um rekstur sjóðsins og eignasöfn. Þar á meðal eru myndir af gengisþróun, eignum og fjárfestingastefnu og nafnvöxtun á ársgrundvelli.

Nánar á almenni.is

Almenni leggur áherslu á að miðla upplýsingum um sjóðinn, rekstur hans og annað sem viðkemur lífeyrismálum á eins skilvirkan hátt og mögulegt er. Heimasíða Almenna er hönnuð með það fyrir augum.

Vefur Almenna fyrir sjóðfélaga

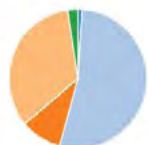
Eignasamsetning 06.02.2019 Yfirlit Ávöxtunarleiðir Eignasamsetning

	ÆVISAFN I	ÆVISAFN II	Samtals
Innlendar	2,5	61,3	63,8
Erlendar	2,5	33,7	36,2
Samtals			100,0

Skipting safna

	ÆVISAFN I	ÆVISAFN II	
Innlán	0,1	0,9	0,9
Innl. skuldabréf	1,9	51,5	53,3
Innl. hlutabréf	0,6	8,9	9,5
Erlend verðbréf	2,3	31,5	33,9
Erlend skuldabréf	0,2	2,2	2,4
Samtals	5,0	95,0	100,0

Uppfærð staða

Á sjóðfélagavefnum eru upplýsingar um inneign, réttindi og lán uppfærðar daglega og gefa þannig rétta mynd af stöðunni hverju sinni.

Ávöxtunarleiðir	Innlán	Innlend skuldabréf
☒ Ævileiðin		lögjald færirst á milli Ævisafna
☐ Ævisafn I	1%	27,5%
☐ Ævisafn II	2%	47%
☐ Ævisafn III	20%	59,5%
☐ Húsnæðissafn	15%	85%
☐ Innlánasafn	100%	

Umsókn um ævilangan ellilífeyri

Áætlaður lífeyrir á mánuði frá 70 ára aldri: 633.677

Fyrsta greiðsla: apríl 2019

- ☒ Sendu umsókn á aðra lífeyrissjóði sem ég á rétt í.
- ☒ Sendu staðfestingu til Tryggingastofnunar ríkisins og aðra lífeyrissjóði sem ég á rétt í.

Skilaboð til Almenna lífeyrissjóðsins

Undirrita umsóknina

Vinsamlega lesið og samþykkið umsóknina með rafrænni undirskrift.

Rafræn undirritun

Vinsamlegast athugið að beiðni um samþykki berst í farsíma.

Símanúmer: 9695959

Aðgerðir

Með rafrænum skilríkjum er t.d. hægt að breyta ávöxtunarleið, gera samning um viðbótarlífeyrissparnað, sækja um lífeyri og stýra útborgunum úr séreignarsjóði.

SJÓÐ-FÉLAGA-VEFUR UPPFÆRÐ YFIRSÝN

Framtíðin

Nánar

Áætluð starfslok

65 ára

Áætluð eftirlaun sem % af lokalaunum

72%

Áætluð eftirlaun sem % af markmiði

90%

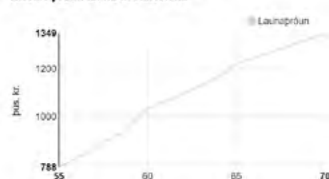
Launaþróun

Hér getur notandi slegið inn hvernig hann reiknar með að laun breytist til starfsloka. Hægt er að slá inn prósentubreytingar á ákveðnum aldurabilum.

Áætlaðar launabreytingar

Frá	Til	Árleg breyting
55 ára	60 ára	5 %
60 ára	65 ára	3 %
65 ára	70 ára	2 %

Áætluð þróun launa til starfsloka

Byrjunarlaun
Lokalaun

Bæta við línu
750.000
1.348.871

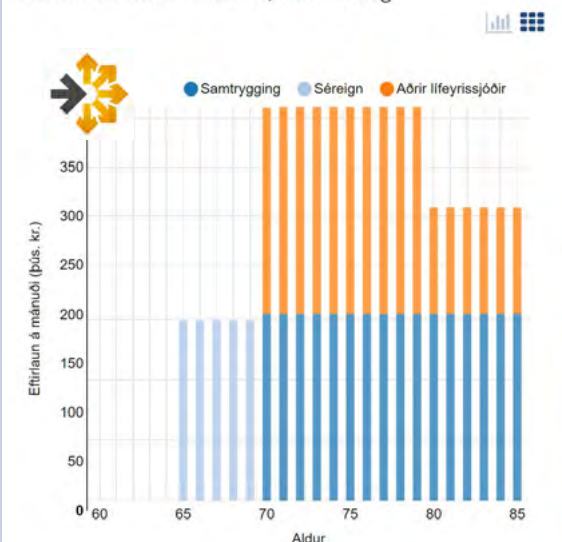
Áætlanir

Gagnvirkar reiknivélar gera mögulegt að áætla eftirlaun miðað við forsendur sem hver og einn getur lagað að sínum aðstæðum.

Lífeyrissgátt

Upplýsingar um réttindi í öðrum sjóðum er bæði hægt að sjá og nýta í útreikning og áætlanir.

Áætluð eftirlaun á mánuði, staðan í dag

Viðburðir á árinu

Helstu viðburðir

Á hverju ári stendur Almenni fyrir nokkrum viðburðum til upplýsinga fyrir sjóðfélaga. Árið 2018 var engin undan-tekning frá því.

Fundur um ávöxtun

Opinn fundur um ávöxtun var haldinn 17. janúar og 19. september. Á fundinum í janúar var fjallað um ávöxtun

ársins 2017 og nýr vefur Almenna kynntur til sögunnar. Í september var fjallað um ávöxtun á fyrri hluta ársins og reynt að ráða í framhaldið.

Opið hús 10. mars

Laugardaginn 10. mars hélt Almenni opið hús og bauð sjóðfélögum að kynna sér starfsemina og hlýða á áhugaverð erindi. Þórhildur Stefánsdóttir ráðgjafi hjá Almenna flutti erindi um það hvernig hægt er að undirbúa töku lífeyris,

Helgi Finnbogason hélt stutt skyndihjálparnaámskeið, Eva Ósk Eggertsdóttir og Ásgerður Hrönn Hafstein ráðgjafar hjá Almenna fjölluðu um töku fasteignalána, Jóhannes Þórðarson arkitekt hjá Glámu/Kím arkitektum um hönnun íbúða, Gunnar Baldvinsson framkvæmdastjóri Almenna um verðmætustu eignina og Erla Gerður Sveinsdóttir læknir um heilsuna. Auk þeirra gladdi Guðrún Árný Karlsdóttir gesti opna hússins með tónlistarflutningi. Gert var stutt myndband til að fanga stemninguna sem sjá má með því að [smella hér](#).

Stjórn og endurskoðunarnefnd

Stjórn og varastjórn Amenna árið 2018

Fremri röð frá vinstri: Hulda Rós Ríkisdóttir, Arna Guðmundsdóttir, Sigríður Magnúsdóttir.
Aftari röð frá vinstri: Sigurjón H. Ingólfsson, Davíð Ólafur Ingimarsson, Ólafur H. Jónsson.

Stjórn sjóðsins

Stjórn sjóðsins er skipuð sex sjóðfélögum, kjörnum á ársfundi til þriggja ára í senn. Varamenn í stjórn eru þrír. Á hverju ári eru kosnir tveir aðalmenn í stjórn og einn varamaður.

Stjórnarfundir

Stjórnin fundar að jafnaði einu sinni í mánuði og oftast ef tilefni er til. Á tímabilinu frá mars 2018 til apríl 2019 fundaði stjórnin 15 sinnum. Stjórnarmenn hafa auk þess mætt á ýmsa fundi milli stjórnarfunda til að greina mál eða afgreiða milli funda.

Stjórn 2018

Aðalmenn:

Ólafur H. Jónsson, formaður
Hulda Rós Ríkisdóttir, varaformaður
Arna Guðmundsdóttir
Davíð Ólafur Ingimarsson
Sigríður Magnúsdóttir
Sigurjón H. Ingólfsson

Til vara:

Anna Karen Hauksdóttir
Oddur Ingimarsson
Ragnar Torfi Geirsson

Kosin/n á ársfundi

2017
2018
2018
2016
2017
2016

2017
2018
2016

Endurskoðunarnefnd

Samkvæmt samþykktum sjóðsins skipar stjórn þriggja manna endurskoðunarnefnd til eins árs. Hlutverk nefndarinnar er að leitast við að tryggja áreiðanleika ársreikninga ásamt óhæði endurskoðenda sjóðsins auk þess að hafa eftirlit með fyrirkomulagi og virkni innra eftirlits og áhættustýringar. Í endurskoðunarnefndinni árið 2018 til 2019 sitja Gísli Hlíðberg Guðmundsson, formaður, Davíð Ólafur Ingimarsson og Eiríkur Þorbjörnsson.

Starfsfólk og skrifstofa

Verið velkomin í Borgartún 25

Skrifstofa sjóðsins er í Borgartúni 25, Reykjavík. Skrifstofan er opin virka daga frá kl. 9–16 en þar er góð aðstaða til að taka á móti sjóðfélögum.

Hægt er að panta tíma eða mæta hvenær sem er á afgreiðslutíma sjóðsins og óska eftir viðtali. Stöðufundir eru einkafundir sjóðfélaga með ráðgjafa þar sem farið er ítarlega yfir lífeyrismál hans. [Smelltu hér](#) til að bóka stöðufund.

Viðtöl og símtöl. Ráðgjafar Almenna lífeyrissjóðsins eru til taks ef sjóðfélaga vantar upplýsingar eða ráðgjöf sem hægt er að veita í síma, á styttri fundum eða í tölvupósti. Síminn er 510 2500 og netfangið almenni@almenni.is.

Ráðgjafar og móttaka

Ráðgjafar sjóðsins eru fjórir og geta sjóðfélagar leitað til þeirra um sérhæfða þjónustu og ráðgjöf um lífeyrismál.

Þórhildur Stefánsdóttir, deildarstjóri thorhildur@almenni.is

Ásgerður Hrönn Hafstein, ráðgjafi asgerdur@almenni.is
Brynja Margrét Kjærnested, ráðgjafi brynja@almenni.is
Eva Ósk Eggertsdóttir, ráðgjafi eva@almenni.is
Halldór Bachmann, kynningarstjóri halldor@almenni.is
Jóna Margrét Sigurðardóttir, bakvinnsla lána jona@almenni.is

Iðgjalda- og lífeyrisdeild

Iðgjalda- og lífeyrisdeild sér um skráningu iðgjalda og greiðslu lífeyris.

Amalía Berndsen, deildarstjóri amalial@almenni.is
Anna Guðmundsdóttir, iðgjaldaskráning anna@almenni.is
Árný Benediktsdóttir, innheimta arny@almenni.is
Una Hafðís Hauksdóttir, lífeyrir una@almenni.is

Eignastýring

Eignastýringarteymi sjóðsins sér um stýringu eigna sjóðsins í samræmi við fjárfestingarstefnu. Fjárfestingarstjóri stýrir störfum teymisins.

Kristjana Sigurðardóttir, fjárfestingarstj. kristjana@almenni.is
Helga Indriðadóttir, sjóðstjóri helga@almenni.is
Grétar Már Axelsson, sjóðstjóri gretar@almenni.is

Bókhald

Bókhaldsdeild sér um daglegt bókhald, mánaðarlegar afstemmingar, skýrslur og árlegt uppgjör sjóðsins.

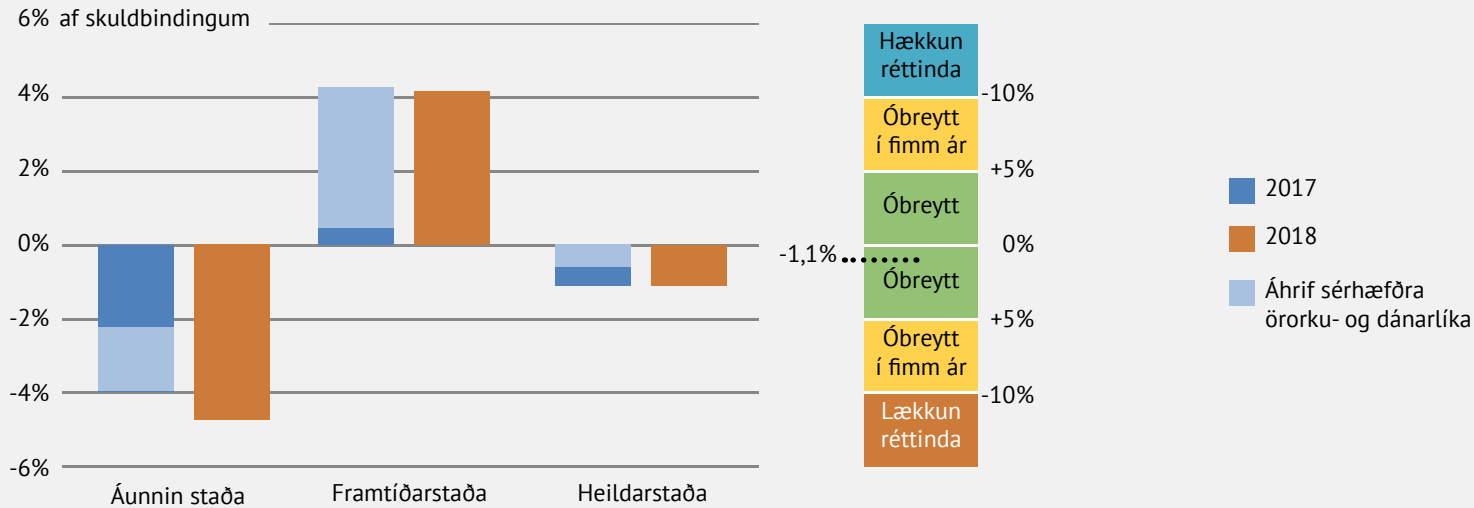
Jóna Bergþóra Sigurðardóttir, sérfræðingur jonab@almenni.is
Kristín Sigurgeirsdóttir, sérfræðingur kristin@almenni.is

Rekstur og önnur verkefni

Daglegur rekstur og verkefni sem tengjast öllum starfsmönnum og deildum.

Daníel Arason, rekstrarstjóri daniel@almenni.is
Lóa Rún Kristinsdóttir, gjaldkeri loa@almenni.is
Sigurður Örn Karlsson, áhættustjóri sigurdurorn@almenni.is
Sigríður Ómarsdóttir, skrifstofustjóri sigridur@almenni.is
Sigurður Kári Tryggvason, lögfræðingur sigurdur@almenni.is
Gunnar Baldvinsson, framkvæmdastjóri gunnar@almenni.is

Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg
staða innan marka

Heildarstaða er innan
vikmarka í lögum. Réttindi
haldast óbreytt.

Tryggingafræðileg úttekt

Við mat á fjárhagsstöðu samtryggingarsjóða eru eignir bornar saman við skuldbindingar. Tryggingafræðileg staða skiptist í þrjá hluta.

- **Áunnin staða.** Núverandi eignir eru bornar saman við skuldbindingar vegna réttinda sem sjóðfélagar eru búnir að ávinna sér með greiðslum í sjóðinn.
- **Framtíðarstaða.** Núvirði iðgjalda virkra sjóðfélaga til 70 ára aldurs er borið saman við réttindi sem framtíðariðgjöld mynda.
- **Heildarstaða.** Heildarskuldbindingar eru samtala áunninna skuldbindinga og framtíðarskuldbindinga. Heildareignir eru samtala núverandi eigna og núvirði framtíðariðgjalda.

Staðan í árslok 2018

Tryggingafræðileg staða samtryggingarsjóðsins miðað við 31. desember 2018 var eins og hér greinir:

- Áfallnar skuldbindingar voru 4,8% meiri en núverandi eignir.
- Núvirði framtíðariðgjalda var 4,2% hærra en áætlaðar framtíðarskuldbindingar.
- Heildarskuldbindingar voru 1,1% umfram heildareignir. Heildarstaða sjóðsins er innan hámarks vikmarka sem lög kveða á um.
- Samkvæmt úttektinni eru heildareignir samtryggingar-sjóðs 179,2 milljarðar og heildarskuldbindingar 181,2 milljarðar.

Talnakönnun reiknaði á árinu 2018 út sérhæfðar örorku- og dánarlíkur sem byggja á raunverulegum gögnum í réttindabókhaldi sjóðsins í stað þess að horfa til allra sjóðfélaga íslenskra lífeyrissjóða. Niðurstaða útreikninganna er að örorkulíkur sjóðfélaga í Almenna

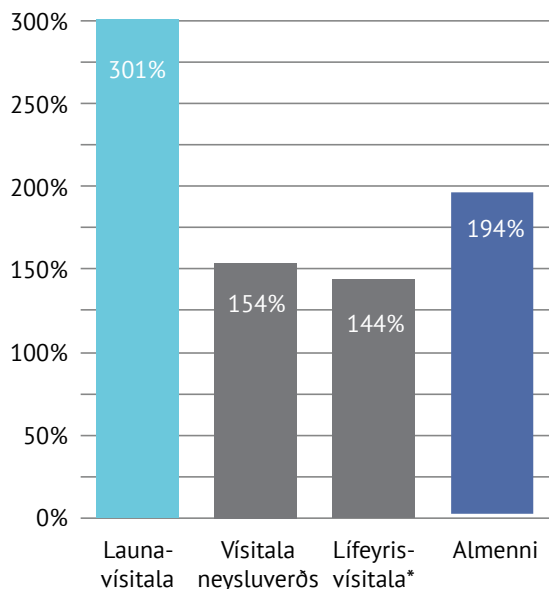
lífeyrissjóðnum eru lægri en áður var miðað við en meðalævi sjóðfélaga er lengri. Með sérhæfðum örorku- og dánarlíkum versnaði áunnin staða en framtíðarstaða batnaði. Samanlagt batnaði heildarstaða sjóðsins úr -1,1% í -0,6% af skuldbindingum miðað við stöðuna í árslok 2017.

Próunin árið 2018

Tryggingafræðileg staða versnaði um 0,5 prósentustig á árinu vegna þess að ávöxtun eigna var um það bil 1% lægri en núvirðingarprósenta skuldbindinga.

- Nafnávöxtun samtryggingarsjóðs var 5,9% miðað við eignamat sem notað er við mat á tryggingafræðilegri stöðu.
- Ávöxtunarviðmið sem er notað til að núvirða skuldbindingar er hins vegar 3,5% raunávöxtun. Verðbólga á árinu var 3,3% sem þýðir að nafnávöxtun skuldbindinga var 6,9%.

Hagstæð lífeyrisréttindi

* Vísitala 10 stærstu lífeyrissjóða án ábyrgðar launagreiðenda
Hækkun launa, verðlags og lífeyris
1998–2018

Lífeyrir hefur hækkað umfram verðlag

Frá því að lífeyrissjóðalögin tóku gildi árið 1998 hafa lífeyrisréttindi sjóðfélaga í Almenna lífeyrissjóðnum og forverum hans hækkað umfram verðlag.

- Lífeyrisréttindi hjá Almenna hækkuðu um 194% að meðaltali á tímabilinu 1998–2018.
- Á sama tíma hækkaði launavísitala um 301% og vísitala neysluverðs um 154%.
- Vísitala 10 stærstu lífeyrissjóða án ábyrgðar launagreiðenda hækkaði um 144% á tímabilinu.

Dæmi um inneign og lífeyri

Taflan sýnir upplýsingar um lífeyrisréttindi í Almenna lífeyrissjóðnum og dæmi um réttindi og inneign ef sjóðfélagi greiðir í sjóðinn af föstum launum á aldrinum 25 til 67 ára. Reiknað með 3,5% raunávöxtun á ári.

	SAMTRYGGINGARSJÓÐUR	SÉREIGNARSJÓÐUR
Eftirlaun	Ellilífeyrir frá 60–80 ára aldri til æviloka	Inneign er laus til útborgunar frá 60 ára aldri.
<i>Dæmi:</i>	Ellilífeyrir frá 70 ára aldri nemur 57% af lokalaunum til æviloka	Inneign 67 ára nemur 3,8 árslaunum. Dugir til að greiða 45% af lokalaunum í tíu ár.
Örorka	Örorkulífeyrir er greiddur ef sjóðfélagi verður óvinnufær og verður fyrir sannanlegum tekjumissi. Barnalífeyrir með hverju barni til 20 ára aldurs.	Við starfsorkumissi er séreignarsjóður greiddur út á sjö árum eða lengri tíma háð vali sjóðfélaga.
<i>Dæmi:</i>	Örorkulífeyrir sem nemur 57% af lokalaunum. Barnalífeyrir að fjárhæð 36 þúsund krónur er greiddur með hverju barni til 20 ára aldurs barns.	Inneign sem nemur 1,2 árslaunum. Dugar til að greiða 20% af meðallaunum síðastliðinna þriggja ára í sjö ár.
Fráfall	Makalífeyrir greiddur við fráfall sjóðfélaga.	Inneign erfist og er laus til útborgunar strax.
<i>Dæmi:</i>	Makalífeyrir sem nemur 28% af lokalaunum. Barnalífeyrir að fjárhæð 36 þúsund krónur til 20 ára aldurs barns.	Inneign sem nemur 1,2 árslaunum. Inneignin er laus til útborgunar strax.

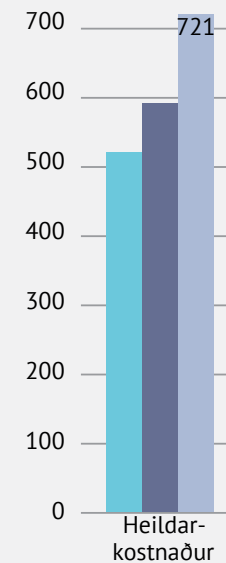
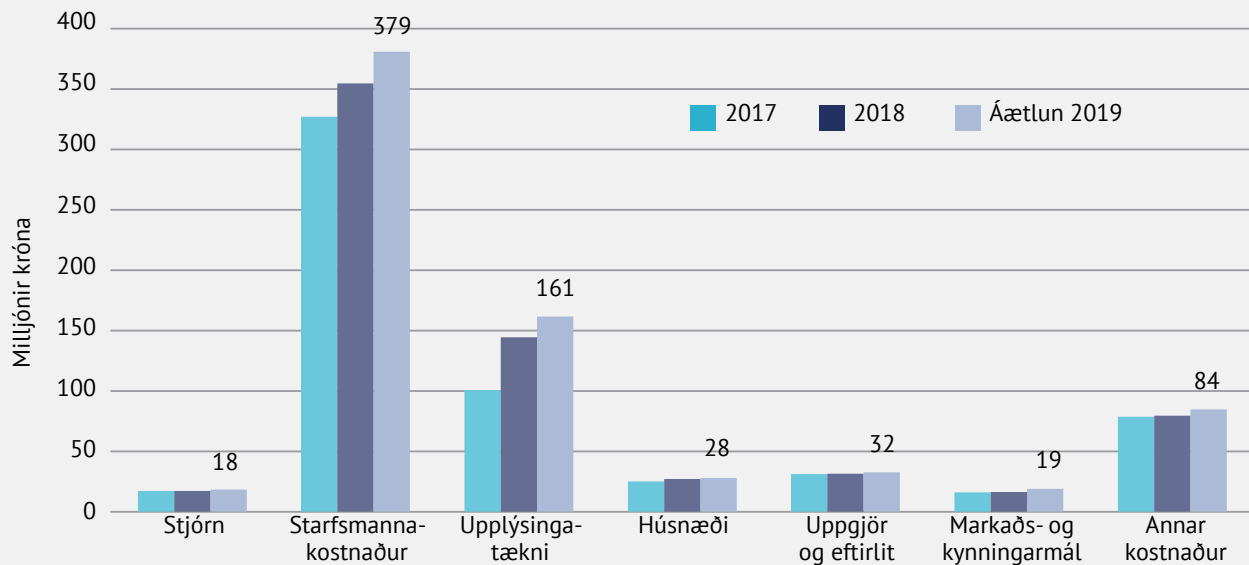
Hagstæð lífeyrisréttindi

Í Almenna lífeyrissjóðnum er samsetning lífeyrisréttinda öðruvísi en í flestum öðrum lífeyrissjóðum. Lágmarks-iðgjald er 12% af launum og greiðast 4% í séreignarsjóð og 8% í samtryggingarsjóð.

Inneign í séreignarsjóði er laus til útborgunar við 60 ára aldur og geta sjóðfélagar ráðið hvort þeir taka inneignina út í einu lagi eða dreifa úttektinni á lengri tíma. Inneignin erfist við fráfall og eykur það fjárhagslegt öryggi aðstandenda. Iðgjald í samtryggingarsjóð myndar réttindi til ævilangs ellilífeyris og áfallalífeyris (örorku-, maka- og barnalífeyris).

- Sjóðfélagar geta hafið töku ævilangs ellilífeyris á aldrinum 60 til 72 ára.
- Örorkulífeyrir er greiddur til 70 ára aldurs ef sjóðfélagar missa starfsorku.
- Makalífeyrir er greiddur til maka við fráfall sjóðfélaga í 2,5 ár og lengur ef sjóðfélagi á barn undir 20 ára aldri eða ef makinn er öryrki og yngri en 67 ára.
- Barnalífeyrir er greiddur til barna yngri en 20 ára við fráfall eða við starfsorkumissi sjóðfélaga. Fjárhæð barnalífeyris í mars 2019 er 36.692 kr. á mánuði. Ef barn látins sjóðfélaga á hvorki foreldri né kjörforeldri á lífi er greiddur tvöfaldur barnalífeyrir.

Rekstrarkostnaður

Raunkostnaður og áætlun 2019

Rekstrarkostnaður hefur hækkað í takt við verðlag, aukinn starfsmannafjölda og auknar kröfur um áhættustýringu og eftirlit. Kostnaður sem hlutfall af eignum sjóðsins er áætlaður um 0,3% árið 2019 sem er svipað hlutfall og árið 2018.

Stefnt að lágmarkskostnaði

Markmið Almenna lífeyrissjóðsins er að halda kostnaði í lágmarki þannig að sem mest af ávöxtun sjóðsins skili sér til sjóðfélaga. Þessu er fylgt eftir með því að gæta hófs í rekstri og reyna að lágmarka fjárfestingarkostnað við ávöxtun eigna sjóðsins eins og hægt er.

Kostnaður í takt við áætlun 2018

Rekstraráætlun fyrir árið 2018 gerði ráð fyrir heildarkostnaði að fjárhæð 654 milljónir króna. Raunverulegur rekstrarkostnaður varð 667 milljónir króna sem er 2% hærri en áætlun. Ástæðan er m.a. kostnaður vegna upplýsingatækni sem var hærri en gert var ráð fyrir.

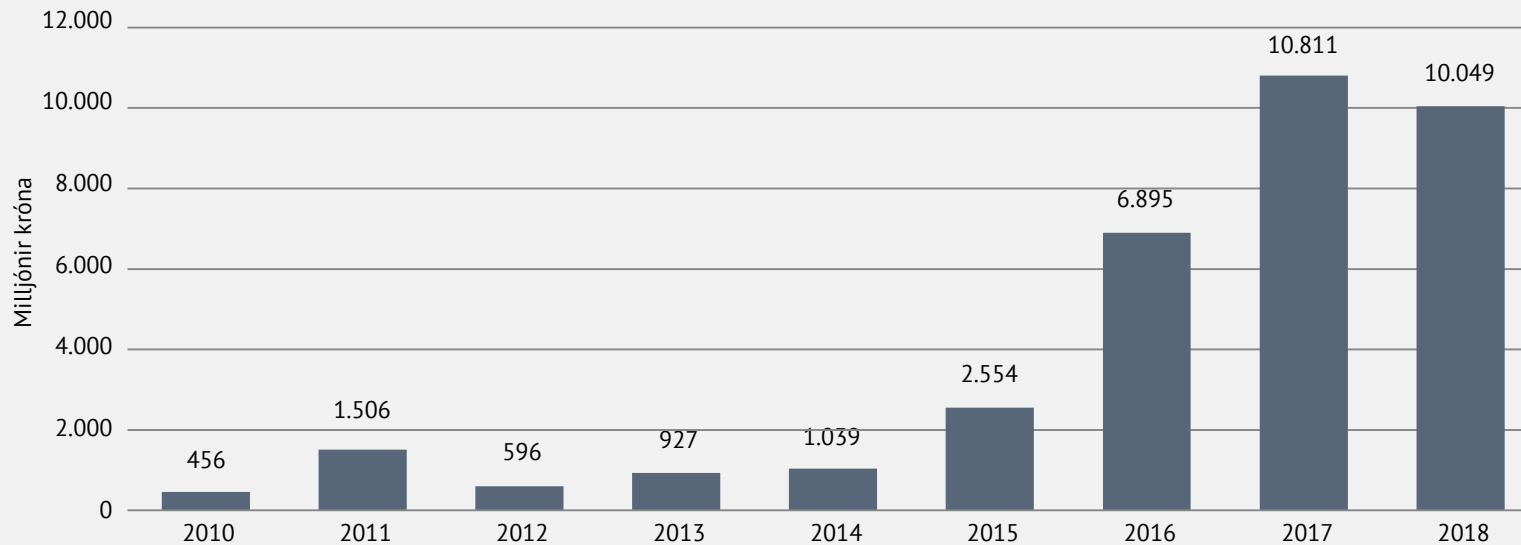
Stærstu kostnaðarliðirnir

Starfsmannakostnaður vegur þýngst í rekstrarkostnaðinum en hjá sjóðnum starfar 21 starfsmaður. Sjá nánar um starfsfólk og skipulag á bls. 10. Upplýsingatækni er annar stærsti kostnaðarliðurinn en sjóðurinn notar sérstök upplýsingakerfi fyrir eignir, réttindi sjóðfélaga og bókhald. Sjóðurinn býður jafnframt sjóðfélögum og launagreiðendum upp á að skoða upplýsingar á sjóðfélaga- og launagreiðandavef. Á læstu vefsvæði geta sjóðfélagar nálgast upplýsingar um inneign og réttindi, ásamt því að framkvæma ýmsar aðgerðir. Á sama hátt geta launagreiðendur skoðað upplýsingar um iðgjaldagreiðslur á læstu vefsvæði.

Áætlun 2019

Stjórn sjóðsins samþykkti á stjórnarfundum í desember sl. rekstraráætlun fyrir árið 2019. Samkvæmt henni stefnir í að rekstrarkostnaður sjóðsins verði um 721 milljón króna eða um 0,3% af áætluðum meðaleignum ársins. Samkvæmt áætluninni hækkar heildarkostnaður um 8,1% milli ára sem felst að mestu leyti í hækkun á kostnaði vegna upplýsingatækni- og starfsmannakostnaðar en þessir kostnaðarliðir nema um 77% af heildaráætlun.

Lán til sjóðfélaga

Útlán margfaldast

Myndin sýnir þróun nýrra lána til sjóðfélaga frá árinu 2010–2018. Lánveitingar drógust saman um 7% milli áráanna 2017 og 2018 en árið 2017 jukust lánveitingar um 57% milli ára.

Sjóðfélagalán Almenna

Almenni lífeyrissjóðurinn býður sjóðfélögum að velja á milli lána með föstum verðtryggðum vöxtum, breytilegum verðtryggðum vöxtum og óverðtryggðum vöxtum þar sem vextir eru nú festir til þriggja ára í senn en árið 2013 var byrjað að bjóða uppá óverðtryggð lán. Óverðtryggðir vextir voru vinsælasta lánsformið á árinu 2018. Á árinu 2017 var hlutfall lána með óverðtryggða vexti 33% af nýjum útlánnum en á síðasta ári var hlutfallið 46%. Hlutfall lána með fasta verðtryggða vexti minnkaði verulega á milli ára en á árinu 2017 var hlutfallið 44% af nýjum útlánnum en á síðasta ári var hlutfallið 24%. Hluttur breytilegra vaxta hefur einnig aukist, árið 2017 var hlutfall lána með breytilegum vöxtum 22%, en árið 2018 var hlutfallið 30%.

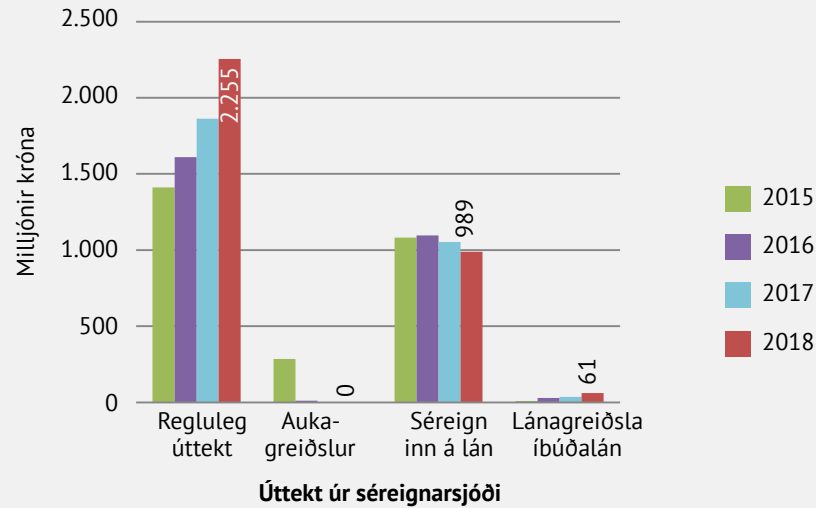
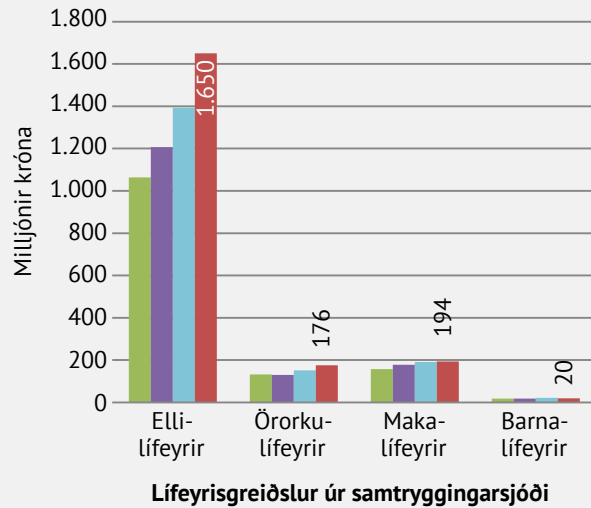
Þróun síðustu ára

Mikill vöxtur hefur verið í útlánnum til sjóðfélaga undanfarin ár þrátt fyrir samdrátt á síðasta ári um 7% en lán til sjóðfélaga námu 10 milljörðum samanborið við 10,8 milljörðum árið 2017. Uppgreidd lán á árinu 2018 voru 4,1 milljarðar þannig að nettó lánveiting var 5,9 milljarðar. Meðaltalslánsfjárhæð á árinu var um 24,3 milljónir og fækkaði lántakendum um 5% á milli ára.

Hvorki uppgreiðslugjald né endurskoðunarákvæði

Þau kjör sem bjóðast sjóðfélögum standast samanburð við bestu kjör sem í boði eru á lánamarkaði. Auk góðra vaxtakjara vekur athygli að lán hjá Almenna bera ekki uppgreiðslugjald. Þá eru fastir vextir án endurskoðunarákvæðis og eru því óbreyttir út lánstímann.

Lífeyrisgreiðslur

Lífeyrisgreiðslur aukast

Súluritin sýna lífeyrisgreiðslur úr samtryggingarsjóði annars vegar og úttekt úr séreignarsjóði hins vegar. Greiðslur úr séreignarsjóði hækkuðu um 12,0% á milli ára og ellilífeyrisgreiðslur úr samtryggingarsjóði jókst um 18,4%.

Lífeyrisgreiðslur aukast milli ára

Árið 2018 greiddi Almenni lífeyrissjóðurinn samtals 5,3 milljarða í lífeyri og skiptust greiðslurnar þannig að 3,3 milljarðar voru greiddir úr séreignarsjóði en 2,0 milljarður úr samtryggingarsjóði. Árið 2017 greiddi sjóðurinn samtals 4,7 milljarða sem skiptust þannig að 3 milljarðar voru greiddir úr séreignarsjóði og 1,8 milljarður úr samtryggingarsjóði. Samtals fengu 3.543 lífeyrisgreiðslur úr séreignarsjóði árið 2018, þ.a. nýttu 2.544 heimild til að ráðstafa séreignarsparnaði inn á lán og 70 nýttu sér heimild til að greiða inn á fyrstu íbúð. Lífeyrisþegar úr samtryggingarsjóði voru samtals 1.849 og skiptust þannig að 1.211 fengu ellilífeyri, 322 örorkulífeyri, 166 makalífeyri og greiddur var barnalífeyrir vegna 78 barna.

Breytingar milli ára

Ellilífeyrisgreiðslur úr samtryggingarsjóði hafa hækkað jafnt og þétt í takti við hækkandi meðalaldur sjóðfélaga. Örorku-, maka- og barnalífeyrir er svipaður milli ára. Reglulegar greiðslur úr séreignarsjóði hækka á milli ára en greiðslur inn á lán lækka aðeins á milli ára en á árinu námu þær 989 milljónum en 1.053 milljónum árið 2017.

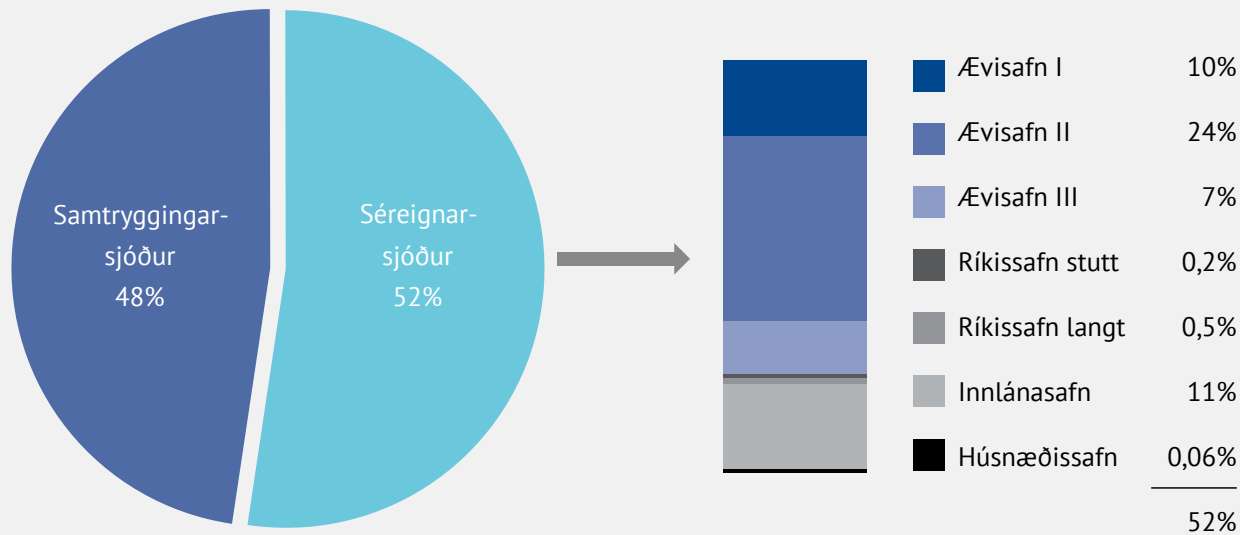
Heimild til að greiða viðbótarlífeyrissparnað inn á lán

Á árinu 2014 samþykktu stjórnvöld að heimila einstaklingum að greiða viðbótarlífeyrissparnað skattfrjálst inn á fasteignalán á tímabilinu 1. júlí 2014 til 30. júní 2017. Á árinu 2016 var heimildin framlengd um tvö ár eða fram til 30. júní 2019. Fjöldi sjóðfélaga hjá Almenna lífeyrissjóðnum hefur nýtt sér þetta úrræði en í lok desember var búið að greiða 4,7 milljarða fyrir 3.719 sjóðfélaga inn á lán og 136,8 milljónir höfðu verið nýttar til íbúðarkaupa fyrir 234 sjóðfélaga.

Ávöxtun og fjárfestingar

Ávöxtunarleiðir

Skipting eigna

Í árslok 2018 voru 52% eigna í séreignarsjóði og 48% í samtryggingarsjóði. Ævisafn II er stærsta ávöxtunarleið séreignarsjóðs og Innlánasafnið er næst stærst.

Blandaður lífeyrissjóður

Almenni lífeyrissjóðurinn er blandaður lífeyrissjóður að því leyti að iðgjöld sjóðfélaga eru greidd bæði í samtryggingar- og séreignarsjóð.

Séreignarsjóður

Í séreignarsjóði eru iðgjöld sjóðfélaga greidd á sérreikning hans ásamt ávöxtun ár hvert. Inneign sjóðfélaga í séreignarsjóði er laus til útborgunar við 60 ára aldur. Inneignin erfist við fráfall. Ávöxtunarleiðir séreignarsjóðs eru sjö. Þær eru Ævisafn I, Ævisafn II, Ævisafn III, Ríkissafn langt, Ríkissafn stutt, Húsnæðissafn og Innlánasafn. Ævisöfn I, II og III eru blönduð verðbréfasöfn með innlánum, skuldabréfum og hlutabréfum. Innlánasafnið fjárfestir eingöngu í innlánum, Ríkissafn langt fjárfestir í ríkisskuldabréfum með löngum meðaltíma og Ríkissafn stutt fjárfestir í ríkisskuldabréfum með stuttum meðaltíma og

innlánum. Húsnæðissafnið fjárfestir í veðtryggðum skuldabréfum, ríkisskuldabréfum og innlánum.

Samtryggingarsjóður

Eignir samtryggingarsjóðs eru ávaxtaðar í sérgreindu verðbréfasafni. Markmið safnsins er langtímahækkun eigna með fjárfestingum í skuldabréfum og hlutabréfum.

Fjárfestingarstefna samtryggingarsjóðsins tekur mið af réttindakerfi, lífeyrisbyrði, aldurssamsetningu sjóðfélaga og áætluðu framtíðargreiðsluflæði vegna lífeyrisskuldbindinga sjóðsins.

- Stefnt er að því að skuldabréf vegi 50% og hlutabréf 50% af eignum samtryggingarsjóðs.
- Ákvörðun um vægi hlutabréfa í fjárfestingarstefnu er tekin með hliðsjón af lífeyrisbyrði (hlutfall lífeyrisgreiðslna og iðgjalda) og áætluðu greiðsluflæði samtryggingarsjóðs.

- Lífeyrisbyrði á árinu 2018 var 35,4% og er reiknað með að iðgjöld verði meiri en lífeyrisgreiðslur að minnsta kosti til ársins 2028.
- Samtryggingarsjóðurinn þolir því að taka á sig sveiflur á verði hlutabréfa og býr ekki við þá áhættu að þurfa að selja hlutabréfin þegar hlutabréfaverð er lágt á mörkuðum og getur því fjárfest nokkuð hátt hlutfall af eignum í hlutabréfum.

Ávöxtun 2018

Ávöxtun í %	Ávöxtun 2018		Ávöxtun sl. fimm ár	
	nafnávöxtun	raunávöxtun	nafnávöxtun	raunávöxtun
Ævisafn I	4,7	1,4	6,0	3,9
Ævisafn II	5,3	2,0	6,3	4,2
Ævisafn III	5,6	2,3	5,6	3,5
Samtryggingarsjóður	5,6	2,3	6,7	4,6
Ríkissafn stutt	4,0	0,7	4,6	2,6
Ríkissafn langt	7,0	3,7	6,0	3,9
Innlánasafn	5,1	1,8	4,0	2,0
Húsnæðissafn	5,5	2,2		

Ávöxtun síðustu ára

Taflan sýnir nafn- og raun-ávöxtun síðasta árs og síðustu fimm ára.

Ávöxtun 2018

Sá eignaflokkur sem hækkaði mest á síðasta ári voru verðtryggð löng skuldabréf. Ávöxtunarkrafa langra verðtryggðra skuldabréfa lækkaði töluvert á árinu með tilheyrandi gengishagnaði og hækkaði vísitala Kauphallarinnar fyrir 10 ára löng verðtryggð skuldabréf um 8,8%.

Það má segja að það hafi skipst á skin og skúrir í ávöxtun erlendra hlutabréfa á árinu sem hefur orsakað miklar sveiflur í ávöxtun blandaðra safna. Á fyrsta ársfjórðungi lækkaði heimsvísitala MSCI í íslenskum krónum, bæði vegna styrkingar krónunnar og einnig vegna lækkunar á erlendum hlutabréfamörkuðum. Á öðrum og þriðja ársfjórðungi tóku erlend hlutabréf heldur betur við sér og hækkuðu um tæplega 22% í íslenskum krónum, bæði vegna veikingar krónunnar og vegna hækkunar á erlendum hlutabréfamörkuðum. Á fjórða ársfjórðungi gekk sú hækkun að hlutatil til baka vegna lækkunar á erlendum hlutabréfamörkuðum, áframhaldandi veiking krónunnar á fjórða ársfjórðungi vann á móti þeirri lækkun. Heimsvísitala erlendra hlutabréfa MSCI lækkaði um

8,7% í USD á árinu 2018 en hækkaði um 1,7% í íslenskum krónum vegna veikingar íslensku krónunnar um 11,4% gagnvart USD á árinu.

Innlendur hlutabréfamarkaður fór vel af stað í upphafi árs en hækkanir fyrstu mánuða gengu að fullu til baka og endaði innlendi hlutabréfamarkaðurinn í lækkun á árinu. Heildarvísitala aðallista lækkaði um 2,8% yfir árið.

Töluverðar sveiflur voru í ávöxtun **blandaðra safna** Almenna innan ársins. Ávöxtun safna Almenna var á bilinu 4,0% til 7,0% á árinu. Blandaðar ávöxtunarleiðir, þ.e. Ævisafn I, II, III og samtryggingarsjóður hækkuðu um 4,7% til 5,6%. Ævisafn I hækkaði um 4,7%, Ævisafn II um 5,3%, Ævisafn III og samtryggingarsjóður um 5,6%. Veiking krónunnar og hækkun á verðtryggðum löngum ríkisskuldabréfum hafði mest áhrif á hækkun blandaðra safna á árinu.

Ríkissafn langt hækkaði mest árið 2018 eða um 7% sem samsvarar 3,7% raunávöxtun. Ávöxtunarkrafa langra ríkisskuldabréfa lækkaði töluvert á markaði með tilheyrandi gengishagnaði sem skýrir góða ávöxtun safnsins.

Ríkissafn stutt hækkaði um 4% sem samsvarar 0,7% raunávöxtun. Lágt vaxtaumhverfi og væntingar um verðbólgu hafa mest áhrif á ávöxtun safnsins.

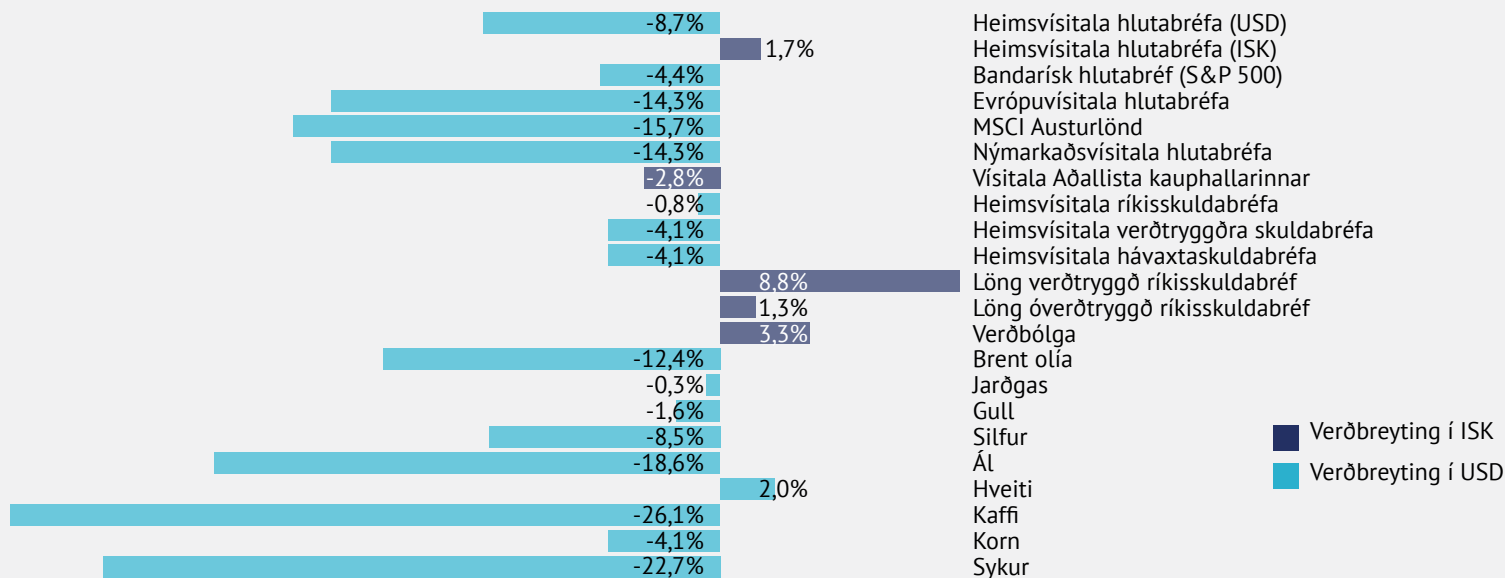
Innlánasafnið hækkaði um 5,1% á árinu sem samsvarar 1,8% raunávöxtun. Safnið ávaxtar eignir sínar á bundnum innlánsreikningum og vógu verðtryggð innlán um 94% af eignum í árslok.

Húsnæðissafnið hækkaði um 5,5% sem samsvarar 2,2% raunávöxtun. Safnið ávaxtar eignir sínar að mestu í veðskuldabréfum, innlánnum og í stuttum óverðtryggðum ríkisskuldabréfum.

Góð langtímaávöxtun

Frá árinu 1990 hefur meðalraunávöxtun samtryggingarsjóðs verið 4,5% á ári að jafnaði eða um 1 prósentustigi yfir 3,5% raunávöxtunarviðmiði lífeyrissjóða. Á sama tíma var meðalraunávöxtun Ævisafns II 4,0% en safnið hóf ekki að fjárfesta í hlutabréfum fyrr en árið 1998.

Fjárfestingaumhverfið 2018

Heimsvísitala hlutabréfa (USD)
 Heimsvísitala hlutabréfa (ISK)
 Bandarísk hlutabréf (S&P 500)
 Evrópuvísitala hlutabréfa
 MSCI Austurlönd
 Nýmarkaðsvísitala hlutabréfa
 Vísitala Aðallista kauphallarinnar
 Heimsvísitala ríkisskuldabréfa
 Heimsvísitala verðtryggðra skuldabréfa
 Heimsvísitala hávaxtaskuldabréfa
 Löng verðtryggð ríkisskuldabréf
 Löng óverðtryggð ríkisskuldabréf
 Verðbólga
 Brent olía
 Jarðgas
 Gull
 Silfur
 Ál
 Hveiti
 Kaffi
 Korn
 Sykur

■ Verðbreyting í ISK
 ■ Verðbreyting í USD

Íslensk skuldabréf – best í heimi á árinu

Það leit út fyrir að ávöxtun ársins yrði mjög góð en hröð lækkun í desember á helstu verðbréfamörkuðum dróg ávöxtun ársins niður. Sú lækkun gekk hratt til baka á nýju ári. Veiking ISK gagnvart USD á árinu lagaði ávöxtun erlendra eigna talið í ISK.

Fjárfestingaumhverfið 2018

Árið 2018 var erfitt ár fyrir fjárfesta á heimsmarkaði. Allar helstu vísitölu eignaflokka lækkuðu á árinu og voru fáar undantekningar á því sem dróg úr árangri áhættudreifingar í dreifðum eignasöfnum. Það var einkum verðþróun á síðasta ársfjórðungi ársins sem olli þessari niðurstöðu en þá lækkaði verð hratt á flestum eignamörkuðum nema dreifð skuldabréfasöfn og góðmálmar. Verðlækkun á mörkuðum gekk að því má kalla til baka á fyrstu vikum ársins 2019 og virðist áhættufælnin sem hafði svo mikil áhrif á ávöxtun ársins ekki hafa verið á gildum rökum reist.

Alþjóðastjórn málin voru í ágætum farvegi á árinu en helstu væringar hverfðust um forseta Bandaríkjanna sem hótar viðskiptastríði við Kína og lét, í upphafi árs 2019, loka ríkisstofnunum til að reyna að þvinga þingið til að samþykkja fjármögnun múrsins á landsmærunum við Mexíkó. Heilt yfir hafa ekki orðið miklar breytingar á peningamálapólitíkinni en vaxtahækkarnir í USA hafa ekki truflað markaði en Seðlabanki Evrópu hyggst halda vöxtum

sínum áfram lágum og halda áfram að veita mörkuðum stuðning. Íslenskir lífeyrissjóðir héldu áfram að fjárfesta stórum hluta ráðstöfunarfjár erlendis en minni vöxtur var í sjóðfélagalánum en á árinu 2017.

Ísland

Hagvöxtur á Íslandi er talinn hafa verið um 4,6% á árinu 2018 og hefur nú verið samfelldur í átta ár, að meðaltali 3,7% á ári. Í nýjustu spá sinni gerir Seðlabankinn ráð fyrir að hagvöxtur á árinu 2019 verði 1,8% og hafi ekki verið lægri frá árinu 2012. Eftir tímabil mikils vaxtar í ferðamannaiðnaði hefur raungengi krónunnar hækkað mikið og leitt af sér breytta neysluhegðun ferðamanna. Á árinu 2018 hefur umræðan um innlend efna-hagsmál verið þung og umræða um kjarasamninga og vand-ræði innlendu flugfélaganna verið efst á baugi. Gengi krón-unnar gaf eftir á árinu, um 10% gagnvart USD og 6% gagnvart evru, sem bætti aðeins upp ávöxtun erlendra eigna mælt í ISK. Verðbólgan skreidd yfir markmið Seðlabankans á seinni hluta ársins og hækkaði um 3,3% yfir árið. Seðlabankinn hækkaði

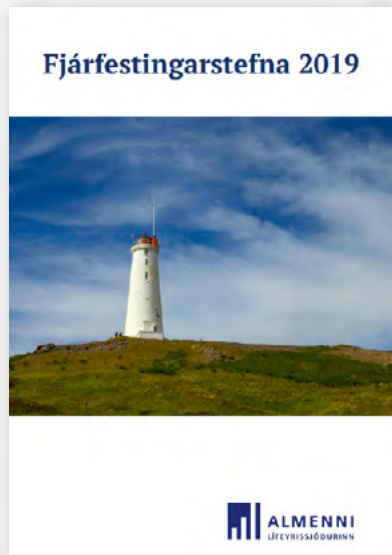
meginvexti sína úr 4,25% í 4,5% í nóvember en síðan hafa þeir verið óbreyttir. Það stefnir í átök á vinnumarkaði, enn ríkir óvissa í ferðamannaiðnaði og loðnubrestur á árinu 2019 virðist staðreynd. Langtímahorfur eru jákvæðar en það er brekka framundan næstu misserin.

Innlendir verðbréfamarkaðir

Ávöxtun á innlendum verðbréfamörkuðum var mögur á árinu nema á löngum verðtryggðum skuldabréfum sem hækkuðu um tæp 9% á árinu. Aðrir eignaflokkar náðu ekki að gera betur en peningamarkaðurinn sem skilaði 4,4% ávöxtun en þó varð jákvæð ávöxtun á skuldabréfamarkaði. Verðbólguálag á skuldabréfamarkaði til langs tíma hækkaði mikið á árinu í takti við hærri verðbólguvæntingar.

Ávöxtun á innlendum hlutabréfamarkaði var undir vænting-um. Mettun stofnanafjárfesta, skortur á almennri þátttöku á markaðnum og minni þátttaka erlendra fjárfesta hélt aftur af verðhækkunum hlutabréfa sem eru af greiningaraðilum talin eiga innstæðu fyrir herra verði.

Fjárfestingarstefna 2019

Efnisyfirlit

- I. Almenni lífeyrissjóðurinn
- II. Söguleg ávöxtun
- III. Efnahagshorfur, vænt ávöxtun og framreikningur
- IV. Fjárfestingarstefna 2019
- V. Viðmið

Viðauki: Fjárfestingarstefnur ávöxtunarleiða

Fylgiskjal 1: Reglur um lán til sjóðfélaga

Fylgiskjal 2: Eigendastefna Almenna lífeyrissjóðsins

Fylgiskjal 3: Útdráttur úr eftirlitskerfi með áhættu

Ítarleg stefna

Fjárfestingarstefna Almenna lífeyrissjóðsins er aðgengileg fyrir sjóðfélaga á vefsíðu sjóðsins, www.almenni.is.

Ný fjárfestingarstefna

Stjórn Almenna lífeyrissjóðsins samþykkti í nóvember fjárfestingarstefnu fyrir árið 2019. Í henni eru upplýsingar um uppbyggingu Almenna lífeyrissjóðsins og er fjallað um samtryggingarsjóð og ávöxtunarleiðir séreignarsjóðs. Farið er yfir sögulega ávöxtun verðbréfa og samspil ávöxtunar og áhættu. Í framhaldi af þeirri umfjöllun er sett fram fjárfestingarstefna fyrir allar ávöxtunarleiðir og fjárfestingarheimildir. Sérstakur kafli er um viðmið við kaup á verðbréfum og einnig fylgja reglur um lán til sjóðfélaga, eigendastefna Almenna og útdráttur úr eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóðsins.

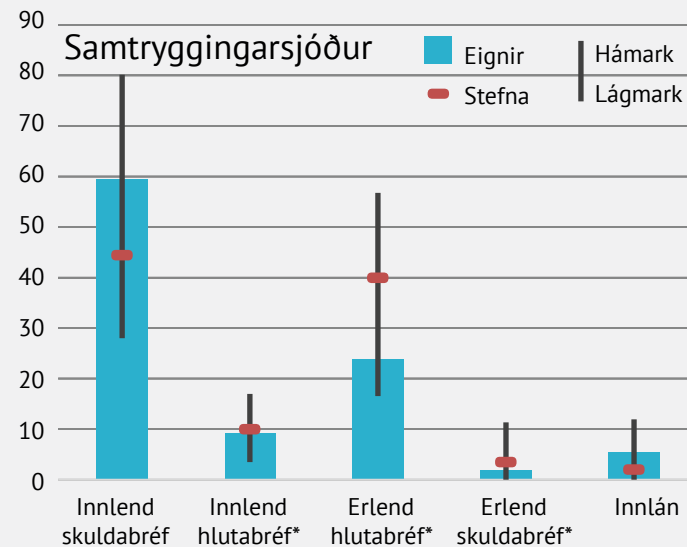
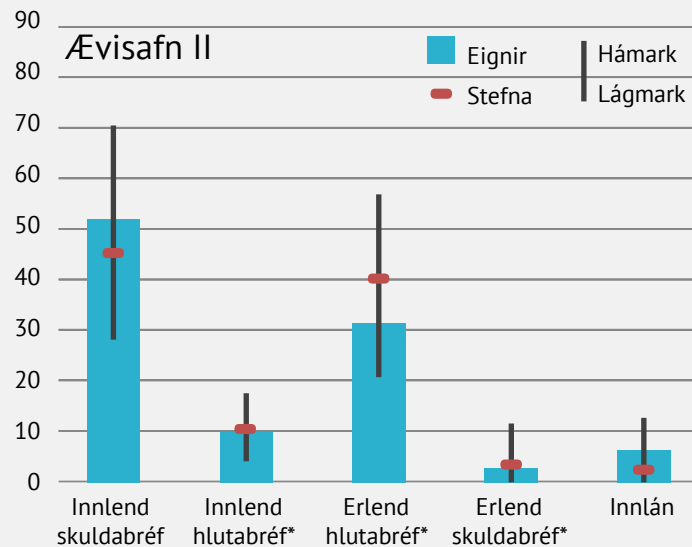
Helstu breytingar frá fyrri stefnu

Í öllum ávöxtunarleiðum nema Húsnæðissafni er vægi einstakra eignaflokka í fjárfestingarstefnu óbreytt á milli ára, eingöngu er um að ræða breytingar á vikmörkum í stefnu um erlendar eignir, sem endurspeglar m.a. að erlend hlutabréf eru að færast nær stefnu. Í Húsnæðissafni hefur stefnu verið hnikað til á milli skuldabréfaflokka.

Stefna innan erlendra eignaflokka breytist lítið á milli ára, en hlutfalli milli erlendra hlutabréfasjóða, þ.e. vísitölusjóða, hermisjóða (enhanced funds), virkra sjóða og framtakssjóða hefur verið hnikað til.

Fjórar ávöxtunarleiðir séreignarsjóðs, Ævisafn II, Ævisafn III, Ríkissafn langt og Ríkissafn stutt lúta nú takmörkunum í fjárfestingarheimildum fyrir lágmarkstryggingavernd. Þrjár ávöxtunarleiðir séreignarsjóðs, Ævisafn I, Innlána-safn og Húsnæðissafn lúta áfram takmörkunum í fjárfestingarheimildum fyrir viðbótartryggingavernd. Þessi breyting tekur m.a. til takmarkana á mótaðilaáhættu en þær takmarkanir eru þengri í heimildum fyrir lágmarks-tryggingavernd.

Eignasamsetning

Eignir og fjárfestingarstefna

Hér til hliðar er samanburður á fjárfestingarstefnu og eignum tveggja stærstu safna Almenna, samtryggingarsjóðs og Ævisafns II. Nánari upplýsingar eru á vefsíðu sjóðsins, www.almenni.is.

* Framtaksfjárfestingar eru taldar með þeim eigarflokkum sem við á m.v. undirliggjandi eignir þeirra.

Undirvigt á erlendum hlutabréfum

Vægi erlendra hlutabréfa í Ævisöfnum I, II, III og í samtryggingarsjóði er minna en stefnt er að í fjárfestingarstefnu. Samkvæmt stefnu eru erlend hlutabréf stærsti hlutinn af hlutabréfum sjóðsins þar sem ekki er hægt að ná fullnægjandi áhættudreifingu á innlendum hlutabréfamarkaði. Vegna gjaldeyrishafta sem voru í gildi frá nóvember 2008 til mars 2017 hefur sjóðurinn ekki getað náð stefnu um erlend hlutabréf. Stefnt er að því að auka erlendar fjárfestingar og gert er ráð fyrir að söfn lífeyrissjóðsins nái stefnu um erlendar eignir á næstu 2–4 árum.

Erlend verðbréf auka áhættudreifingu

Almenni lífeyrissjóðurinn stefnir að því að auka vægi erlendra verðbréfa í samræmi við fjárfestingarstefnu. Með því að fjárfesta í erlendum verðbréfum dreifist áhættan á fleiri hagkerfi en það íslenska sem er bæði smátt og einsleitt.

Val um ávöxtunarleið í séreign

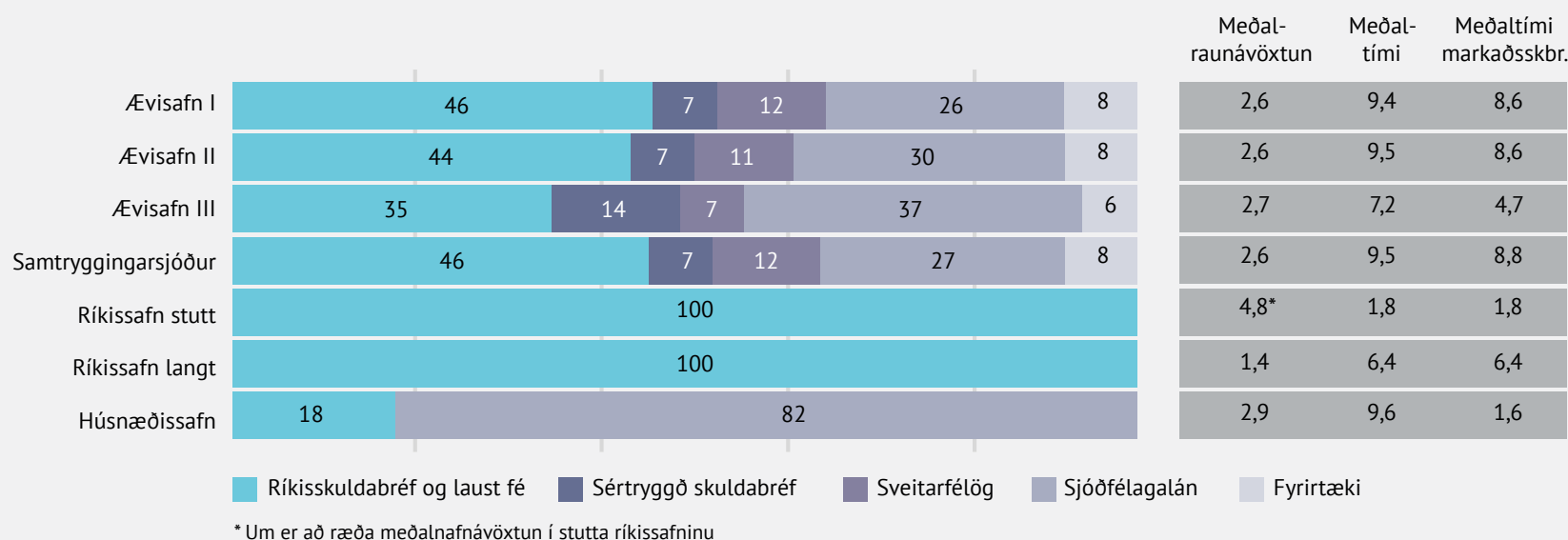
Iðgjöld í séreignarsjóð eru greidd í ávöxtunarleið samkvæmt vali sjóðfélaga. Sjóðfélagar geta hvenær sem er skipt um ávöxtunarleið og valið þá leið sem hentar þeim best. Ráðgjafar sjóðsins eru tilbúnir að veita nánari upplýsingar og aðstoða við val á ávöxtunarleið. Hægt er að velja á milli þriggja ávöxtunarleiða sem fjárfesta í hluta-

bréfum, skuldabréfum og innlánnum (ævisöfn), tveggja ríkis-skuldabréfasafna, Innlánasafns og Húsnæðissafns (fjárfestir í skuldabréfum og innlánnum).

Söfn með góðri eignadreifingu

Ráðgjöf Almenna lífeyrissjóðsins er að blönduð og vel dreifð verðbréfasöfn séu góður kostur fyrir lífeyrissparnað, veiti góða áhættudreifingu og skili bestu ávöxtuninni til lengri tíma. Mikilvægt er að dreifa fjárfestingum á milli innlána, skuldabréfa og hlutabréfa og einnig á milli ólíkra landa og hagkerfa.

Skuldabréf

Stærsti eignaflokkurinn

Innlend skuldabréf eru stærsti eignaflokkurinn í ávöxtunarleiðum lífeyrissjóðsins. Vægi sjóðfélagalána hefur aukist undanfarin ár vegna breytinga sem orðið hafa á íbúðalánamarkaði.

Innlend skuldabréf

Skuldabréfin eru annars vegar markaðsskuldabréf sem oftast bera fasta vexti og hins vegar sjóðfélagalán sem eru ýmist með föstum eða breytilegum vöxtum. Skuldabréfin eru að stærstum hluta verðtryggt nema ríkisskuldabréf í Ríkissafni stuttu og Húsnæðissafni. Verðtryggingarhlutfall skuldabréfa í Ævisafni I, II og samtryggingarsjóði er hátt eða um 79%–87%. Verðtryggingarhlutfall skuldabréfa í Ævisafni III er um 79% en safnið fjárfestir jafnframt í verðtryggtum innlánum. Verðtryggingarhlutfall skuldabréfa í Ríkissafni löngu er um 97% og í Ríkissafni stuttu um 3%.

Ríkisskuldabréf vega þungt

Innlend ríkisskuldabréf vega tæplega helming af skuldabréfaeign Ævisafns I, II og samtryggingarsjóðs og ríflega þriðjung í Ævisafni III. Á undanförunum árum hefur vægi ríkisskuldabréfa minnkað og vægi annarra skuldabréfa aukist með útgáfum nýrra flokka skuldabréfa á markað.

Hagstæð sjóðfélagalán

Vægi sjóðfélagalána hefur aukist undanfarin misseri í skuldabréfasöfnum sjóðsins með aukinni eftirspurn sjóðfélaga eftir húsnæðislánum. Sjóðfélagar eiga kost á að fá hagstæð lán hjá sjóðnum og sjóðurinn fær á móti stöðuga ávöxtun. Á liðnum áratugum hafa heimtur sjóðfélagalána verið góðar. Einstaklingar eru almennt góðir greiðendur og sjóðurinn fer fram á fasteignaveð til tryggingar greiðslu.

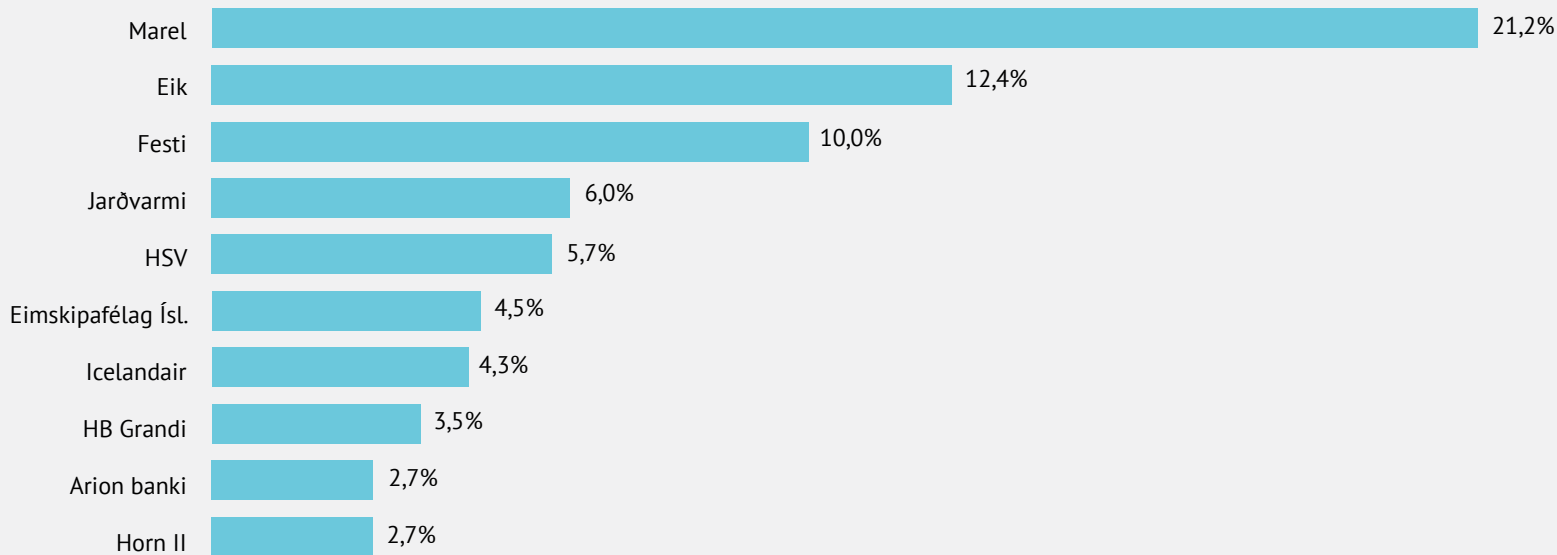
Binditími og meðalávöxtun

Meðaltími skuldabréfa segir til um hversu lengi höfuðstóll er bundinn að jafnaði og er vísbending um verðnæmni skuldabréfa ef markaðsvextir breytast. Þannig er hægt að áætla verðbreytingu skuldabréfs með því að margfalda vaxtabreytingu með meðaltíma þess. Sem dæmi má nefna að skuldabréf með 10 ára meðaltíma hækka um 10% í verði ef vextir lækka um eitt prósentustig og öfugt. Tiltölulega langur meðaltími í ævisöfnum og samtryggingarsjóði lýsir markaðsaðstæðum og framboði skuldabréfa undanfarin ár.

Meðalávöxtun er vísbending um framtíðarávöxtun

Meðalávöxtun segir til um meðalávöxtunarkröfu skuldabréfa og er vísbending um hvaða ávöxtun söfnin geta gefið í framtíðinni ef markaðsvextir haldast óbreyttir. Meðalávöxtun í ævisöfnum og samtryggingarsjóði er nokkuð hærri en ríkissafna. Það skýrist af því að söfnin eiga einnig skuldabréf sveitarfélaga, fyrirtækja, sértryggt skuldabréf fjármálastofnana og sjóðfélagalán sem eru með hærri ávöxtunarkröfu en ríkisskuldabréf.

Innlend hlutabréf

Áhættudreifing

Myndin sýnir vægi 10 stærstu félaga í innlendu hlutafjarsafni Almenna. Samtals veiga 10 stærstu eignirnar 72,4%, næstu 10 veiga 18,2% og minni eignir 9,4%.

Innlend hlutabréf

Hlutabréfaeignir Almenna skiluðu 4,1% heildarávöxtun yfir árið 2018 en þar af skiluðu skráðar hlutabréfaeignir -3,1% heildarávöxtun. Ávöxtun safnsins í heild var góð á krefjandi markaði. Heildarávöxtun vísitölu aðallista (OMXIGI) var -2,8% en úrvalsvísitölunnar 0%.

Helstu breytingar 2018

Á árinu voru skráð á aðallista kauphallarinnar Heimavellir og Arion sem samhliða var skráður á markaði í Svíþjóð. Kvika banki var skráður á First North. Þrátt fyrir að nýskráningar fjölguðu skráðum félögum í 23 og nokkur þeirra lykju fyrirtækjakaupum á árinu þá drógust heildarviðskipti með hlutabréf á árinu saman um 19% frá fyrra ári.

Fjárfest var í innlendum hlutabréfum fyrir 1,1 milljarða á árinu 2018, og var tæplega helmingur í Arion banka á móti óskráðum framtakssjóðum. Almenni seldi hins vegar hlutabréf í Össuri og tók á móti arði og lækkun hlutafjár félaga fyrir alls um 2,5 milljarða.

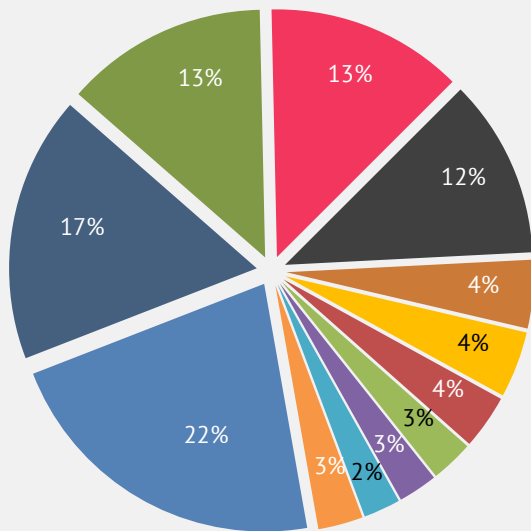
Minni vigt í söfnum

Vægi innlendra hlutabréfa í söfnum Almenna lífeyrissjóðsins er 4% til 12% fyrir blönduð söfn samkvæmt fjárfestingastefnu 2019. Hlutafjäreignir Almenna námu alls 18,4 milljörðum í árslok og voru í um 7% undirvigti miðað við fjárfestingastefnu ávöxtunarleiða og lækkaði yfir árið úr 10% yfirvigti. Helsta skýringin er sala lífeyrissjóðsins á eignarhlutum í Össuri, lágu hlutfalli arðgreiðslna var endurfjárfest á markaðnum og fjárfestingum fremur beint í aðra eignaflokka.

Áhættudreifing

Við stýringu innlendra hlutafjäreigna er lögð áhersla á áhættudreifingu. Við stýringuna er horft til undirliggjandi áhættu af rekstri eða eignum hlutafjäreigna og reynt að dreifa henni á útgefendur, atvinnugreinar og markaðssvæði. Með þessu er verið að leitast við að lágmarka sértæka áhættu. Skráð hlutafélög vógu 70% af hlutafjarsafni Almenna í árslok 2018.

Um markaðinn

Sundurliðun eigna

Myndin sýnir sundurliðun á undirliggjandi áhættu á atvinnugreinir í innlendu hlutabréfasafni Almenna lífeyrissjóðsins. Horft er í gegnum sjóði í sundurliðuninni.

Væntingar fyrir 2019

Árið 2019 fór af stað með miklum ágætun og hefur ávöxtun á fyrstu vikum ársins verið afar góð. Að hluta til er þó um afturhvarf að ræða eftir snarpa lækkun á erlendum mörkuðum á síðustu vikum ársins 2018. Í lok febrúar hefur heimsvísitalan hlutabréfa (í USD) hækkað um 13% frá áramótum en aðeins um 6% á síðustu fjórum mánuðum. Heimsvísitala skuldabréfa hefur hækkað um 1,3% og hrávöruverð er einnig á uppleið, mest hækkan á olíuverði.

Hagvöxtur á heimsvísi er metinn hafa verið 3,7% á árinu 2018 af AGS sem væntir þess að vöxturinn verði um 3,5% yfir árið 2019. Horfurnar eru því ágætær en dregið hefur úr hagvaxtarhorfum undanfarið, helst vegna vaxandi áhættu á tolla- og viðskiptastríði milli USA og Kína. Lakari horfur í alþjóðaviðskiptum valda óvissu sem er líkleg til að hækka áhættuálag sem kemur sér illa þar sem skuldsetning er enn talsvert mikil. Aðrir áhættuþættir sem geta haft víðtæk áhrif eru hvort samningar náist um Brexit og efnahagshorfur í

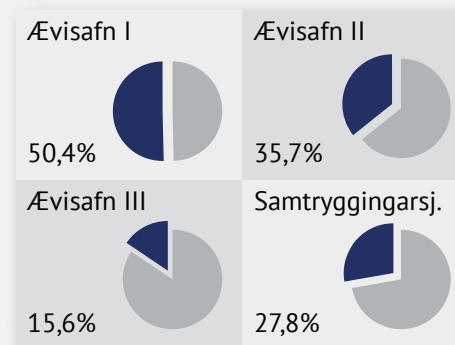
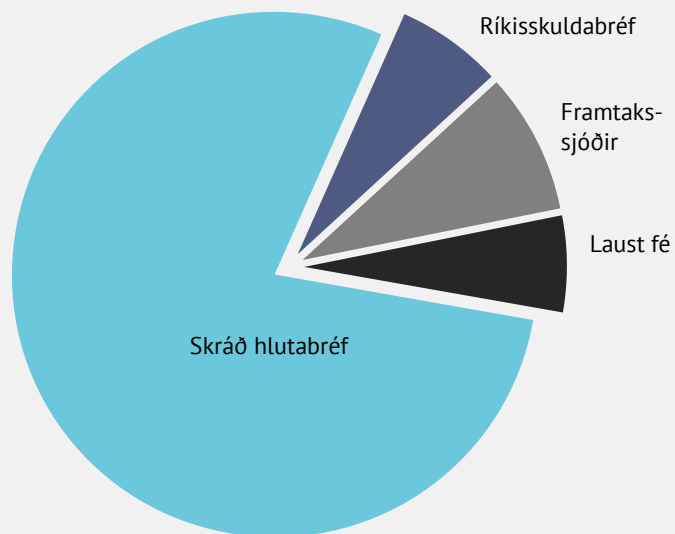
Kína. Hagvöxtur í Evrópu fer minnkandi en þar munar mest um útflutningsdrifið hagkerfi Þýskalands. Verðlagning á hlutabréfamörkuðum er nálægt sögulegu meðaltali en vaxtastig er enn lágt í sögulegu samhengi.

Íslenska hagkerfið stendur sterkum fótum; skuldsetning er hófleg, bankar hafa sterka lausafjár- og eiginfjárstöðu, gjaldeyrisforðinn er stór og hagkerfið fjölbreyttara en áður. Að mörgu leyti hefur hagkerfið unnið vel úr þeim meðvindi sem það hefur notið undanfarin ár og viðnámsþróttur því meiri. Á hinn bóginn hefur meðvindur nú að hluta til breyst í mótvind, raungengið er hátt og verðbólga á uppleið. Helstu áhættuþættir eru kjaraviðræður sem eru að sigla í strand þegar þetta er skrifað og viðvarandi vandi íslensku flugfélaganna sem ógnar afkomu innlendra ferðaþjónustufyrirtækja og fyrirtækja í tengdum rekstri. Ísland hefur margvíslega kosti sem gefa væntingar um bjartar langtímahorfur en til næstu missera er líklegt að það gefi á bátinn eftir langvarandi tímabil vaxtar og velgengni.

Horfur í rekstri innlendra fyrirtækja

Horfur um rekstrarafkomu fyrirtækja á Íslandi á árinu 2019 eru óvissar. Almenn væntum við að fyrirtæki haldi áfram að hagræða á móti hækkandi launakostnaði og leiti tæknilausna eftir því sem kostur er. Tekjuhlíð innlendra rekstrar- og fasteignafélaga takmarkast af stærð þjóðarinnar og fjölda gesta. Í því samhengi teljum við líklegt að komi til frekari sameininga og hagræðinga í ferðamannaiðnaði. Á móti vegur að við lækkun á bindiskyldu úr 20% í 0% hefur áhugi erlendra fjárfesta á Íslandi glæðst sem kann að leiða til þess að möguleikar fyrirtækja til endurfjármögnunar á hagstæðari kjörum opnast. Sú staðreynd að gengi krónunnar hefur haldist stöðugt á árinu 2019 þrátt fyrir loðnubrest, yfirvofandi verkföll og rekstrarerfiðleika Wow kann að vera vísbending um þennan áhuga.

Erlendar eignir

Hlutfall erlendra eigna í ávöxtunarleiðum

Hlutfall erlendra eigna í ávöxtunarleiðum hækkar aðeins á milli ára. Taflan hér til hliðar sýnir skiptingu eigna í innlendar og erlendar eignir. Dökki hlutinn eru erlendar eignir og talan fyrir neðan kökuritin sýnir vægi þeirra.

Miklar sveiflur í ávöxtun erlendra eigna

Erlendar eignir Almenna lífeyrissjóðsins voru ríflega 63 milljarðar í árslok 2018 og hækkuðu um 10 milljarða króna á árinu. Þar af námu erlendar fjárfestingar um 8 milljörðum króna. Fjárfestingar skiptast í skráð hlutabréf, framtakssjóðir, ríkisskuldabréf, skammtímaskuldabréfasjóð og gjaldeyrisreikninga. Miklar sveiflur voru í ávöxtun erlendra hlutabréfa á árinu 2018. Eftir ágætar hækkanir um miðbik ársins lækkuðu erlendar hlutabréfavísitölur mikið í lok ársins og heimsvísitala hlutabréfa, MSCI TR lækkaði um 8,7% í USD á árinu 2018 en hækkaði um 1,7% mælt í íslenskum krónum, vegna 11,4% veikingar íslensku krónunnar gagnvart USD.

Hlutabréf stærsti eignaflokkurinn

Skráð hlutabréf vega um 79% af erlendum eignum. Til að ná sem bestri áhættudreifingu notar Almenni lífeyrissjóðurinn erlenda verðbréfasjóði við fjárfestingar í hlutabréfum. Við val á sjóðum er horft til ýmissa atriða eins og árangurs, kostnaðar, aðferða og stöðugleika í rekstri. Áhersla er lögð á fjárfestingar í sjóðum þar sem áhættudreifing er mikil og kostnaður lágur.

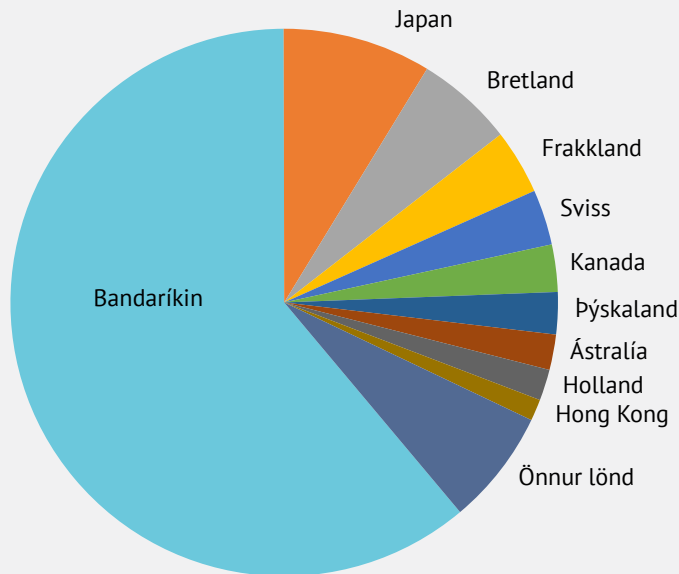
Erlend skuldabréf draga úr áhættu

Í árslok 2018 vógu erlend skuldabréf 6,5% af erlendum eignum lífeyrissjóðsins, þar af vógu erlend ríkisskuldabréf, útgefin af Evrópuríkjunum og Bandaríkjunum, um þriðjung. Skuldabréfin eru mikilvæg til að auka áhættudreifingu í eignasöfnum lífeyrissjóðsins. Skammtímasjóðir hafa jafnframt verið nýttir, m.a. til að dreifa hlutabréfafjárfestingum yfir lengra tímabil.

Framtakssjóðir jafna sveiflur í ávöxtun

Framtakssjóðir í heild vega tæp 9% af erlendum eignum. Framtakssjóðir fjárfesta t.d. í óskráðum hlutabréfum (private equity), lánasamningum (credit funds/privat debt) og fasteignum. Stefnt er að því að auka fjárfestingar í framtakssjóðum og stefnan er að framtakssjóðir sem fjárfesta í óskráðum hlutabréfum vegi um 2–7% af blönduðum söfnum, þ.e. ævisöfnum og samtryggingarsjóði. Því til viðbótar er stefnt að því að fjárfesta 1,5–2,5% af blönduðum söfnum í framtakssjóðum sem fjárfesta í öðrum eignum, t.d. veðtryggðum bankalánum og skuldabréfum. Verðmæti framtakssjóða sveiflast gjarnan með öðrum hætti en verðmæti skráðra hlutabréfa og eru sjóðirnir því mikilvægir til að jafna sveiflur og hafa jafnframt gefið ágæta ávöxtun undanfarin ár.

Erlend hlutabréf

Eignir

Hlutabréfasjóðir	ma.kr.
iShares Developed World Index	15,3
Vanguard Global Stock Index	14,9
iShares Developed World ex Tobacco Index	6,7
Vanguard Global Enhanced	6,1
GuardCap Global Equity	3,4
Sparinvest Global Value	2,8
AQR Global Enhanced Equity	0,6
	49,8

Áhættudreifing

Áhersla er lögð á að dreifa áhættu í fjárfestingum á erlendum mörkuðum. Til að ná sem bestri áhættudreifingu notar lífeyrissjóðurinn erlenda verðbréfasjóði við fjárfestingar og í erlendum hlutabréfafjárfestingum er hlutfall vísitölusjóða jafnframt hátt eða um 74%. Landaskipting erlendra hlutabréfa er áþekk skiptingu heimsvísitölu hlutabréfa.

Erlend hlutabréf

Erlend hlutabréf eru keypt með milligöngu verðbréfa- og fjárfestingarsjóða. Stefnt er að því að um 70% af erlendri hlutabréfaeign séu markaðssjóðir (index funds) sem fjárfesta í sömu hlutföllum og hlutabréf vega á markaði og í hermisjóðum (enhanced funds) sem herma eftir vísitölu en eru virkari. Stefnan er að um 15% séu virkir sjóðir, þ.e. sjóðir sem velja verðbréf með það að markmiði að ná hærri ávöxtun en heimsvísitala hlutabréfa. Jafnframt er stefnt að því að um 15% af erlendri hlutabréfaeign sé í framtakssjóðum sem fjárfesta í óskráðum hlutafélögum (private equity) og í innviðasjóðum (infrastructure).

Mikil dreifing, einstök fyrirtæki vega lítið

Mikil áhættudreifing einkennir erlenda hlutabréfasafnið og hlutfall vísitölusjóða og hermisjóða er hátt. Erlenda safnið á hlutfall í ríflega 1.700 fyrirtækjum í 36 löndum. Með þessum fjölda er tryggt að vægi einstakra fyrirtækja er lítið. Áhrif af gjaldproti eins fyrirtækis væru því tiltölulega lítil.

Landaskipting og atvinnugreinar

Sjóðurinn stefnir á að landaskipting og atvinnugreina-skipting erlendra hlutabréfa sé sambærileg og í heims-vísitölu hlutabréfa, MSCI. Þessi hlutföll geta þó orðið eitthvað frábrugðin heimsvísitölunni vegna virkra sjóða sem velja fyrirtæki.

Vægi erlendra eigna í söfnum

Vægi erlendra eigna í ævisöfnum og samtryggingarsjóði er lægra en fjárfestingarstefna gerir ráð fyrir vegna gjald-eyrishafta sem voru í gildi frá nóvember 2008 til mars 2017. Áfram er stefnt að því að auka erlendar fjárfestingar og gert er ráð fyrir að söfnin nái stefnu um erlendar eignir á næstu tveimur til fjórum árum.

Tíu stærstu útgefendur skuldabréfa

Útgefendur skuldabréfa	Samtr- sjóður	Ævisafn I	Ævisafn II	Ævisafn III
Ísland – ríkisskuldabréf	27,3%	16,2%	22,6%	19,1%
Sjóðfélagalán	16,1%	9,3%	15,7%	20,4%
Reykjavíkurborg	3,6%	2,1%	2,9%	1,1%
Íslandsbanki	1,5%	1,0%	1,4%	3,3%
Arion banki hf.	1,5%	0,9%	1,3%	1,9%
Lánasjóður sveitarfélaga	1,3%	0,8%	1,1%	1,8%
Landsbankinn	1,0%	0,6%	0,9%	2,6%
Reginn hf.	0,8%	0,5%	0,7%	
Eik fasteignafélag hf.	0,7%	0,4%	0,6%	
Orkuveita Reykjavíkur	0,5%		0,5%	0,4%
Bandaríkin – ríkisskuldabréf		0,4%		
Reitir fasteignafélag hf.				0,9%
Rarik ohf.				0,7%
Samtals vægi	54,4%	32,3%	47,6%	52,1%
Heildarstærð í milljörðum króna	109,5	22,3	55,1	16,4

Nánari upplýsingar

Upplýsingar um stærstu skuldara í hverri ávöxtunarleidd eru birtar mánaðarlega á heimasíðu sjóðsins. Þar er jafnframt að finna upplýsingar um alla útgefendur á síðu hverrar ávöxtunarleiddar.

Ólíkt vægi skuldabréfa

Ríkisskuldabréf og veðtryggð sjóðfélagalán vega þyngst. Samanlagt vega 10 stærstu útgefendur skuldabréfa misþungt í söfnum sem fjárfesta bæði í skuldabréfum og hlutabréfum eða frá rúmum 32% upp í rúm 54% af eignum.

Lánshæfismat og viðmiðanir

Við kaup á skuldabréfum er m.a. horft til fjárhagslegs styrkleika útgefenda. Við kaup á erlendum skuldabréfum útgefenda með opinbert lánshæfismat skal miðað við að útgefandi hafi a.m.k. lánshæfismat eins og fram kemur í fjárfestingarstefnu sjóðsins. Við kaup á skuldabréfum sem hafa ekki lánshæfismat skulu sjóðstjórar yfirfara atriði sem talin eru upp í V. kafla fjárfestingarstefnunnar og meta hvort útgefendur uppfylli skilyrði um traustan efnahag og góða rekstrarafkomu. Almennt er mati á útgefanda skipt upp í eðlislæga og mælanlega þætti útgefanda og útgáfunnar. Eðlislægir þættir eru t.d. atvinnugrein, lagaumhverfi og skilmálar útgáfu. Þeir mælanlegu þættir sem horft er til eru fjármagnsskipan, greiðslugeta og arðsemi.

Skilmálar til að tryggja endurgreiðslu

Sjóðurinn fer fram á að óveðtryggð skuldabréf innihaldi skilmála til að tryggja endurgreiðslu bréfanna. Skilmálarnir fjalla um upplýsingaskyldu, eiginfjárvöð, breytingar á grundvallarrekstrarþáttum, breytingar á eignarhaldi, um sölu eigna, um skuldsetningu, um veðsetningu eigna, um vanskil annarra skuldbindinga, um rétt kröfuhafa, vaxtaþekju og fleira.

Stærstu útgefendur

Ríkissjóður er langstærsti útgefandi skuldabréfa í söfnum sem fjárfesta bæði í skuldabréfum og hlutabréfum og vegur frá rúmlega 16% upp í rúm 27% af eignum. Sjóðfélagalán eru í öðru sæti en á bak við þau eru tæplega 1.700 greiðendur. Ef sjóðfélagalán eru talin sem einn útgefandi eru samtals um 188 útgefendur í skuldabréfasöfnum. Vægi útgefenda er

nokkuð breytilegt milli safna en það ræðst m.a. af markmiði um sparnaðartíma og vægi erlendra verðbréfa. Í Ævisafni III er um 28% eigna ávaxtað á innlánsreikningum hjá Íslandsbanka (14%), Arion banka (6%) og Landsbankanum (8%).

Önnur söfn

Eins og nöfn safnanna gefa til kynna er ríkissjóður eini útgefandi skuldabréfa í ríkissöfnunum en söfnin hafa einnig heimild til að hafa hluta eigna í innlánum. Innlánsafnið ávaxtar eignir sínar á innlánsreikningum hjá Íslandsbanka (34%), Arion banka (31%), Landsbankanum (30%) og Kviku banka (6%). Inneignir sjóðfélaga í Innlánsafninu falla undir ákvæði laga nr. 98/1999 um innstæðutryggingar. Húsnæðissafnið er ekki stórt í samanburði við hin söfnin en það er um 152 m.kr. að stærð og vega sjóðfélagalánin tæplega 67%, innlán rúm 18% og ríkisbréf tæp 15%.

Tíu stærstu útgefendur hlutabréfa

Útgefendur hlutabréfa	Samtr- sjóður	Ævisafn I	Ævisafn II	Ævisafn III
 Marel hf.	2,0%	2,4%	2,0%	0,8%
 Eik fasteignafélag hf.	1,1%	1,4%	1,2%	0,4%
 Festi hf.	0,9%	1,1%	0,9%	0,4%
 Jarðvarmi slhf.	0,6%	0,7%	0,6%	0,2%
 Apple Inc.	0,5%	0,9%	0,7%	0,3%
 HSV eignarhaldsfélag slhf.	0,5%	0,6%	0,5%	0,2%
 Alphabet Inc-A	0,5%	0,9%	0,6%	0,3%
 Eimskipafélag Íslands hf.	0,4%	0,5%	0,4%	0,2%
 Microsoft Corp.	0,4%	0,7%	0,5%	0,2%
 Icelandair Group hf.	0,4%			
 Amazon.com Inc.		0,7%	0,5%	0,2%
Samtals vægi	7,3%	10,0%	7,9%	3,2%
Heildarstærð í milljörðum króna	109,5	22,3	55,1	16,4

Nánari upplýsingar

Upplýsingar um stærstu hlutabréfaeignir ávöxtunarleiða eru birtar mánaðarlega á heimasíðu sjóðsins. Þar er jafnframt að finna upplýsingar um alla útgefendur á síðu hverrar ávöxtunarleiðar.

Vaxandi hlutabréfasafn

Einstakir útgefendur vega lítið. Tíu stærstu útgefendur hlutabréfa vega mest 10,0% í Ævisafni I en minnst er vægi þeirra 3,2% í Ævisafni III.

Hlutabréf

Sagan segir að hlutabréf skili hæstu ávöxtuninni á löngum tíma og að ávöxtun þeirra sveiflist mest. Hlutabréf eru aftast í kröfuröðinni og því er tapsáhætta þeirra einnig mest. Þess vegna skiptir áhættudreifing öllu máli þegar fjárfest er í hlutabréfum. Þar sem innlendur hlutabréfamarkaður er tiltölulega lítill og með fáum útgefendum vega erlend hlutabréf þyngra en innlend í fjárfestingarstefnu sjóðsins. Samkvæmt fjárfestingarstefnunni er stefnt að því að erlend hlutabréf ásamt framtakssjóðum vegi 16% til 58% og innlend hlutabréf ásamt framtakssjóðum 4% til 12% af eignum verðbréfasafna sem fjárfesta bæði í skuldabréfum og hlutabréfum.

Erlend hlutabréf

Erlend hlutabréf eru keypt með milligöngu verðbréfa- og fjárfestingarsjóða. Við greiningu hlutabréfaeignar Almenna í einstökum erlendum hlutafélögum er horft í gegnum verðbréfa- og fjárfestingarsjóði sem sjóðurinn á hlutdeild í.

Innlend hlutabréf

Uppbygging innlenda hlutabréfasafnsins fer að meirihluta fram með fjárfestingum í skráðum hlutafélögum og framtakssjóðum. Stefnt er að því að byggja upp safn fyrirtækja sem hafa sterkan tekjugrunn, traustan efnahag og geta skilað góðri ávöxtun til framtíðar. Hlutabréfasafninu er stýrt með virkri stýringu og beita sjóðstjórar faglega viðurkenndum aðferðum við verðmat og áhættugreiningu.

Stærstu útgefendur

Í árslok 2018 voru um 1.700 útgefendur í hlutabréfasöfnum sjóðsins. Vegna fjölda útgefenda er vægi einstakra útgefenda tiltölulega lítið og því vega 10 stærstu útgefendur hlutabréfa mun minna en vægi stærstu útgefenda skuldabréfa. Stærstu innlendu útgefendur hlutabréfa í eigu sjóðsins eru Marel, Eik fasteignafélag, Festi, Jarðvarmi, HSV eignarhaldsfélag, Eimskipafélag Íslands, og Icelandair. Stærstu erlendu útgefendurnir eru bandarísku tæknirisarnir Apple, Alphabet (Google), Microsoft og Amazon.

Ársreikningur

Almenna lífeyrissjóðsins 2018

Skýrsla stjórnar

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga, lög um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og reglur Fjármálaeftirlitsins um ársreikninga lífeyrissjóða. Sjóðurinn metur öll markaðsverðbréf á markaðsverði en veðskuldabréf eru metin á nafnverði að viðbættum áföllnum vöxtum og verðbótum að fráðreginni virðisrýrnun.

Eignir og fjöldi sjóðfélaga

Í árslok 2018 nam hrein eign til greiðslu lífeyris 229 milljörðum króna og stækkaði sjóðurinn um 21 milljarð eða um 10% á árinu. Sjóðfélagar í árslok voru 46.053 og fjölgaði þeim um 4% milli ára. Hrein eign til greiðslu lífeyris í séreignarsjóði var 120 milljarðar og í samtryggingarsjóði 109 milljarðar.

Iðgjöld

Greidd iðgjöld til sjóðsins árið 2018 voru samtals 14,3 milljarðar sem er 13% hækkun frá árinu áður. Iðgjöldin skiptust þannig að lágmarksiðgjöld voru 10,2 milljarðar og viðbótariðgjöld 4,1 milljarðar. Á árinu greiddu 8.018 sjóðfélagar að meðaltali til samtryggingarsjóðs á móti 7.428 árið áður sem er 8% fjölgun milli ára. Iðgjöld í samtryggingarsjóð námu alls 5,8 milljörðum sem er 10,7% hækkun milli ára. Á árinu greiddu 6.391 sjóðfélagar að meðaltali viðbótarsparnað til séreignarsjóðs á móti 6.311 árið áður sem er 1,3% fjölgun milli ára. Iðgjöld í séreignarsjóð voru 8,6 milljarðar sem er 15,1% hækkun frá árinu áður.

Lífeyrir

Lífeyrisgreiðslur samtryggingarsjóðs voru alls 2,0 milljarðar árið 2018 sem er 16% hækkun frá árinu áður. Heildarfjöldi lífeyrisþega var 1.849. Lífeyrisgreiðslur séreignarsjóðs námu alls 3,3 milljörðum sem er 12% hækkun frá árinu áður. Á árinu var greiddur 1,0 milljarður inn á húsnæðislán vegna 2.544 sjóðfélaga og 60,9 milljónir vegna kaupa á fyrstu

íþúð fyrir 70 sjóðfélaga samkvæmt úrræði ríkisstjórnarinnar sem heimilar sjóðfélögum að greiða inn á höfuðstól húsnæðislána á tímabilinu 1.7.2014 til 30.6.2019.

Sjóðfélagalán

Sjóðurinn lánaði sjóðfélögum 10,0 milljarða með veði í fasteignum en árið 2017 voru veitt lán fyrir 10,8 milljarða. Á árinu jukust uppgreiðslur á eldri lánum en heildarfjárhæð uppgreiddra lána var 4,1 milljarður.

Verðbréfaeign

Lífeyrissjóðurinn fjárfesti í verðbréfum fyrir 34,4 milljarða á árinu 2018 og eru upplýsingar um eignasamsetningu ávöxtunarleiða í ársreikningnum. Nafnávöxtun sjóðsins á árinu var 4,0% til 7,0% og raunávöxtun 0,7% til 3,7%.

Tryggingafræðileg úttekt

Talnakönnun reiknaði á árinu út sérhæfðar örorkulíkur fyrir Almenna lífeyrissjóðinn sem byggja á raunverulegri örorkutiðni sjóðfélaga í stað þess að horfa til allra sjóðfélaga íslenskra lífeyrissjóða líkt og áður hefur verið gert. Einnig voru reiknaðar sérhæfðar dánarlíkur sem byggja á sama hátt á raunverulegri dánartíðni sjóðfélaga. Nýju og sértæku forsendurnar byggja á dánar- og örorkutiðni árána 2010–2014 líkt og núgildandi forsendur. Niðurstaða útreikninganna sýna að örorkulíkur sjóðfélaga í Almenna lífeyrissjóðnum eru lægri en áður var miðað við og með því að nota þær batnar framtíðarstaða sjóðsins úr 0,5% af skuldbindingum í 4,3% miðað við tryggingafræðilega úttekt 31.12.2017. Útreikningarnir sýna einnig að sjóðfélagar Almenna lífeyrissjóðsins lifa lengur en meðaltal allra lífeyrissjóða og versnaði áfallin staða úr -2,2% af skuldbindingum í -4,0%. Samanlagt batnaði heildarstaða sjóðsins úr -1,1% í -0,6%.

Tryggingafræðileg staða versnaði um 0,5 prósentustig á árinu 2018 vegna þess að ávöxtun eigna var um það bil 1 prósentustigi lægri en 3,5% núvirðingarprósenta skuldbind-

inga. Tryggingafræðileg úttekt samtryggingarsjóðs miðað við 31. desember 2018 sýnir að áfallnar skuldbindingar eru 4,8% hærri en núvirtar eignir og heildarskuldbindingar (áfallnar skuldbindingar að viðbættum skuldbindingum vegna framtíðariðgjalda virkra sjóðfélaga) eru 1,1% umfram heildareignir sem samstanda af núvirtum eignum og framtíðariðgjöldum. Samkvæmt úttektinni eru heildareignir samtryggingarsjóðs 179,2 milljarðar og heildarskuldbindingar 181,2 milljarðar.

Laun og fjöldi stöðugilda

Laun og launatengd gjöld starfsmanna, stjórnar og endurskoðunarnefndar námu 356,8 milljónum á árinu. Stöðugildi voru 21 í lok árs.

Önnur mikilvæg atriði

Á árinu voru veitt ný útlán til sjóðfélaga fyrir 10 milljarða sem er næst mesta fjárhæð sem sjóðurinn hefur lánað á einu ári. Ný lán voru að meðaltali með 51% veðsetningu en sjóðurinn miðar við fasteignamat eða umsamið kaupverð samkvæmt kaupsamningum. Af nýjum útlánum voru 82% á fyrsta veðrétti og 14% á öðrum veðrétti. Á árinu nam fjárhæð uppgreiddra eldri lána 4,1 milljarði sem er það mesta sem hefur verið greitt upp á einu ári. Nettó útlán á árinu námu því 5,9 milljörðum sem er töluvert lægri fjárhæð en árið 2017 en þá voru nettó útlán 8,6 milljarðar. Auknar uppgreiðslur á lánum eru í takt við breytingar á húsnæðislánamarkaði sem hafa verið að gerast á síðustu árum. Með lækkun á lántökugjöldum og opinberum gjöldum er mun hagkvæmara en áður fyrir lántakendur að endurfjármagna eldri og óhagstæðari húsnæðislán. Fyrir lánveitendur þýðir þessi þróun aukið umfang afgreiðslu lána og það sem skiptir meira máli aukna uppgreiðsluhættu á lánum með fasta vexti. Stjórn sjóðsins fylgist með þróun nýrra og uppgreiddra lána í hverjum mánuði.

Ný lög um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga tóku gildi þann 15. júlí 2018. Með persónuupplýsingum er átt við

allar þær upplýsingar sem hægt er að rekja beint eða óbeint til einstaklings, til dæmis kennitala, símanúmer, bílnúmer og raðnúmer snjallsíma og IP-tala tölvu. Lögin hafa í för með sér töluverðar breytingar á hvernig fyrirtæki og stofnanir vinna með persónuupplýsingar. Meðal helstu breytinga eru aukin réttindi einstaklinga til að fá upplýsingar um og hafa stjórn á hvernig unnið er með þeirra persónuupplýsingar. Með lögunum er þannig tryggt að einstaklingar eiga rétt á því að fá aðgang að þeim persónuupplýsingum sem fyrirtæki/stofnanir afla um þá. Í lögunum er einnig talað um réttinn til að gleymast en í vissum tilfellum getur fólk farið fram á að upplýsingum verði eytt þegar þær eru ekki lengur nauðsynlegar í þeim tilgangi sem söfnun þeirra náði til. Á árinu vann sjóðurinn að innleiðingu á lögunum og hefur m.a. sett sér sérstaka persónuverndarstefnu sem er birt á heimasíðu sjóðsins. Jafnframt var Sigurður Kári Tryggvason, lögfræðingur sjóðsins, skipaður persónuverndarfulltrúi og geta sjóðfélagar leitað til hans ef þeir eru ósáttir við vinnslu sjóðsins á persónuupplýsingum.

Í lok nóvember var samþykkt ný fjárfestingarstefna fyrir ávöxtunarleiðir sjóðsins líkt og gert er á hverju ári.

Að þessu sinni voru breytingar á stefnum einstakra safna óverulegar en þó er rétt að benda á að fjórar ávöxtunarleiðir séreignarsjóðs, Ævisafn II, Ævisafn III, Ríkissafn langt og Ríkissafn stutt lúta nú takmörkunum í fjárfestingarheimildum fyrir lágmarkstryggingavernd eða sömu heimildum og gilda fyrir samtryggingarsjóð.

Þessi breyting tekur m.a. til takmarkana á mótaðilaáhættu en þær takmarkanir eru þrengri í heimildum fyrir lágmarkstryggingavernd. Tilgangurinn með þessari breytingu er að ofangreind söfn geti tekið við séreign sem tilheyrir lágmarkstryggingavernd eins og tilgreind eða bundin séreign. Þrjár ávöxtunarleiðir séreignarsjóðs, Ævisafn I, Innlánaafn og Húsnæðissafn lúta áfram takmörkunum í fjárfestingarheimildum fyrir viðbótartryggingavernd.

Stjórn sjóðsins fékk dr. Eypór Ívar Jónsson, forstöðumann Rannsóknarmiðstöðvar um stjórnarhætti til samstarfs um endurmat á stjórnarstörfum og stjórnarháttum. Eypór mætti á tvo fundi með stjórninni og framkvæmdi meðal annars ópersónugreinanlega könnun meðal stjórnarmanna um stjórnarstarfið. Stjórnin ræddi niðurstöður könnunarinnar með það að markmiði að bæta stjórnarhætti.

Stjórnarháttayfirlýsing

Almenni lífeyrissjóðurinn starfar samkvæmt samþykktum sjóðsins, lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og öðrum þeim reglum sem um lífeyrissjóði gilda. Stjórn og stjórnendur Almenna lífeyrissjóðsins hafa sett sér það markmið að hafa góða stjórnarhætti ávallt sér að leiðarljósi. Við mótun stjórnarháttanna hefur stjórn sjóðsins litið til og haft til hliðsjónar leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja sem eru gefnar út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq OMX Iceland hf. og Samtökum atvinnulífsins. Stjórnarháttayfirlýsing fylgir ársreikningnum.

Ófjárhagsleg upplýsingagjöf samkvæmt 66. gr. d í lögum um ársreikninga

Lífeyrissjóðurinn telst til eininga tengdum almannahagsmunum eins og hugtakið er skilgreint í lögum um ársreikninga nr. 3/2006, með síðari breytingum. Í gr. 66. d í lögum um ársreikninga kemur m.a. fram að í yfirliti með skýrslu stjórnar skuli fylgja upplýsingar sem nauðsynlegar séu til að leggja mat á þróun, umfang, stöðu og áhrif félagsins í tengslum við umhverfis-, félags- og starfsmannamál. Jafnframt skal gerð grein fyrir stefnu félagsins í mannréttindamálum og hvernig félagið spornar við spillingar- og mútumálum.

Í stjórnarháttayfirlýsingu sem fylgir með ársreikningnum eru upplýsingar um grundvöll sjóðsins, hlutverk og markmið, stefnu í umhverfis-, félags- og starfsmannamálum. Í fjárfestingarstefnu sjóðsins er fjallað um samfélagslega ábyrgar fjárfestingar en á því sviði getur sjóðurinn fyrst og fremst beitt sér í umhverfismálum, félagsmálum og við innleiðingu góðra stjórnarháttanna. Við mat á fjárfestingarkostum er horft til ýmissa þátta í starfsemi útgefenda sem tengjast samfélagslegri ábyrgð og umhverfismálum. Fyrirtækjum ber meðal annars að fara að lögum og reglum, virða kjarasamninga og aðra samninga um réttindi starfsfólks, móta og fylgja eftir stefnu um umhverfismál og samfélagslega ábyrgð. Almenni lífeyrissjóðurinn fylgir eftir stefnu um samfélagslega ábyrgar fjárfestingar með því að tilgreina sérstaklega á minnisblöðum, við mat á fjárfestingarkostum, hvort og hvaða stefnu útgefandi verðbréfa hefur um umhverfismál, samfélagslega ábyrgð og stjórnarhætti.

Staðfesting ársreikningsins

Stjórn og framkvæmdastjóri Almenna lífeyrissjóðsins
staðfesta ársreikning sjóðsins fyrir árið 2018 með undirritun sinni.

Reykjavík, 27. mars 2019

Ólafur Jónsson
Páll Helgi
Pjula R. Rúnar
Sigrún Jónsdóttir
Sigrún Marnísdóttir
Anna Rúnar

Framkvæmdastjóri:

Anna Rúnar

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga Almenna lífeyrissjóðsins.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Almenna lífeyrissjóðsins fyrir árið 2018. Ársreikningurinn hefur að geyma yfirlit yfir breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning þann 31. desember 2018, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um tryggingafræðilega stöðu samtryggingarsjóðs, upplýsingar um mikilvægar reiknings-skilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu sjóðsins á árinu 2018, efnahag hans 31. desember 2018 og breytingu á handbæru fé á árinu 2018, í samræmi við lög og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda. Við erum óháð Almenna lífeyrissjóðnum í samræmi við alþjóðlegar siðareglur fyrir endurskoðendur (IESBA Code) og viðeigandi settar siðareglur á Íslandi og höfum uppfyllt önnur ákvæði þeirra. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri sjóðsins eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Við gerð ársreikningsins ber stjórn og framkvæmdastjóra

að meta rekstrarhæfi sjóðsins og eftir því sem við á, skýra frá þeim atriðum sem varða rekstrarhæfið og notkun forsendunnar um áframhaldandi rekstrarhæfi, nema ætlunin sé að leysa upp sjóðinn eða hætta starfsemi hans, eða ef enginn annar raunhæfur valkostur er í stöðunni.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar. Nægjanleg vissa er mikil vissa, en ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær, einar og sér eða samanlagðar, gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins.

Við endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggjum við á faglegri dómgreind og beitum ávallt faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

– Við greinum og metum hættur á verulegum skekkjum í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.

– Við öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.

– Við metum hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.

– Við ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun okkar. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi sjóðsins.

– Við metum í heild sinni hvort framsetning og uppbygging ársreikningsins, þ.m.t. innihald og skýringar, gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem koma upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti sem fram koma við endurskoðunina, eftir því sem við á.

Við höfum einnig lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur siðareglanna um óhæði og upplýsum um öll tengsl eða önnur atriði sem raunhæft er að ætla að gætu mögulega haft áhrif á óhæði okkar og eftir því sem við á, til hvaða varúðarráðstafana við höfum gripið til að tryggja óhæði okkar.

Reykjavík, 27. mars 2019

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Árni Snæbjörnsson', is centered on the page. The signature is fluid and cursive.

Árni Snæbjörnsson
löggiltur endurskoðandi

Ernst & Young ehf.
Borgartúni 30
105 Reykjavík

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2018

	Skýr.	2018	2017
Iðgjöld:			
Iðgjöld sjóðfélaga		5.021.534	4.625.599
Iðgjöld launagreiðenda		9.303.800	8.022.339
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		130.058	13.606
		14.455.392	12.661.543
Sérstök aukaframlög		53.109	40.524
	6,13	14.508.501	12.702.067
Lífeyrir:			
Heildarfjárhæð lífeyris		5.345.143	4.711.512
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs		68.939	2.942
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris		1.921	2.222
	7,14	5.416.004	4.776.675
Hreinar fjárfestingartekjur:			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	8,15	2.291.900	6.816.651
Hreinar tekjur af skuldabréfum	8,16	7.806.640	8.718.786
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		1.368.992	929.775
Vaxtatekjur af handbæru fé		602.165	221.076
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		24.139	26.199
Fjárfestingargjöld	9,17	(10.675)	(32.386)
		12.083.161	16.680.099
Rekstrarkostnaður:			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	18–22	648.684	563.312
Aðrar tekjur		2.769	2.604
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		20.529.744	24.044.784
Hrein eign frá fyrra ári		208.953.205	184.908.421
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		229.482.949	208.953.205

Efnahagsreikningur 31. desember 2018

	Skýr.	2018	2017
Fjárfestingar:			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	23-26	78.971.031	72.922.205
Skuldabréf	27-29	110.232.628	101.110.517
Bundnar bankainnstæður		26.280.884	24.611.892
Aðrar fjárfestingar		2.760	2.760
		215.487.304	198.647.375
Kröfur:			
Kröfur á launagreiðendur		520.000	470.000
Aðrar kröfur		10.750	5.407
		530.750	475.407
Handbært fé		13.659.340	10.001.495
Eignir samtals		229.677.394	209.124.276
Skuldir:			
Áfallinn kostnaður og fyrirframinnheimtar tekjur	33	146.005	126.488
Aðrar skuldir	34	48.439	44.583
Skuldir samtals		194.445	171.071
Hrein eign til greiðslu lífeyris		229.482.949	208.953.205
Skuldbindingar utan efnahags	12	8.575.799	5.097.467

Sjóðstreymisýfirlit árið 2018

	Skýr.	2018	2017
Inngreiðslur:			
Iðgjöld		14.482.640	12.708.266
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum		336.722	259.805
Aðrar inngreiðslur		29.904	235.442
		14.849.266	13.203.513
Útgreiðslur:			
Lífeyrir		5.395.661	4.788.066
Rekstrarkostnaður		647.626	603.361
Aðrar útgreiðslur		41.536	62.922
		6.084.823	5.454.349
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga		8.764.443	7.749.165
Fjárfestingarhreyfingar:			
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum		805.180	478.295
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		(17.616.578)	(7.197.641)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		13.413.365	1.967.938
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa		14.451.178	11.648.915
Keypt skuldabréf		(16.733.474)	(12.485.580)
Seld skuldabréf		607.928	1.138.610
Ný bundin innlán		(300.000)	(630.000)
		(5.372.401)	(5.079.462)
Hækkun (lækkun) á handbæru fé		3.392.042	2.669.703
Gengismunur af handbæru fé		265.803	(39.006)
Handbært fé í upphafi árs		10.001.495	7.370.797
Handbært fé í lok árs		13.659.340	10.001.495

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu samtryggingarsjóðs 31. desember 2018

	Skýr.	31. desember 2018			31. desember 2017		
		Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Eignir:	36						
Hrein eign til greiðslu lífeyris		109.422.827		109.422.827	100.040.584		100.040.584
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(4.969.299)		(4.969.299)	(4.071.073)		(4.071.073)
Mismunur á bókfærðu verði og matsvirði skráðra hlutab.		(203.405)		(203.405)	(599.504)		(599.504)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(292.718)		(292.718)	(327.472)		(327.472)
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		(2.705.965)	(3.987.273)	(6.693.238)	(2.407.088)	(3.591.588)	(5.998.677)
Núvirði framtíðariðgjalda		0	81.966.288	81.966.288	0	71.365.798	71.365.798
Eignir samtals		101.251.439	77.979.015	179.230.454	92.635.447	67.774.210	160.409.657
Skuldbindingar:							
Ellilífeyrir		94.594.741	69.899.418	164.494.159	80.068.926	60.434.128	140.503.054
Örorkulífeyrir		3.386.413	3.861.015	7.247.428	5.848.950	8.037.938	13.886.888
Makalífeyrir		8.324.121	220.389	8.544.510	8.734.662	243.705	8.978.367
Barnalífeyrir		85.200	820.550	905.750	85.203	1.275.497	1.360.700
Skuldbindingar samtals		106.390.475	74.801.373	181.191.848	94.737.741	69.991.268	164.729.009
Eignir umfram skuldbindingar		(5.139.036)	3.177.642	(1.961.393)	(2.102.294)	(2.217.058)	(4.319.352)
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun		(2,2%)	0,5%	(1,1%)	(3,8%)	(3,1%)	(3,5%)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok		(4,8%)	4,2%	(1,1%)	(2,2%)	(3,2%)	(2,6%)
Eignir umfram skuldbindingar í hlutfalli af skuldbindingu m.v. réttindatöflu sem tók gildi 1.4.2018					(2,2%)	0,5%	(1,1%)

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2018 – Samtryggingarsjóður

	Skýr.	2018	2017
Iðgjöld:			
Iðgjöld sjóðfélaga		1.689.008	1.609.011
Iðgjöld launagreiðenda		4.067.568	3.591.481
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(7.340)	(5.843)
		5.749.236	5.194.648
Sérstök aukaframlög		53.109	40.524
	6, 13	5.802.346	5.235.172
Lífeyrir:			
Heildarfjárhæð lífeyris		2.040.595	1.759.912
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs		68.939	62.942
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris		1.921	2.222
	7, 14	2.111.456	1.825.075
Hreinar fjárfestingartekjur:			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	8, 15	1.121.588	3.238.683
Hreinar tekjur af skuldabréfum	8, 16	4.617.519	5.289.646
Vaxtatekjur af handbæru fé		256.086	66.981
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		13.356	15.316
Fjárfestingargjöld	9, 17	(5.693)	(15.699)
		6.002.856	8.594.927
Rekstrarkostnaður:			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	18–22	312.822	270.709
Aðrar tekjur		1.319	1.241
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		9.382.243	11.735.556
Hrein eign frá fyrra ári		100.040.584	88.305.028
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		109.422.827	100.040.584

Efnahagsreikningur 31. desember 2018 – Samtryggingarsjóður

	Skýr.	2018	2017
Fjárfestingar:			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	23–26	38.810.601	35.530.396
Skuldabréf	27–29	64.283.829	59.980.393
Aðrar fjárfestingar		2.760	2.760
		103.097.190	95.513.549
Kröfur:			
Kröfur á launagreiðendur		520.000	470.000
Aðrar kröfur		2.555	2.173
		522.555	472.173
Handbært fé		5.874.223	4.116.663
Eignir samtals		109.493.968	100.102.385
Skuldir:			
Áfallinn kostnaður og fyrirframinnheimtar tekjur	33	71.135	58.853
Aðrar skuldir	34	5	2.948
Skuldir samtals		71.141	61.801
Hrein eign til greiðslu lífeyris		109.422.827	100.040.584

Sjóðstreymisýfirlit árið 2018 – Samtryggingarsjóður

	Skýr.	2018	2017
Inngreiðslur:			
Iðgjöld		5.765.702	5.230.488
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum		131.388	84.452
Aðrar inngreiðslur		13.727	129.063
		5.910.817	5.444.003
Útgreiðslur:			
Lífeyrir		2.104.363	1.817.376
Rekstrarkostnaður		311.283	289.773
Aðrar útgreiðslur		17.969	33.849
		2.433.615	2.140.997
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga		3.477.202	3.303.006
Fjárfestingarhreyfingar:			
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum		435.690	258.723
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		(8.436.751)	(3.654.627)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		6.582.806	1.063.597
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa		8.196.769	6.742.163
Keypt skuldabréf		(8.958.902)	(6.740.963)
Seld skuldabréf		334.285	467.781
		(1.846.103)	(1.863.326)
Hækkun (lækkun) á handbæru fé		1.631.099	1.439.679
Gengismunur af handbæru fé		126.462	(16.726)
Handbært fé í upphafi árs		4.116.663	2.693.709
Handbært fé í lok árs		5.874.223	4.116.663

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2018 – Séreignarsjóður

	Skýr.	Ævisafn I	Ævisafn II	Ævisafn III	Innlánasafn	Ríkissafn langt	Ríkissafn stutt	Húsnæðis-safn	Samtals 2018	Samtals 2017
Iðgjöld:										
Iðgjöld sjóðfélaga		1.053.906	1.241.941	487.107	484.360	21.924	5.657	37.631	3.332.525	3.016.588
Iðgjöld launagreiðenda		1.887.936	2.093.237	607.444	575.895	30.192	7.864	33.665	5.236.233	4.430.858
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(925.620)	(1.150.390)	2.335.091	(123.670)	(12.005)	(564)	14.556	137.398	19.449
	6, 13	2.016.221	2.184.787	3.429.641	936.585	40.111	12.956	85.852	8.706.155	7.466.895
Lífeyrir:										
Heildarfjárhæð lífeyris	7, 14	460.991	1.074.528	589.064	1.101.255	36.208	6.141	36.361	3.304.548	2.951.600
Hreinar fjárfestingartekjur:										
Hreinar tekjur af eignarhl. í félögum og sjóðum	8, 15	388.023	704.143	67.367	0	8.086	2.694	0	1.170.313	3.577.968
Hreinar tekjur af skuldabréfum	8, 16	527.421	2.012.353	565.862	0	66.485	10.763	6.236	3.189.121	3.429.140
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		0	0	151.426	1.217.565	0	0	0	1.368.992	929.775
Vaxtatekjur af handbæru fé		83.430	161.765	36.981	56.674	3.579	2.900	751	346.080	154.094
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		4.165	4.185	1.453	899	36	14	33	10.783	10.883
Fjárfestingargjöld	9, 17	(1.149)	(2.907)	(828)	0	(53)	(40)	(6)	(4.983)	(16.687)
		1.001.890	2.879.539	822.262	1.275.138	78.132	16.331	7.014	6.080.305	8.085.173
Rekstrarkostnaður:										
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	18–22	61.583	156.610	41.223	71.717	3.220	1.170	339	335.862	292.603
Aðrar tekjur		266	677	178	310	14	5	1	1.450	1.363
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		2.495.802	3.833.865	3.621.794	1.039.061	78.830	21.981	56.168	11.147.500	12.309.227
Hrein eign frá fyrra ári		19.769.057	51.271.740	12.709.256	23.618.717	1.083.411	367.485	92.955	108.912.621	96.603.394
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		22.264.859	55.105.605	16.331.049	24.657.778	1.162.241	389.465	149.124	120.060.121	108.912.621

Efnahagsreikningur 31. desember 2018 – Séreignarsjóður

	Skýr.	Ævisafn I	Ævisafn II	Ævisafn III	Innlánasafn	Ríkissafn langt	Ríkissafn stutt	Húsnæðis-safn	Samtals 2018	Samtals 2017
Fjárfestingar:										
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	23–26	13.081.723	23.809.703	3.107.583	0	130.964	30.457	0	40.160.430	37.391.809
Skuldabréf	27–29	7.748.339	28.196.533	8.722.804	0	881.894	274.878	124.351	45.948.799	41.130.124
Bundnar bankainnstæður		0	0	3.257.951	23.022.933	0	0	0	26.280.884	24.611.892
		20.830.063	52.006.236	15.088.338	23.022.933	1.012.858	305.335	124.351	112.390.114	103.133.826
Kröfur:										
Aðrar kröfur		994	1.491	533	79	86	5.013	0	8.195	3.234
Handbært fé		1.461.468	3.134.243	1.263.651	1.667.842	150.315	79.607	27.990	7.785.116	5.884.832
Eignir samtals		22.292.524	55.141.970	16.352.521	24.690.855	1.163.260	389.954	152.341	120.183.425	109.021.892
Skuldir:										
Áfallinn kostnaður og fyrirframinnheimtar tekjur	33	8.560	25.674	16.225	22.826	916	466	203	74.870	67.636
Aðrar skuldir	34	19.105	10.691	5.247	10.251	103	23	3.014	48.434	41.635
Skuldir samtals		27.665	36.365	21.472	33.077	1.019	489	3.217	123.304	109.271
Hrein eign til greiðslu lífeyris		22.264.859	55.105.605	16.331.049	24.657.778	1.162.241	389.465	149.124	120.060.121	108.912.621

Sjóðstreymisyfirlit árið 2018 – Séreignarsjóður

	Skýr.	Ævisafn I	Ævisafn II	Ævisafn III	Innlánasafn	Ríkissafn langt	Ríkissafn stutt	Húsnæðis-safn	Samtals 2018	Samtals 2017
Inngreiðslur:										
Iðgjöld		2.020.386	2.188.972	3.431.094	937.484	40.147	12.970	85.885	8.716.939	7.477.778
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum		33.544	76.196	31.638	56.711	3.582	2.901	762	205.333	175.353
Aðrar inngreiðslur		7.333	7.496	996	320	19	8	5	16.177	106.379
		2.061.263	2.272.664	3.463.728	994.515	43.748	15.879	86.652	8.938.449	7.759.510
Útgreiðslur:										
Lífeyrir		449.516	1.083.025	584.954	1.097.853	36.271	5.946	33.732	3.291.298	2.970.690
Rekstrarkostnaður		61.828	157.452	41.285	71.027	3.238	1.176	338	336.344	313.588
Aðrar útgreiðslur		5.448	11.191	1.847	37	10	5.002	31	23.566	29.073
		516.792	1.251.668	628.086	1.168.917	39.520	12.124	34.100	3.651.208	3.313.351
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga		1.544.471	1.020.996	2.835.642	(174.402)	4.228	3.755	52.552	5.287.241	4.446.159
Fjárfestingarhreyfingar:										
Innborgaðar tekjur af eignarhl. í félögum og sjóðum		111.298	232.233	24.637	0	955	366	0	369.490	219.572
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		(3.355.079)	(4.823.048)	(1.001.700)	0	0	0	0	(9.179.827)	(3.543.013)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		2.250.465	4.088.547	451.550	0	0	39.996	0	6.830.558	904.341
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa		952.385	3.778.709	1.381.965	0	50.232	68.115	23.004	6.254.409	4.906.753
Keypt skuldabréf		(1.127.635)	(3.716.421)	(2.737.045)	0	0	(120.841)	(72.630)	(7.774.572)	(5.744.617)
Seld skuldabréf		40.049	146.625	86.969	0	0	0	0	273.643	670.829
Ný bundin innlán		0	0	(600.000)	300.000	0	0	0	(300.000)	(630.000)
		(1.128.517)	(293.354)	(2.393.624)	300.000	51.187	(12.364)	(49.626)	(3.526.298)	(3.216.135)
Hækkun (lækkun) á handbæru fé		415.954	727.642	442.018	125.598	55.415	(8.608)	2.926	1.760.943	1.230.024
Gengismunur af handbæru fé		48.572	82.087	8.682	0	0	0	0	139.342	(22.280)
Handbært fé í upphafi árs		996.943	2.324.514	812.951	1.542.245	94.901	88.215	25.064	5.884.832	4.677.088
Handbært fé í lok árs		1.461.468	3.134.243	1.263.651	1.667.842	150.315	79.607	27.990	7.785.116	5.884.832

Reikningsskilaaðferðir

1. Upplýsingar um lífeyrissjóðinn

Almennir lífeyrissjóðurinn er með aðsetur í Borgartúni 25, Reykjavík. Sjóðurinn er öllum opinn, en er jafnframt starfsgreinasjóður arkitekta, leiðsögumanna, lækna, hljómlistarmanna og tæknifræðinga.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga, lög um skyldtryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og reglur Fjármálaeftirlitsins um ársreikninga lífeyrissjóða. Ársreikningurinn er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður. Ársreikningurinn er gerður í íslenskum krónum og eru fjárhæðir birtar í þúsundum.

Sjóðurinn skiptist í tvo sjóði, samtryggingarsjóð og séreignarsjóð. Eignir samtryggingarsjóðs eru ávaxtaðar í einu verðbréfasafni en séreignarsjóður skiptist í sjó ávöxtunarleiðir með mismunandi fjárfestingarstefnum.

3. Mat og ákvarðanir við beitingu reikningsskilaaðferða

Gerð ársreiknings krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir, meti og gefi sér forsendur sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaaðferða og birtar fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda. Raunveruleg verðmæti þeirra liða sem þannig eru metnir, geta við sölu eða aðra ráðstöfun reynst önnur en niðurstaða samkvæmt matinu.

Mat og forsendur eru endurskoðaðar reglulega og eru áhrifin af breytingum færð á því tímabili sem breyting er gerð og jafnframt á síðari tímabilum ef breytingin hefur áhrif á þau. Upplýsingar um mikilvæg atriði, þar sem óvissa í mati og mikilvægi ákvarðana varðandi reikningsskilaaðferðir hefur mest áhrif á skráðar fjárhæðir í reikningsskilunum, er að finna í skýringum 11.

4. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

Reikningsskilaaðferðum sem settar eru fram hér á eftir hefur verið beitt með samræmdum hætti á þeim tímabilum sem birt eru í ársreikningnum.

5. Erlendir gjaldmiðlar

Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknaðar í íslenskar krónur á gengi í árslok. Rekstrartekjur og gjöld í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð á gengi viðskiptadags.

6. Iðgjöld

Iðgjöld eru tekjufærð eftir skilagreinum sem borist hafa sjóðnum. Áætlað er fyrir ógreiddum iðgjöldum samtryggingarsjóðs í árslok m.v. fyrri reynslu og eru þau eignfærð sem kröfur á launagreiðendur í efnahagsreikningi. Iðgjöld í séreignarsjóð eru bókuð miðað við greiðsludag eða þegar inneign myndast. Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði er hluti af tryggingagjaldi vegna launa og rennur til lækkunar og jöfnunar á örorkubyrði milli lífeyrissjóða.

7. Lífeyrir

Undir lífeyri falla lífeyrisgreiðslur sjóðsins, það er ellilífeyrir, makalífeyrir, örorkulífeyrir og barnalífeyrir. Undir þennan lið fellur einnig sérstakt gjald til Virk, starfsendurhæfingarsjóðs, og annar beinn kostnaður við örorkumat.

8. Hreinar fjárfestingartekjur

Hreinar fjárfestingartekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum eru tekjur af fjárfestingum sjóðsins í hlutabréfum og hlutdeildarskírteinum, að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga. Undir þennan lið falla arðgreiðslur, hagnaður og tap af sölu eignarhluta í félögum og sjóðum um sameiginlega fjárfestingu, breytingar á gangvirði félaga og sjóða um sameiginlega fjárfestingu og hliðstæðar tekjur og gjöld.

Hreinar tekjur af skuldabréfum eru tekjur af fjárfestingum sjóðsins í skuldabréfum, að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga. Undir þennan lið falla vaxtatekjur, verðbætur og lántökupóknar af skuldabréfum, hagnaður og tap af sölu skuldabréfa, breytingar á gangvirði skuldabréfa að meðtalinni varúðarniðurfærslu vegna tapshættu sem kann að vera fyrir hendi á uppgjörssdegi svo og hliðstæðar tekjur og gjöld.

9. Fjárfestingargjöld

Undir þennan lið eru færð fjárfestingargjöld og þóknarir til fjármálaþyrftækja og sjóða um sameiginlega fjárfestingu vegna umsýslu og vörslugjalda. Í skýringu 17 er greint frá áætlaðri umsýsluþóknun vegna fjárfestinga sjóðsins í innlendum og erlendum verðbréfa- og framtakssjóðum.

10. Fjárfestingar

Fjárfestingar í eigu sjóðsins er skipt í eignarhluti í félögum og sjóðum, skuldabréf, bundnar bankainnstæður og aðrar fjárfestingar. Til eignarhluta í félögum og sjóðum teljast hlutabréf, hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða og fjárfestingarsjóða og aðrir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu. Til skuldabréfa teljast skuldabréf og önnur verðbréf með föstum vöxtum eða með tiltekna vaxtaviðmiðun og skuldabréfalán með veði í fasteignum og lausafé. Gjaldmiðlagengi erlendra eigna er skráð á kaupgengi Seðlabanka Íslands þann 31.12.2018. Skiptingu erlendra eigna á helstu gjaldmiðla er að finna í skýringu 30.

Mat stjórnenda og ályktanir við beitingu reikningsskilaaðferða

11. Eignamat verðbréfa

Í daglegu gengisuppgjöri lífeyrissjóðsins er farið yfir allar eignir sjóðsins og þær metnar. Eignarhlutar í félögum og

Skýringar, frh.

sjóðum eru færðir á gangvirði. Framtakssjóðir (private equity og mezzanine funds) eru metnir á innra virði í samræmi við árshlutauppgjör eða endurskoðuð ársuppgjör. Skuldabréf, önnur en veðskuldabréf, eru metin á gangvirði í samræmi við settar reikningsskilareglur. Veðskuldabréf eru eignfærð miðað við uppgreiðsluverð. Skráð verðbréf eru eignfærð á markaðsverði en óskráð verðbréf á áætluðu markaðsverði.

Í skýringu 31 eru upplýsingar um þrepaskiptingu gangvirðis samkvæmt verðmatsaðferðum.

12. Skuldbindingar utan efnahags

Almenni lífeyrissjóðurinn hefur gert samninga um fjárfestingar í innlendum og erlendum framtakssjóðum. Með samningunum hefur lífeyrissjóðurinn skuldbundið sig

til að fjárfesta fyrir ákveðna fjárhæð í hverjum sjóði sem er innkölluð í nokkrum áföngum á lengra tímabili. Úti-standandi skuldbinding er um 8,6 milljarðar króna m.v. gjaldmiðlagengi í lok árs 2018, þar af eru um 7,4 milljarðar króna í erlendum gjaldmiðlum.

IÐGJÖLD

13. Iðgjöld greinast þannig:

	Samtryggingar- sjóður	Séreignar- sjóður	Samtals 2018	Samtryggingar- sjóður	Séreignar- sjóður	Samtals 2017
Lágmarksiðgjöld	5.756.576	4.421.488	10.178.064	5.200.491	3.509.765	8.710.256
Viðbótariðgjöld	0	4.147.270	4.147.270	0	3.937.681	3.937.681
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(7.340)	137.398	130.058	(5.843)	19.449	13.606
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði	53.109	0	53.109	40.524	0	40.524
Iðgjöld samtals	5.802.346	8.706.155	14.508.501	5.235.172	7.466.895	12.702.067

Inneign laus til útborgunar í séreignarsjóði:

	2018	2017
Inneign laus til útborgunar frá 60 ára (samkvæmt vali sjóðfélaga)	118.138.435	107.221.821
Inneign laus til útborgunar frá 65–79 ára (hluti af lágmarkslífeyri frá 70 ára aldri)	775.682	745.462
Inneign laus til útborgunar frá 65–84 ára (hluti af lágmarkslífeyri frá 70 ára aldri)	12.325	686
Tilgreind séreign	39.582	3.848
Erfðaséreign laus til útborgunar	1.094.097	940.805
	120.060.021	108.912.621

LÍFEYRIR

14. Heildarfjárhæð lífeyris greinist þannig:

	Samtryggingar- sjóður	Séreignar- sjóður	Samtals 2018	Samtryggingar- sjóður	Séreignar- sjóður	Samtals 2017
Ellilífeyrir	1.649.798	2.160.893	3.810.691	1.393.144	1.790.229	3.183.373
Örorkulífeyrir	176.352	15.907	192.259	152.525	16.308	168.832
Makalífeyrir	194.088	0	194.088	192.192	0	192.192
Barnalífeyrir	20.357	0	20.357	22.052	0	22.052
Erfðalífeyrir	0	77.827	77.827	0	56.011	56.011
Séreign inn á lán	0	989.002	989.002	0	1.053.070	1.053.070
Útborgun vegna húsnæðissparnaðar	0	60.919	60.919	0	35.982	35.982
Lífeyrir samtals	2.040.595	3.304.548	5.345.143	1.759.912	2.951.600	4.711.512

HREINAR FJÁRFESTINGARTEKJUR

15. Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

	2018	2017
Arðgreiðslur	661.053	401.111
Gangvirðisbreyting vegna innlendra eigna	188.148	872.200
Gangvirðisbreyting vegna erlendra eigna	(4.654.986)	7.975.032
Gjaldmiðlabreyting	6.097.686	(2.431.692)
	2.291.900	6.816.651

Hreinar tekjur af eignarhlutum í innlendum félögum og sjóðum sundurliðast þannig:

	Bókfært verð 31. 12. 2018	Arður	Gangvirðis- breyting	Hreinar tekjur samts 2018	Hreinar tekjur samts 2017
Marel hf.	3.899.511	54.625	495.343	549.968	745.363
Eik fasteignafélag hf.	2.279.797	72.529	(521.881)	(449.352)	51.834
Festi hf.	1.832.556	0	(16.609)	(16.609)	(149.987)
Jarðvarmi slhf.	1.102.259	0	146.926	146.926	226.379
HSV eignarhaldsfélag slhf.	1.047.310	0	702.518	702.518	50.662
Eimskipafélag Íslands hf.	823.435	24.559	(81.260)	(56.701)	(193.734)
Icelandair Group hf.	798.764	12.957	(425.136)	(412.179)	(709.713)
IS Ríkisskuldabréf meðallöng	730.092	0	39.299	39.299	52.173
HB Grandi hf.	648.139	13.463	(25.002)	(11.540)	198.401
Aðrar fjárfestingar	6.458.986	482.920	(126.050)	356.870	1.001.931
	19.620.850	661.053	188.148	849.201	1.273.311

Hreinar tekjur af eignarhlutum í erlendum félögum og sjóðum sundurliðast þannig:

	Bókfært verð 31. 12. 2018	Áhrif gjaldmiðils	Gangvirðis- breyting	Hreinar tekjur samts 2018	Hreinar tekjur samts 2017
iShares Developed World Index Fund	15.319.936	1.745.325	(1.602.618)	142.707	1.614.222
Vanguard - Global Stock Index Fund	14.888.819	1.706.973	(1.395.409)	311.565	2.243.089
iShares Developed World ex Tobacco Index Fund	6.723.416	701.060	(814.419)	(113.359)	0
Vanguard Global Enhanced Equity Fund	6.051.956	728.268	(887.081)	(158.813)	700.761
GuardCap Global Equity Fund	3.391.983	357.324	5.081	362.405	388.895
BlackRock ICS US Dollar Liquid Fund	2.906.267	(131.750)	5.017	(126.733)	0
Sparinvest Global Value I	2.820.773	188.839	(252.383)	(63.545)	312.621
MS Private Markets Fund VI	948.600	87.083	139.624	226.707	40.678
Oberon Credit Investment Fund III	927.050	57.909	10.756	68.665	49.815
Vanguard Euro Gov. Bond Index Fund	676.037	41.196	5.460	46.656	29.594
Oberon USA Credit Investment Fund	580.250	(31.550)	(0)	(31.550)	0
Aðrar fjárfestingar	4.115.095	647.009	130.986	777.995	163.665
	59.350.181	6.097.686	(4.654.986)	1.442.700	5.543.340

16. Hreinar tekjur af skuldabréfum

	2018	2017
Gengismunur skuldabréfa	7.632.179	8.796.102
Gjaldmiðlabreyting	152.407	(97.122)
Lántökugjöld	22.053	19.806
	7.806.640	8.718.786

	Tekjur af skuldabréfum færðar á gangvirði		Tekjur af skuldabréfum færðar m.v. uppgreiðsluverð	
	2018	2017	2018	2017
Skuldabréf með ríkisábyrgð	3.746.889	4.809.711		
Skuldabréf fjármálastofnana	588.990	618.960		
Skuldabréf sveitarfélaga	842.964	1.273.987		
Veðskuldabréf			1.947.028	1.388.852
Önnur skuldabréf	663.906	502.471		
Varúðarniðurfærsla	1.821	8.395	15.041	116.409
	5.844.571	7.213.524	1.962.069	1.505.262

17. Fjárfestingargjöld

	Bein fjárfestingar- gjöld	Áætluð og reiknuð fjárfestingar- gjöld	Fjárfestingar- gjöld samts	Heildareign í sjóðum að meðaltali á árinu	Hlutfall fjárfestingar- gjalda alls af meðaleign
Fjárfestingargjöld 2018					
Vegna innlendra verðbréfasjóða	0	3.122	3.122	1.369.854	0,23%
Vegna innlendra fagfjárfestastjóða	0	89.590	89.590	5.905.781	1,52%
Vegna erlendra verðbréfasjóða	0	125.269	125.269	57.558.815	0,22%
Vegna erlendra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	0	83.057	83.057	4.945.081	1,68%
Kaup- og sölupóknarir vegna verðbréfavíðskipta	847	0	847		
Vörslupóknarir	9.481	0	9.481		
Önnur fjárfestingargjöld	348	0	348		
	10.675	301.038	311.713	69.779.531	0,45%
Fjárfestingargjöld 2017					
Vegna innlendra verðbréfasjóða	0	2.839	2.839	1.414.192	0,20%
Vegna innlendra fagfjárfestastjóða	0	120.003	120.003	6.593.331	1,82%
Vegna erlendra verðbréfasjóða	0	112.361	112.361	43.043.042	0,26%
Vegna erlendra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	0	52.800	52.800	2.904.953	1,82%
Kaup- og sölupóknarir vegna verðbréfavíðskipta	3.252	0	3.252		
Vörslupóknarir og gengisútreikningur	28.696	0	28.696		
Önnur fjárfestingargjöld	439	0	439		
	32.386	288.003	320.389	53.955.518	0,59%

17. Fjárfestingargjöld, frh.

Bein fjárfestingargjöld:	Samtr. sjóður	Ævisafn I	Ævisafn II	Ævisafn III	Ríkissafn langt	Ríkissafn stutt	Húsnæðis- safn	Samtals
Kaup og sölubóknanir vegna verðbréfavíðskipta	452	91	231	66	4	3	0	847
Vörslubóknanir	5.056	1.020	2.582	735	47	35	5	9.481
Önnur fjárfestingargjöld	186	37	95	27	2	1	0	348
	5.693	1.149	2.907	828	53	40	6	10.675
Áætluð og reiknuð fjárfestingargjöld:								
Innlendir verðbréfasjóðir	1.383	190	635	517	318	78	0	3.122
Innlendir fagfjárfestastjóðir	49.533	12.123	25.107	2.826	0	0	0	89.590
Erlendir verðbréfasjóðir	59.406	22.139	38.836	4.888	0	0	0	125.269
Erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	39.388	14.679	25.749	3.241	0	0	0	83.057
	149.710	49.132	90.327	11.471	318	78	0	301.038
Fjárfestingargjöld samtals	155.403	50.281	93.235	12.299	372	118	6	311.713
Meðalstaða eigna í sjóðum:								
Innlendir verðbréfasjóðir	619.877	92.998	288.313	209.890	127.399	31.378	0	1.369.854
Innlendir fagfjárfestastjóðir	3.256.999	804.775	1.656.843	187.164	0	0	0	5.905.781
Erlendir verðbréfasjóðir	27.296.059	10.172.665	17.844.342	2.245.749	0	0	0	57.558.815
Erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	2.345.101	873.970	1.533.070	192.940	0	0	0	4.945.081
Meðalstaða eigna í sjóðum	33.518.036	11.944.407	21.322.567	2.835.743	127.399	31.378	0	69.779.531
Hlutfall áætlaðra fjárfestingargjalda af meðalstöðu í sjóðum:								
Innlendir verðbréfasjóðir	0,22%	0,20%	0,22%	0,25%	0,25%	0,25%		0,23%
Innlendir fagfjárfestastjóðir	1,52%	1,51%	1,52%	1,51%				1,52%
Erlendir verðbréfasjóðir	0,22%	0,22%	0,22%	0,22%				0,22%
Erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	1,68%	1,68%	1,68%	1,68%				1,68%
	0,45%	0,41%	0,42%	0,40%	0,25%	0,25%		0,43%

REKSTRARKOSTNAÐUR

18. Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður greinist þannig:

	2018	2017
Laun og launatengd gjöld	356.830	332.691
Annar starfsmannakostnaður	15.669	14.482
Endurskoðun og uppgjör	17.328	15.278
Fjármálaeftirlitið	17.305	16.080
Umboðsmaður skuldara	1.758	4.734
Rekstur og húsnæði	26.207	25.406
Rekstur tölvukerfa	156.547	93.903
Markaðs- og kynningarmál	15.164	14.786
Önnur sérfræðipjónusta	20.840	19.527
Annar kostnaður	21.035	26.424
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður samtals	648.684	563.312

19. Laun og launatengd gjöld greinast þannig:

	2018	2017
Laun	283.508	260.858
Iðgjöld til lífeyrissjóða	41.479	40.041
Önnur launatengd gjöld	31.843	31.793
Laun og launatengd gjöld samtals	356.830	332.691

Meðalfjöldi starfsmanna	21	22
-------------------------	----	----

20. Heildarlaun og hlunnindi stjórnarmanna, endurskoðunarnefndar og lykilstjórnenda greinast þannig:

Endurskoðunarnefnd	2018	2017
Gísli Hlíðberg Guðmundsson, formaður	1.640	1.420
Eiríkur Þorbjörnsson	820	710
Davíð Ólafur Ingimarsson	820	710
Samtals	3.280	2.840

Stjórn	2018	2017
Ólafur Hvanndal Jónsson, formaður	3.360	2.880
Ástríður G. Jóhannesdóttir	2.520	2.160
Sigríður Magnúsdóttir	1.960	0
Sigurjón H. Ingólfsson	1.680	1.560
Hulda Rós Rúriksdóttir, varaformaður	1.680	1.440
Davíð Ólafur Ingimarsson	1.680	1.440
Pétur Þorsteinn Óskarsson	550	380
Ragnar Torfi Geirsson	180	380
Anna Karen Hauksdóttir	90	380
Sigríður Sigurðardóttir	0	1.440
Stjórnarlaun samtals	13.700	12.060

Lykilstjórnendur

Framkvæmdastjóri	28.584	23.138
Fjárfestingarstjóri	18.868	17.569
Skrifstofustjóri	18.868	17.569
Áhættustjóri	15.953	15.132

21. Þóknun til endurskoðenda sundurliðast þannig:

Þóknun til ytri endurskoðanda	2018	2017
Endurskoðun ársreiknings Almenna lífeyrissjóðsins	6.825	8.780
Samtals	6.825	8.780

Þóknun til innri endurskoðanda

Innri endurskoðun	3.268	3.305
Önnur þjónusta	356	205
Samtals	3.624	3.511

22. Þóknun til tryggingastærðfræðings sundurliðast þannig:	2018	2017
Útreikningur á tryggingafræðilegri stöðu	2.377	2.218
Önnur þjónusta	4.502	770
Samtals	6.880	2.988

FJÁRFESTINGAR

23. Eignarhlutir í félögum og sjóðum greinast þannig:

	Séreignar- sjóður	Samtryggingar- sjóður	2018	2017
Innlend hlutabréf				
Skráð bréf	5.787.998	7.069.412	12.857.410	13.474.072
Óskráð bréf	1.563.442	1.914.819	3.478.261	4.158.067
	7.351.440	8.984.231	16.335.671	17.632.139
Erlend hlutabréf				
Óskráð bréf	0	3.423	3.423	25.464
	0	3.423	3.423	25.464
Hlutdeildarskírteini				
Innlend hlutdeildarskírteini og hlutir í verðbréfasjóðum				
Sjóðir með ríkistryggðum skuldabréfum	665.170	514.558	1.179.728	1.165.316
Sjóðir með hlutabréfum	0	0	0	161.036
Sjóðir með markaðsskuldabréfum	12.833	13.651	26.484	24.526
	678.003	528.209	1.206.212	1.350.879
Erlend hlutdeildarskírteini og hlutir í verðbréfasjóðum				
Sjóðir með skuldabréfum	2.165.685	1.953.381	4.119.066	2.390.822
Sjóðir með hlutabréfum	26.165.685	23.600.630	49.766.315	46.434.162
	28.331.371	25.554.011	53.885.381	48.824.985
Aðrir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu				
Innlendir, óskráðir	928.184	1.150.784	2.078.968	2.058.430
Erlendir, skráðir	241.357	217.696	459.053	437.680
Erlendir, óskráðir	2.630.077	2.372.247	5.002.324	2.592.628
	3.799.617	3.740.727	7.540.345	5.088.739
Eignarhlutir í félögum og sjóðum samtals	40.160.430	38.810.602	78.971.032	72.922.205

24. Hlutabréf greinast þannig:

	Eignar- hluti	Séreignar- sjóður	Samtryggingar- sjóður	Samtals 2018	Kostnaðar- verð	Samtals 2017
Skráð innlend hlutabréf						
Marel hf.	1,5%	1.755.436	2.144.075	3.899.511	2.383.788	3.404.168
Eik fasteignafélag hf.	7,9%	1.026.292	1.253.505	2.279.797	1.016.719	2.801.678
Festi hf.	4,8%	824.958	1.007.597	1.832.556	600.136	1.424.873
Eimskipafélag Íslands hf.	1,9%	370.684	452.751	823.435	851.539	904.695
Icelandair Group hf.	1,7%	359.578	439.186	798.764	2.102.484	1.270.625
HB Grandi hf.	1,1%	291.772	356.367	648.139	560.273	673.142
Arion banki hf.	0,4%	222.158	271.342	493.500	525.000	0
Hagar hf.	0,9%	219.295	267.846	487.141	458.867	373.719
Síminn hf.	0,9%	146.507	178.943	325.450	248.004	358.953
Reitir fasteignafélag hf.	0,6%	139.526	170.416	309.943	257.864	363.148
Tryggingamiðstöðin hf.	1,5%	116.710	142.548	259.258	144.483	329.422
Reginn hf.	0,7%	113.245	138.316	251.561	245.835	46.256
Vátryggingafélag Íslands hf.	1,0%	85.438	104.353	189.790	153.808	246.547
Sýn hf.	0,9%	52.446	64.058	116.504	68.451	188.970
Origo hf.	0,7%	36.305	44.342	80.647	58.911	85.260
Önnur félög		27.646	33.767	61.413		1.002.617
		5.787.998	7.069.412	12.857.410	9.676.163	13.474.072

24. Hlutabréf greinast þannig, frh.:

	Eignar- hluti	Séreignar- sjóður	Samtryggingar- sjóður	Samtals 2018	Kostnaðar- verð	Samtals 2017
Óskráð innlend hlutabréf						
Jarðvarmi slhf. (HS Orka)	5,1%	496.202	606.057	1.102.259	667.694	955.333
HSV eignarhaldsfélag slhf. (HS veitur)	12,7%	471.466	575.844	1.047.310	257.958	363.815
SF VI slhf. (framtafsjárfestingar)	6,0%	119.434	145.876	265.310	374.495	309.711
Eldey TLH hf. (framtafsjárfestingar)	10,2%	98.787	120.657	219.444	240.600	128.613
Frumtak 2 (framtafsjárfestingar)	5,1%	88.059	107.555	195.614	188.795	141.327
FÍ fasteignafélag slhf.	5,0%	86.929	106.175	193.104	83.239	192.917
FAST-1 slhf. (fasteignafjárfesting)	6,9%	71.795	87.690	159.485	275	606.617
Mandólin hf.	6,2%	67.099	81.954	149.054	152.797	69.893
SF V slhf. (framtafsjárfestingar)	5,5%	39.339	48.048	87.386	26.292	1.281.588
Undirbúningsfélag verðbréfamiðstöðvar hf.	10,0%	20.936	25.571	46.507	62.857	46.857
BG12 slhf. (Bakkavör Group Ltd.)	5,9%	3.057	3.793	6.850	172	10.213
Framtakssjóður Íslands GP hf.	4,4%	143	174	317	317	317
Jarðvarmi GP hf.	5,5%	89	108	197	230	195
SÍA III GP hf.	3,9%	70	86	156	156	0
BG 12 GP hf.	2,1%	38	46	84	84	84
Önnur félög		0	5.185	5.185		50.588
		1.563.442	1.914.819	3.478.261	2.055.960	4.158.067
Innlend hlutabréf samtals						
		7.351.440	8.984.231	16.335.671	11.732.123	17.632.139

25. Hlutdeildarskírteini og hlutir í verðbréfasjóðum greinast þannig:

	Eignar- hluti	Séreignar- sjóður	Samtryggingar- sjóður	Samtals 2018	Kostnaðar- verð	Samtals 2017
Innlend hlutdeildarskírteini, skráð						
IS Ríkisskuldabréf meðallöng	3,0%	396.022	334.071	730.092	438.390	696.159
IS Ríkissafn	4,4%	207.153	180.488	387.641	219.551	411.087
Skuldabréf – Sjóður 1B (slitasjóður)	55,3%	12.119	12.379	24.498	6.670	22.671
Fyrirtækjabréf – Sjóður 11B (slitasjóður)	68,2%	714	1.272	1.986	491	1.855
Aðrir sjóðir		61.995	0	61.995		219.106
		678.003	528.209	1.206.212	665.101	1.350.878
Erlend hlutdeildarskírteini						
Skuldabréfasjóðir, skráðir						
BlackRock ICS US Dollar Liquid Fund	0,06%	1.528.031	1.378.236	2.906.267	3.033.000	0
Vanguard Euro Gov. Bond Index Fund	0,09%	355.441	320.597	676.037	509.999	629.381
Vanguard US Government Bond Index Fund	0,16%	282.214	254.548	536.762	390.550	477.799
Vanguard U.S. U-S-T Bond Fund	0,00%	0	0	0	0	1.283.642
		2.165.685	1.953.381	4.119.066	3.933.549	2.390.822
Hlutabréfasjóðir, skráðir						
iShares Developed World Index Fund	1,1%	8.054.778	7.265.158	15.319.936	12.034.586	14.628.916
Vanguard Global Stock Index Fund	1,3%	7.828.109	7.060.710	14.888.819	8.192.102	19.196.493
iShares Developed World ex Tobacco Index Fund	14,3%	3.534.977	3.188.439	6.723.416	6.842.192	0
Vanguard Global Enhanced Equity Fund	20,4%	3.181.943	2.870.013	6.051.956	2.872.224	5.498.790
GuardCap Global Equity Fund	6,5%	1.783.407	1.608.577	3.391.983	2.748.244	2.414.879
Sparinvest Global Value I	8,9%	1.483.080	1.337.692	2.820.773	1.371.080	2.885.806
AQR Global Enhanced Equity	4,0%	299.391	270.041	569.432	608.100	0
Skagen Global Fund II	0,0%	0	0	0	0	1.809.279
		26.165.685	23.600.630	49.766.315	34.668.527	46.434.163
Eignarhlutir í verðbréfasjóðum samtals		29.009.373	26.082.220	55.091.593	39.267.178	50.175.864

26. Hlutdeildarskírteini og hlutir annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu greinast þannig:

	Eignar- hluti	Séreignar- sjóður	Samtryggingar- sjóður	Samtals 2018	Kostnaðar- verð	Samtals 2017
Innland hlutdeildarskírteini og hlutir, óskráð:						
Horn II slhf. (framtaksfjárfestingar)	4,7%	220.289	269.059	489.348	164.432	476.360
Akur fjárfestingar slhf. (framtaksfjárfestingar)	6,9%	156.687	191.376	348.064	485.309	371.335
MF1 slhf. (millilagsfjármögnun)	7,5%	141.330	172.619	313.950	278.571	165.518
Horn III slhf. (framtaksfjárfestingar)	4,2%	137.452	167.883	305.335	395.000	279.534
SIA III slhf. (framtaksfjárfestingar)	3,9%	100.386	122.611	222.997	210.461	73.669
Bakkastakkur slhf.	4,9%	57.181	69.841	127.022	134.929	122.024
Framtakssjóður Íslands slhf.	2,3%	47.190	57.637	104.827	133.897	354.555
Alda Credit Fund II slhf.	4,1%	22.770	40.590	63.360	60.000	60.000
Alda Credit Fund slhf.	2,6%	17.351	30.929	48.280	40.000	45.644
Auður I fagfjárfestasjóður slf.	4,7%	16.930	15.271	32.201	22.485	85.298
Innviðir fjárfestingar slhf. (framtaksfjárfestingar)	7,3%	10.617	12.968	23.585	25.000	24.493
		928.184	1.150.784	2.078.968	1.950.083	2.058.430
Erlend hlutdeildarskírteini og hlutir, skráð:						
Oberon Credit Investment Fund II	1,2%	241.357	217.696	459.053	526.651	437.680

26. Hlutdeildarskírteini og hlutir annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu greinast þannig, frh.:

	Eignar- hluti	Séreignar- sjóður	Samtryggingar- sjóður	Samtals 2018	Kostnaðar- verð	Samtals 2017
Erlend hlutdeildarskírteini og hlutir, óskráð:						
MS Private Markets Fund VI	1,9%	498.746	449.853	948.600	782.747	700.955
Oberon Credit Investment Fund III	1,6%	487.416	439.634	927.050	868.289	884.952
Oberon USA Credit Investment Fund	4,2%	305.079	275.171	580.250	611.800	0
Oberon Credit Investment Fund IV	19,6%	244.489	220.521	465.010	486.535	0
Global Infrastructure Solution 3	1,5%	238.575	215.188	453.763	467.307	0
KKR Americas Fund XII	1,0%	221.493	199.780	421.273	390.568	7.882
MS Private Markets Fund IV	0,6%	165.324	149.117	314.441	217.593	394.951
Crown Europe Small Buyouts IV	1,5%	160.708	144.953	305.661	297.700	64.096
North Sea Capital Private Equity Fund of Funds	6,4%	95.421	86.066	181.487	155.529	55.882
MS Private Markets Fund III	0,7%	76.043	68.589	144.632	154.290	183.560
ML Vesey Street Fund III-C-LLC	8,1%	37.550	33.869	71.420	72.632	122.214
Aðrir sjóðir		99.233	89.505	188.739		178.137
		2.630.077	2.372.247	5.002.324	4.504.989	2.592.628

27. Skuldabréf greinast þannig:

	Séreignar- sjóður	Samtryggingar- sjóður	2018	2017
Ríkisvixlar og skuldabréf	19.904.382	29.352.384	49.256.766	47.369.899
Skuldabréf sveitarfélaga	4.711.789	7.620.640	12.332.428	12.553.477
Sértryggð skuldabréf	3.801.773	4.428.971	8.230.745	6.532.133
Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl félaga	2.608.030	3.855.436	6.463.465	4.717.149
Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	769.922	1.361.517	2.131.439	2.664.474
Veðskuldabréf	14.238.157	17.771.291	32.009.448	27.520.036
Niðurfærsla verðbréfa	(85.254)	(106.409)	(191.663)	(246.651)
Skuldabréf samtals	45.948.799	64.283.829	110.232.628	101.110.517

28. Veðskuldabréf greinast þannig:

Lán til sjóðfélaga	14.087.985	17.583.854	31.671.839	27.210.248
Önnur lán	150.173	187.437	337.610	309.788
	14.238.157	17.771.291	32.009.448	27.520.036

29. Niðurfærsla verðbréfa greinist þannig:

Niðurfærsla í ársbyrjun	108.045	138.606	246.651	401.418
Endanlega afskrifað á árinu	(16.557)	(23.390)	(39.947)	(38.357)
Breyting á niðurfærslu, hækkun (lækkun)	(6.234)	(8.807)	(15.041)	(116.409)
Niðurfærsla í árslok	85.254	106.409	191.663	246.651

30. Fjárfestingar skiptast þannig eftir gjaldmiðlum:

	Séreignar- sjóður	Samtryggingar- sjóður	2018	2017
Í íslenskum krónum:				
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	8.957.626	10.663.224	19.620.850	20.084.050
Skuldabréf	45.231.073	63.421.384	108.652.457	99.605.923
Bundnar bankainnstæður	26.280.884	0	26.280.884	24.611.892
Aðrar fjárfestingar	0	2.760	2.760	2.760
	80.469.583	74.087.368	154.556.951	144.304.626
Í erlendum gjaldmiðlum:				
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	31.202.804	28.147.377	59.350.182	52.838.155
Skuldabréf	717.726	862.445	1.580.171	1.504.594
	31.920.531	29.009.823	60.930.353	54.342.749
Fjárfestingar samtals	112.390.114	103.097.191	215.487.305	198.647.375
Verðbréf í erlendum gjaldmiðlum skiptast þannig:				
Verðbréf í USD	28.540.688	25.952.310	54.492.998	46.387.741
Verðbréf í EUR	3.333.965	3.005.681	6.339.646	6.821.731
Verðbréf í DKK	0	0	0	957.397
Verðbréf í GBP	45.878	51.831	97.709	175.880
	31.920.531	29.009.823	60.930.353	54.342.749

31. Prepaskipting gangvirðis

Sjóðurinn notar eftirfarandi þrepaskiptingu til að ákvarða og greina frá gangvirði fjárfestinga eftir matsaðferð:

1. þrep: Skráð verð eigna og skulda sem átt er viðskipti með á virkum mörkuðum.
2. þrep: Matsaðferð sem byggir á viðskiptum á markaði með sambærilegar eignir, t.d. með eignir þar sem stopul viðskipti eiga sér stað. Nýjasta viðskiptaverð í tengingu við almennt viðurkenndar verðmatsaðferðir er notað við að ákvarða gangvirði hlutabréfa. Ávöxtunarkrafa skuldabréfa með sambærilega tímalengd, sem eru virk í viðskiptum, er notuð sem viðmið við verðmat á skuldabréfum.
3. þrep: Matsaðferð byggir að verulegu leyti á verðlíkönum. Fyrir óskráð hlutabréf, þar sem engar markaðsupplýsingar liggja fyrir, er ýmsum almennt viðurkenndum verðmatsaðferðum beitt við mat á gangvirði. Verðmat sem byggir á sjóðstreymi eða samanburði á kennitölum sambærilegra fyrirtækja eru algengustu aðferðirnar við að reikna út gangvirði óskráðra hlutabréfa, auk nýlegra viðskipta og ríkjandi markaðsskilyrða. Framtakssjóðir eru metnir á innra virði í samræmi við árshlutauppgjör og endurskoðuð ársuppgjör sjóðanna.

Eignir á gangvirði 2018	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Eignarhlutar í félögum og sjóðum	67.922.519	2.543.003	8.505.510	78.971.032
Skuldabréf	66.067.007	12.347.836	0	78.414.843
Eignir á gangvirði	133.989.526	14.890.839	8.505.510	157.385.875

Eignir á gangvirði 2017	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Eignarhlutar í félögum og sjóðum	63.625.409	1.428.276	7.868.520	72.922.205
Skuldabréf	61.134.284	12.702.849	0	73.837.133
Eignir á gangvirði	124.759.693	14.131.125	7.868.520	146.759.337

Breytingar sem falla undir 3. þrep á árinu eru eftirfarandi:

Staða 1.1.2018	7.868.520
Keypt á árinu	2.043.693
Selt á árinu og arðgreiðslur	(2.563.530)
Matsbreyting	1.156.827
Staða 31.12.2018	8.505.510

32. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda:

Taflan hér fyrir neðan sýnir flokkun fjáreigna og fjárskulda sjóðsins 31.12.2018

Fjáreignir	Afskrifað kostnaðar- verð	Útlán	Á gangvirði gegnum rekstur	Samtals
Eignarhlutir í félögum og sjóðum			78.971.032	78.971.032
Skuldabréf		31.817.786	78.414.843	110.232.628
Bundnar bankainnstæður			26.280.884	26.280.884
Aðrar fjárfestingar	2.760			2.760
Samtals	2.760	31.817.786	183.666.759	215.487.305

33. Áfallinn kostnaður og fyrirframinnheimtar tekjur:

	2018	2017
Áfallnir ógreiddir skattar	122.861	109.455
Ógreiddur kostnaður	23.145	17.033
Samtals	146.005	126.488

34. Aðrar skuldir greinast þannig:

	2018	2017
Ógreidd séreign inn á lán	39.901	39.870
Ógreidd útborgun vegna húsnæðissparnaðar	8.525	127
Aðrar skuldir	14	4.586
Samtals	48.439	44.583

35. Fjárfestingar árið 2018 skiptast hlutfallslega þannig eftir verðbréfaflokkum, en þá hefur verið tekið tillit til eignasamsetningar í einstökum verðbréfasjóðum:

Skuldabréf	Ævisafn I			Ævisafn II			Ævisafn III			Innlánasafn			Ríkissafn langt			Ríkissafn stutt			Húsnæðis-safn			Samtryggingar-sjóður		
Skuldabréf með ríkisábyrgð	4.343.799	21%		13.752.548	26%		3.285.005	22%					1.009.267	100%		304.245	100%		22.610	18%		31.806.960	31%	
Skuldabréf fjármálastofnana	567.580	3%		1.961.733	4%		1.272.461	8%														4.428.971	4%	
Skuldabréf sveitarfélaga	916.666	4%		3.162.054	6%		633.068	4%														7.620.640	7%	
Önnur verðbréf	647.316	3%		2.190.794	4%		552.674	4%														5.230.604	5%	
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	2.068.956	10%		8.641.616	17%		3.340.590	22%											101.741	82%		17.664.882	17%	
Hlutabréf																								
Innlend hlutabréf	2.351.767	11%		4.820.682	9%		546.852	4%														9.456.050	9%	
Erlend hlutabréf	8.795.457	42%		15.428.517	30%		1.941.712	13%														23.604.054	23%	
Hlutir og hlutdeildarsk. annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	1.136.756	5%		2.042.186	4%		252.813	2%														3.268.908	3%	
Aðrar fjárfestingar																								
Laust fé / skammtímaávöxtun	1.765	0%		6.106	0%		5.210	0%					3.592	0%		1.090	0%					2.760	0%	
Bundnar bankainnstæður							3.257.951	22%		23.022.933	100%											13.362	0%	
Samtals	20.830.063			52.006.236			15.088.338			23.022.933			1.012.858			305.335			124.351			103.097.190		

36. Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg staða samtryggingardeildar sjóðsins er reiknuð í samræmi við ákvæði 39. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Útreikningurinn er gerður af tryggingastærðfræðingi sem hefur til þess tilskilda staðfestingu frá Fjármálaeftirlitinu og starfar sjálfstætt utan sjóðsins. Helstu forsendur útreikninga miðast við ákvæði IV. kafla reglugerðar nr. 391/1998 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Talnakönnun útbjó sérhæfðar lífs- og örorkulíkur byggðar á reynslu Almenna lífeyrissjóðsins og voru þær notaðar við tryggingafræðilega athugun í árslok 2018. Að öðru leyti var miðað við staðlaðar forsendur. Í reglugerðinni kemur einnig fram að við núvirðisútreikning væntanlegs lífeyris og framtíðariðgjalda skuli nota 3,5% vaxtaviðmiðun umfram vísitölu neysluverðs. Þetta eru óbreyttar reglur frá fyrra ári.

Yfirlit um breytingar á tryggingafræðilegri stöðu samtryggingarsjóðs

Eignir	2018	2017
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í árslok	179.230.454	160.409.657
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í ársbyrjun	160.409.657	144.187.011
Hækkun / lækkun endurmetinnar eignar á árinu	18.820.797	16.222.646

Skuldbindingar

Skuldbindingar í árslok	181.191.848	164.729.009
Skuldbindingar í ársbyrjun	164.729.009	149.382.903
Hækkun / lækkun skuldbindingar á árinu	16.462.839	15.346.106

Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á árinu	2.357.958	876.540
--	-----------	---------

Yfirlit um breytingar á áföllnum lífeyrisskuldbindingum samtryggingardeildar

Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun	94.737.741	86.854.190
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta	6.552.978	4.649.575
Hækkun áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins	5.749.236	5.194.649
Lækkun vegna greidds lífeyris á árinu	(2.111.456)	(1.825.076)
Hækkun vegna sérhæfðra forsendna um lífs- og örorkulíkur	1.921.246	0
Lækkun vegna annarra breytinga	(459.271)	(135.597)
	106.390.475	94.737.741

Áhættustýring og umfang áhættu

37. Greining áhættupátta og áhættustýring

Til samræmis við reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða hefur lífeyrissjóðurinn mótað eftirlitskerfi með það að markmiði að sjóðnum sé kleift að greina, meta, vakta og stýra áhættu í starfsemi sjóðsins. Eftirlitskerfið grundvallast á lagafyrirmælum, reglugerðum, leiðbeinandi tilmælum FME og stefnumótun sjóðsins. Eftirlitskerfið samanstendur af eigin áhættumati, áhættustefnu, áhættustýringarstefnu, fjárfestingarstefnu, starfsreglum, verklagsreglum, verkferlum, starfslýsingum og öðrum innri reglum sjóðsins.

Stjórn hefur mótað verklag um framkvæmd eigin áhættumats þar sem skilgreind eru hlutverk aðila sem koma að matinu og aðferðafræði sem beitt er við matið er lýst. Framkvæmd áhættumatsins fer fram hjá stjórnendum í samvinnu og samráði við stjórn. Meginflokkar áhættu í starfsemi sjóðsins eru markaðsáhætta, lífeyristryggingaráhætta, mótaðilaáhætta og rekstraráhætta. Eigið áhættumat tekur til alls 28 áhættupátta sem heyra undir ofangreinda meginflokka áhættu.

Stjórn hefur sett sjóðnum áhættustefnu með það að markmiði að auka öryggi í rekstri sjóðsins. Áhættustefna er stefna stjórnar um áhættutöku, áhættuvilja og áhættupól í starfsemi sjóðsins vegna veigamestu áhættupátta og hvernig skuli greina, meta, vakta og stýra áhættu. Áhættustefnan byggir á framkvæmd og niðurstöðum eigin áhættumats sem og fjárfestingarstefnu sjóðsins. Í áhættustefnunni er fjallað um einstaka áhættupætti, þeir skilgreindir og gerð er grein fyrir hvernig þeir eru metnir, mældir og vikmörk einstakra áhættupátta eru tilgreind.

Áhættustjóri leggur fyrir stjórnendur í hverjum mánuði skýrslu um framvindu áhættueftirlits og innra eftirlits. Stjórnendur meta hvort framkvæmd og niðurstöður eftirlitsaðgerða séu í samræmi við áhættustefnu og annað skjalfest skipulag og/eða heimildir. Sýni niðurstöður eftirlitsaðgerða áhættu umfram viðmiðanir skal brugðist við í samræmi við viðbragðslýsingu. Framkvæmd eftirlits er allt frá því að vera tólf sinnum til einu sinni á ári.

Áhættustýringarstefna er sett með hliðsjón af eigin áhættumati, áhættustefnu og fjárfestingarstefnu sjóðsins. Áhættustýringarstefna er lýsing á skipulagi áhættustýringar, hlutverkum starfseininga í skipulagi áhættustýringar, lýsing á áhættueftirliti og aðferðum sem sjóðurinn styðst við í mati á þeim áhættupáttum sem áhættustefna sjóðsins nær til. Áhættueftirlit

samkvæmt áhættustýringarstefnu fer fram með reglulegum og tímasettum úttektum eða eftirlitsaðgerðum.

Áhættustjóri er ábyrgðaraðili áhættustýringar og veitir starfssviði áhættustýringar forstöðu, starfssviðið heyrir undir framkvæmdastjóra en áhættustjóri hefur milliliðalausán aðgang að stjórn sjóðsins og er jafnframt ritari endurskoðunarnefndar. Áhættustjóri ber ábyrgð á greiningu, mælingu og skýrslugjöf um áhættu í rekstri sjóðsins. Stjórn sjóðsins hefur sett reglur um störf áhættustjóra sem lýsa helstu starfsskyldum hans og miða að því að stjórn fái reglulega upplýsingar um áhættugreiningu, áhættumælingar, framvindu áhættueftirlits og virkni innra eftirlits.

Skýrslur um framvindu og niðurstöður áhættueftirlits eru að jafnaði lagðar mánaðarlega fyrir stjórnendur og í kjölfarið fyrir stjórn sjóðsins. Ársfjórðungslega leggur áhættustjóri að auki fyrir stjórn skýrslu um þróun áhættumælikvarða og frávik hafi þau komið fram við eftirlit.

38. Eftirlit og stýring fjárhagslegrar áhættu

Fjárhagsleg áhætta er hættan á fjárhagslegu tapi sem fólgin er í verulegum verðbreytingum á fjármálagerningum vegna breytinga á vaxtastigi, gjaldmiðlagengi, markaðsgengi skráðra fjármálagerninga o.fl. Sjóðurinn hefur eftirlit með sjö þáttum fjárhagslegrar áhættu, þ.e. vaxtaáhættu, uppgreiðsluáhættu, markaðsáhættu, gjaldmiðlaáhættu, ósamræmisáhættu, verðbólguáhættu og áhættu vegna liða utan efnahagsreiknings. Í áhættustefnu sjóðsins eru skilgreind markmið, viðmið og/eða vikmörk fyrir fjárhagslegar áhættur og fjárfestingarstefna sjóðsins tekur mið af því að ólíkir flokkar verðbréfa og fjárfestingakosta bera mismikla áhættu.

Mat á umfangi fjárhagslegrar áhættu

Markaðsáhætta er hættan á fjárhagslegu tapi vegna verðbreytinga á fjármálagerningum, sem skráðir eru á markaði eða hafa beina tengingu við skráð markaðsbréf. Með virði í húfi VaR (VaR, Value at risk) er átt við hve mikið er talið að virði eignasafns geti rýrnað á tilteknu tímabili undir eðlilegum kringumstæðum. Sjóðurinn reiknar virði í húfi með 95% öryggismörkum til að meta umfang markaðsáhættu í ávöxtunarleiðum. Útreikningur á virði í húfi byggir á mánaðarlegum ávöxtunargildum og flökti ávöxtunar síðastliðinna fimm ára og gefur til kynna að í 95% tilvika verði mánaðarávöxtun á fimm ára tímabili jöfn eða betri en útreiknað virði í húfi.

38. Eftirlit og stýring fjárhagslegrar áhættu, frh.

Virði í húfi fyrir ávöxtunarleiðir Almenna samkvæmt ofangreindu.

	Ævisafn I	Ævisafn II	Ævisafn III	Ríkissafn langt	Ríkissafn stutt	Innlánasafn	Samtryggingarsjóður
VaR (95%) *	(2,6%)	(1,8%)	(0,4%)	(1,0%)	(0,0%)	(0,2%)	(1,2%)

* Áætlað virði í húfi sem hlutfall af eignum viðkomandi ávöxtunarleiða.

Vaxtaáhætta er hættan á að breytingar á vöxtum og lögun vaxtaferils leiði til lækkunar á virði skuldabréfa. Næmi skuldabréfaverðs fyrir breytingum á markaðsvöxtum er jafnan mælt í meðaltíma skuldabréfs, í því samhengi lækkar skuldabréf með langan meðaltíma meira í verði þegar markaðsvextir hækka heldur en skuldabréf með styttri meðaltíma. Almenni lífeyrissjóðurinn skilgreinir stefnu um meðaltíma og vikmörk fyrir ávöxtunarleiðir. Sjóðfélögum er ráðlagt að velja sér ávöxtunarleiðir fyrir séreignarsparnaðar með tilliti til vænts sparnaðartíma. Taflan hér fyrir neðan sýnir meðaltíma markaðsskuldabréfa í ávöxtunarleiðum og áætlað næmi leiðanna fyrir hliðrun vaxtakúrfunnar upp um eitt prósentustig. Hliðrist vaxtakúrfan niður um eitt prósentustig er áætlað næmi svipað en þá í gagnstæða átt.

Veginn meðaltími skuldabréfaeigna og áætlað næmi ávöxtunarleiða samkvæmt ofangreindu.

	Ævisafn I	Ævisafn II	Ævisafn III	Ríkissafn langt	Ríkissafn stutt	Húsnæðissafn	Samtryggingarsjóður
Meðaltími markaðsskuldbindinga	8,6	8,6	4,7	6,4	1,8	1,6	8,8
Vægi markaðsskuldabréfa	29,0%	38,2%	35,1%	86,8%	78,0%	14,8%	44,8%
Næmi (100p) *	(2,5%)	(3,3%)	(1,6%)	(5,6%)	(1,4%)	(0,2%)	(3,9%)

* Áætluð lækkun á virði heildareigna ávöxtunarleiðar ef ávöxtunarkrafa hækkar um eitt prósentustig.

Ávöxtunarleiðir Almenna lífeyrissjóðsins eiga einnig sjóðfélagalán að undanskildum ríkissöfnunum og innlánasafninu. Sjóðfélagalánin eru ekki gerð upp m.v. ávöxtunarkröfu á markaði líkt og markaðsskuldabréf heldur eru þau gerð upp á nafnvöxtum lánanna. Meðaltími ávöxtunarleiðanna lengist þegar sjóðfélagalánunum er bætt við eins og sjá má í töflunni hér að neðan og vægi skuldabréfa í söfnunum eykst í kjölfarið.

Veginn meðaltími skuldabréfaeigna eftir ávöxtunarleiðum tekið tillit til eigna í sjóðfélagalánum

	Ævisafn I	Ævisafn II	Ævisafn III	Ríkissafn langt	Ríkissafn stutt	Húsnæðissafn	Samtryggingarsjóður
Meðaltími skuldabréfa	9,3	9,4	7,1	6,4	1,8	9,6	9,5
Vægi skuldabréfa	38,3%	53,9%	55,5%	86,8%	78,0%	81,6%	61,0%

38. Eftirlit og stýring fjárhagslegrar áhættu, frh.

Gjaldmiðlaáhætta er hættan á að breytingar á gengi gjaldmiðla gagnvart íslensku krónunni (styrking ISK) rýri verðmæti erlendra eigna sjóðsins mælt í íslenskum krónum. Samtryggingarsjóður og Ævisöfn 1-3 eiga safn erlendra eigna, allar eignir annarra safna eru í samræmi við fjárfestingarstefnu í íslenskum krónum. Stefna sjóðsins er að gjaldmiðlasamsetning erlendra eigna endurspegli gjaldmiðlaskiptingu MSCI heimsvísitölu hlutabréfa.

Vægi helstu gjaldmiðla í safni erlendra eigna.

	USD	EUR	JPY	GBP	CHF	CAD	AUD	Annað
Vægi	63,0%	14,6%	7,3%	5,0%	2,3%	2,4%	1,7%	3,7%

Sjóðurinn reiknar samdreifni gengisþróunar gjaldmiðla gagnvart íslensku krónunni og virði í húfi (VaR, Value at Risk) með 99,5% öryggismörkum fyrir gjaldmiðlasamsetningu erlendra eigna til að meta umfang gjaldmiðlaáhættu. Útreikningurinn byggir á gengisþróun og flökti gengisþróunar gjaldmiðla gagnvart íslensku krónunni milli mánaða síðastliðin fimm ár (fært á ársgrundvöll) og gefur til kynna að í 99,5% tilvika verði ársbreyting í virði erlendra eigna vegna gengisþróunar íslensku krónunnar gagnvart undirliggjandi gjaldmiðlum, á fimm ára tímabili jöfn, eða hagstæðari en útreiknað virði í húfi. Reiknað 99,5% virði í húfi fyrir safn erlendra eigna vegna gjaldmiðlaáhættu er í árslok –26,4%.

Vægi erlendra eigna í ávöxtunarleiðum.

	2018				2017			
	Ævisafn I	Ævisafn II	Ævisafn III	Samtryggingarsjóður	Ævisafn I	Ævisafn II	Ævisafn III	Samtryggingarsjóður
Erlendar eignir alls	50,9%	36,1%	16,8%	28,1%	51,0%	35,8%	15,6%	26,5%
Þar af USD	32,2%	22,9%	11,0%	18,0%	29,2%	20,6%	9,4%	15,3%
Þar af EUR	7,4%	5,2%	2,2%	4,0%	8,0%	5,5%	2,2%	4,0%
Þar af JPY	3,7%	2,6%	1,1%	2,0%	3,9%	2,7%	1,1%	1,9%
Þar af GBP	2,6%	1,8%	0,8%	1,4%	3,3%	2,3%	1,0%	1,7%

Næmni gagnvart gjaldeyrisáhættu

Eftirfarandi tafla sýnir áhrif 10% styrkingar íslensku krónunnar gagnvart erlendum gjaldmiðlum til lækkunar á hreinni eign til greiðslu lífeyris ef öllum öðrum breytum er haldið föstum. Veiking íslensku krónunnar um 10% hefði jafn mikil áhrif til hækkunar hreinnar eignar til greiðslu lífeyris.

	2018				2017			
	Ævisafn I	Ævisafn II	Ævisafn III	Samtryggingarsjóður	Ævisafn I	Ævisafn II	Ævisafn III	Samtryggingarsjóður
USD	(3,2%)	(2,3%)	(1,1%)	(1,8%)	(2,9%)	(2,1%)	(0,9%)	(1,5%)
EUR	(0,7%)	(0,5%)	(0,2%)	(0,4%)	(0,8%)	(0,6%)	(0,2%)	(0,4%)
JPY	(0,4%)	(0,3%)	(0,1%)	(0,2%)	(0,4%)	(0,3%)	(0,1%)	(0,2%)
GBP	(0,3%)	(0,2%)	(0,1%)	(0,1%)	(0,3%)	(0,2%)	(0,1%)	(0,2%)

39. Eftirlit og stýring mótaðilaáhættu

Mótaðilaáhætta er hættan á því að mótaðili í viðskiptum eða útgefandi verðbréfs geti ekki staðið við skuldbindingu sína gagnvart sjóðnum eða uppfylli ekki ákvæði samnings að öðru leyti. Sjóðurinn hefur eftirlit með sex þáttum mótaðilaáhættu, þ.e. útlánaáhættu, útgefendur hlutabréfa, samþjöppunaráhættu, landsáhættu, afhendingaráhættu og uppgjörsháhættu. Í fjárfestingarstefnu sjóðsins er skilgreint hámarksvægi á sama útgefanda verðbréfa í eigu sjóðsins til að draga úr mótaðilaáhættu. Einnig hefur sjóðurinn skilgreint viðmiðanir um fjárhagslegan styrk og arðsemi útgefenda til hliðsjónar við val á verðbréfum til að draga úr tapsáhættu eins og hægt er. Sjóðurinn setur þau skilyrði við kaup á verðbréfum að hafa aðgang að árs- og milliuppgjörum útgefenda til greiningar með tilliti til skilgreindra viðmiðana.

40. Eftirlit og stýring útlánaáhættu

Útlánaáhætta er hættan á greiðslufalli tiltekins skuldara og tapi sem af því getur orðið og er jafnan mæld með gjaldþolsprófi eða lánshæfismati. Útgefendur þurfa að uppfylla viðmiðanir um rekstrar- og efnahagslega þætti sem skilgreindar eru í fjárfestingarstefnu sjóðsins þegar ákvörðun er tekin um fjárfestingar. Skuldabréf útgefenda sem ekki uppfylla lágmarksskilyrði samkvæmt framansögðu eru ekki keypt nema með skilmálum sem tryggja betur rétt sjóðsins og/eða tryggingum sem sjóðurinn metur gildar. Í kjölfar birtinga ársskýrslna útgefenda er framkvæmt mat á stöðu útgefenda gagnvart framansögðum viðmiðunum. Lánshæfismatsfyrirtækið Reitun ehf. lánshæfismetur skuldabréfaeignir ávöxtunarleiða árlega.

Mat á umfangi útlánaáhættu

Reitun ehf. byggir mat sitt á greiningu einstakra útgefenda útfrá skilgreindum matsaðferðum og byggir greiðslufallslíkur á erlendum gagnasöfnum. Matskerfið byggir á einkunnakerfi sem lýst er með grunnflokkunum i.AAA til i.D. Félög með sömu einkunn hafa að jafnaði sömu gjaldþotalíkur en einnig er gert ráð fyrir að meðaltal vænts taps útistandandi krafna félaga með sömu einkunn sé hið sama. Ef ástæða er til að ætla að væntar endurheimtur skuldabréfs séu aðrar en meðalendurheimtur útgefenda fær bréfið einkunn miðað við viðmiðunarlíkur gjaldþrots útgefandans og vænt endurheimtuhlutfall bréfsins. Heildareinkunn skuldabréfasafns í eigu ávöxtunarleiða er einkunn einstakra skuldabréfa vegin að fjárhæð útistandandi heildarvirðis viðkomandi skuldabréfs.

Lánshæfiseinkunn og mat á tapslíkum

	Ævisafn I	Ævisafn II	Ævisafn III	Ríkissafn langt	Ríkissafn stutt	Húsnæðissafn	Samtryggingarsjóður
Heildarvirði m.kr.	7.748	28.197	8.723	882	275	124	64.284
Meðaltími	9,4	9,5	7,2	6,4	1,8	9,6	9,5
Einkunn	i.AA2	i.AA2	i.AA2	i.AAA	i.AAA	i.AA3	i.AA2
Vænt tap á líftíma	0,22%	0,23%	0,12%	0,00%	0,00%	0,41%	0,23%
Vænt tap á líftíma m.kr.	14	50	9	0	0	0	117

Eftirfarandi tafla sýnir vanskilafjárhæð útlána flokkuð eftir aldri (m.kr)

	Lán til sjóðfélaga		Önnur skuldabréf		Samtals	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
31–60 dagar	2,0	2,6	0,0	0,0	2,0	2,6
61–90 dagar	0,8	0,6	0,0	0,0	0,8	0,6
Vanskil yfir 90 dögum	5,9	8,7	0,0	0,0	5,9	8,7

41. Eftirlit og stýring lausafjánhættu

Lausafjánhætta er hættan á að sjóðurinn hafi ekki nægilegt laust fé til að standa við nauðsynlegar greiðslur t.d. til að greiða lífeyri, gera upp verðbréfiðskipti, standa straum af rekstrarkostnaði og einnig ef mæta þarf óvæntu ústreymi t.a.m. vegna flutninga á inneign í séreignarsjóði til annarra vörsluaðila. Sjóðurinn hefur skilgreint lágmarkshlutföll auðseljanlegra eigna í hverri ávöxtunarleidd svo bregðast megi við óvæntri þörf á auknu lausafé. Auðseljanlegar eignir í þessu samhengi eru laust fé, innlend og erlend ríkisskuldabréf, sértryggð skuldabréf innlendra banka, skráð innlend og erlend hlutabréf. Að auki eru sjóðfélagalán í eigu séreignarleiða flokkuð sem auðseljanleg þar sem samtryggingarsjóður myndi vilja kaupa þau ef séreignarleiðir þyrftu á því að halda. Taflan hér fyrir neðan sýnir laust fé og auðseljanlegar eignir fyrir ávöxtunarleiddir Almenna samkvæmt skilgreiningum sjóðsins, heildarvirði sjóðfélagalána í eigu séreignarleiða koma til frádráttar undir samtryggingarsjóði.

Laust fé og auðseljanlegar eignir í ávöxtunarleiddum

	Ævisafn I	Ævisafn II	Ævisafn III	Ríkissafn langt	Ríkissafn stutt	Innlánasafn	Húsnæðissafn	Samtryggingarsjóður
Innlán	3,6%	3,6%	26,7%	12,9%	20,7%	100,0%	18,4%	3,8%
Íslensk ríkisskuldabréf	16,2%	22,6%	19,1%	87,1%	79,3%	0,0%	14,8%	27,4%
Sjóðfélagalán	9,3%	15,7%	20,4%	0,0%	0,0%	0,0%	66,8%	(13,0%)
Sértryggð skuldabréf	2,5%	3,6%	7,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,1%
Innlend hlutabréf skráð	7,9%	6,5%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	6,5%
Erlendur gjaldeyrir	3,0%	2,1%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,6%
Erlend skuldabréf	3,3%	2,3%	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,8%
Erlend hlutabréf	39,5%	28,0%	11,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	21,7%
Auðseljanlegar eignir	85,3%	84,4%	90,4%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	53,8%
Lágmark	75,0%	75,0%	75,0%	75,0%	75,0%	-	75,0%	30,0%

42. Eftirlit og stýring skuldbindingaáættu

Skuldbindingaáættu er hættan á því að lífeyrissjóðurinn geti ekki staðið við skuldbindingar sínar og greitt lífeyri. Fjárfestingarstefna sjóðsins er mótuð með það að markmiði að sjóðurinn eigi eignir fyrir skuldbindingum og áhættustefnan skilgreinir enn frekar það eftirlit sem framkvæmt er til að tryggja framfylgni fjárfestingarstefnu, reglna og laga. Sjóðurinn framkvæmir a.m.k. einu sinni á ári álagspróf og metur hvaða áhrif breytingar í ytra umhverfi hafa á skuldbindingar og tryggingafræðilega stöðu. Taflan sýnir samantekt á áhrifum breytinga forsendna við mat á skuldbindingum samtryggingarsjóðs.

Samandregið álagspróf samtryggingarsjóðs (ma.kr)

	Úttekt ¹	Núvirðisvextir ²	Líftöflur ³	Örorkulíkur ⁴	Verðbólga ⁵
Tryggingafræðileg eign	101,3	103,5	101,2	101,3	101,5
Áfallin skuldbinding	106,4	117,8	114,6	106,6	106,9
Staða	(5,1)	(14,3)	(13,4)	(5,4)	(5,4)
Staða í hlutfalli af skuldbindingu	(4,8%)	(12,1%)	(11,7%)	(5,0%)	(5,1%)
Núvirði iðgjalda	78,0	82,6	78,3	77,9	78,0
Framtíðarskuldbinding	74,8	88,6	81,3	75,2	74,8
Staða	3,2	(6,0)	(2,9)	2,6	3,2
Staða í hlutfalli af skuldbindingu	4,2%	(6,8%)	(3,6%)	3,5%	4,3%
Heildareign	179,2	186,1	179,5	179,1	179,5
Heildarskuldbinding	181,2	206,4	195,9	181,9	181,7
Staða	(2,0)	(20,3)	(16,3)	(2,7)	(2,2)
Staða í hlutfalli af skuldbindingu	(1,1%)	(9,8%)	(8,3%)	(1,5%)	(1,2%)

1 Úttekt á tryggingafræðilegri stöðu í árslok 2018

2 Núvirðisvextir lækkaðir um 0,5%

3 Líftöflur hliðrast um 2 ár

4 Örorkulíkur auknar um 10%

5 VNV hækkun ársins aukin um 0,5% stig

43. Eftirlit og stýring rekstraráættu

Rekstraráættu er hættan á því að sjóðurinn verði fyrir tjóni vegna ófullnægjandi innri verkferla, mistaka eða svika starfsmanna, upplýsingatæknimála eða ytri atburða í rekstrarumhverfi lífeyrissjóða. Sjóðurinn hefur eftirlit með tíu þáttum rekstraráættu, þ.e. starfsmannaáættu, áættu vegna svika, áættu vegna upplýsingatækni, orðsporsáættu, lagalegri áættu, skjalaáættu, úrskurðaráættu lífeyris, áættu vegna útivistunar, upplýsingaáættu og frávikaáættu. Við daglegan rekstur lífeyrissjóðsins eru ótal áættuþættir sem geta haft áhrif á starfsemi hans og leitt til tjóns fyrir sjóðfélaga. Til að draga úr slíkri rekstraráættu er unnið eftir verkferlum, vinnureglum og starfslýsingum og eftirlit haft með að þeim sé fylgt, ásamt öðrum reglum sem settar hafa verið um starfsemi sjóðsins. Stjórn sjóðsins hefur sett sér samskipta- og starfsreglur og starfsmenn hafa sett sér siðareglur. Í áhættustefnu sjóðsins er skilgreint hvernig eftirliti með rekstraráættu er háttað.

Innri endurskoðandi sjóðsins fylgist með innra eftirliti sjóðsins auk þess sem endurskoðunarnefnd hefur eftirlit með fyrirkomulagi og virkni eftirlitsins.

48. Kennitölur

Ævisafn I	2018	2017	2016	2015	2014
Hrein raunávöxtun	1,4%	7,8%	(2,5%)	4,7%	8,7%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin fimm ár	3,9%	4,5%	6,2%	7,0%	6,4%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin tíu ár	4,9%	0,3%	(0,9%)	0,7%	1,3%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	54,9%	56,6%	54,9%	60,9%	58,7%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	7,9%	7,3%	6,4%	8,6%	12,5%
Skráð skuldabréf	26,6%	26,2%	27,8%	22,0%	20,1%
Óskráð skuldabréf	10,6%	9,9%	10,9%	8,5%	8,7%
Fjárfestingar					
Eignir í íslenskum krónum	49,1%	49,0%	53,1%	52,9%	48,9%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	50,9%	51,0%	46,9%	47,1%	51,1%
Hlutfallsleg skipting lífeyris séreignardeildar					
Ellilífeyrir	20,9%	17,4%	18,0%	7,8%	10,7%
Örorkulífeyrir	0,2%	0,0%	0,1%	0,4%	0,2%
Erfðalífeyrir	8,2%	5,9%	3,9%	5,7%	1,6%
Séreign inn á lán	62,4%	70,9%	72,8%	66,3%	18,5%
Útborgun vegna húsnæðissparnaðar	8,2%	5,8%	4,7%	1,5%	
Aukagreiðsla			0,5%	18,3%	68,9%
Fjöldi sjóðfélaga í árslok	21.684	20.534	19.525	18.680	17.701
Fjöldi virkra sjóðfélaga	5.155	4.773	4.596	4.477	4.545
Fjöldi lífeyrisþega	518	565	612	605	195
Stöðugildi	21	22	22	20	20
Lífeyrisbyrði	15,7%	17,7%	20,3%	25,2%	43,2%

48. Kennitölur, frh.

Ævisafn I, frh.

	2018	2017	2016	2015	2014
Iðgjöld alls (á föstu verðlagi)	2.016.221	1.894.402	1.372.806	1.625.266	1.369.952
Lífeyrir alls (á föstu verðlagi)	460.991	445.031	429.977	511.793	767.751
Hreinar fjárfestingartekjur (á föstu verðlagi)	1.001.890	1.801.840	(17.919)	1.066.004	1.376.226
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls (á föstu verðlagi)	61.583	52.918	44.784	45.570	40.942
Hækkun (lækkun) á hreinni eign (á föstu verðlagi)	2.495.802	3.198.539	880.748	2.134.284	1.937.845
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum	2,1%	2,1%	2,0%	2,2%	2,2%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna	4,7%	9,6%	(0,1%)	6,7%	9,5%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,29%	0,28%	0,27%	0,28%	0,28%

Ævisafn II

Hrein raunávöxtun	2,0%	7,5%	(1,1%)	5,5%	7,6%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin fimm ár	4,2%	4,6%	5,4%	6,4%	5,6%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin tíu ár	4,2%	0,9%	(0,2%)	1,1%	1,5%

Hlutfallsleg skipting fjárfestinga

Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	39,8%	40,7%	40,7%	50,0%	47,1%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	6,0%	5,9%	5,0%	6,8%	9,8%
Skráð skuldabréf	36,8%	36,3%	40,5%	31,5%	30,4%
Óskráð skuldabréf	17,4%	17,1%	13,8%	11,7%	12,6%
Aðrar fjárfestingar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%

Fjárfestingar

Eignir í íslenskum krónum	63,9%	64,2%	66,2%	65,8%	64,4%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	36,1%	35,8%	33,8%	34,2%	35,6%

Hlutfallsleg skipting lífeyris séreignardeildar

Ellilífeyrir	70,5%	68,2%	61,5%	52,9%	49,8%
Örorkulífeyrir	1,0%	1,1%	1,7%	1,9%	0,8%
Erfðalífeyrir	0,8%	0,6%	0,8%	1,5%	1,2%
Séreign inn á lán	27,5%	29,7%	35,2%	37,5%	13,2%
Útborgun vegna húsnæðissparnaðar	0,3%	0,4%	0,3%		
Aukagreiðsla			0,4%	6,1%	35,1%

48. Kennitölur, frh.

Ævisafn II, frh.

	2018	2017	2016	2015	2014
Fjöldi sjóðfélaga í árslok	15.518	15.102	14.696	14.409	14.212
Fjöldi virkra sjóðfélaga	4.100	4.058	4.059	4.094	4.240
Fjöldi lífeyrisþega	627	670	747	747	255
Stöðugildi	21	22	22	20	20
Lífeyrisbyrði	32,2%	36,9%	38,1%	39,8%	53,9%
Löggjöld alls (á föstu verðlagi)	2.184.787	2.160.152	1.283.956	2.307.828	2.125.822
Lífeyrir alls (á föstu verðlagi)	1.074.528	1.125.940	1.010.498	1.029.340	1.268.290
Hreinar fjárfestingartekjur (á föstu verðlagi)	2.879.539	4.651.302	548.952	3.495.934	3.669.235
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls (á föstu verðlagi)	156.610	142.730	127.003	131.246	125.603
Hækkun (lækkun) á hreinni eign (á föstu verðlagi)	3.833.865	5.543.450	697.175	4.644.267	4.435.256
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum	4,7%	4,6%	4,6%	5,1%	5,1%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna	5,4%	9,3%	1,2%	7,6%	8,5%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,29%	0,29%	0,27%	0,28%	0,29%

48. Kennitölur, frh.

Ævisafn III

	2018	2017	2016	2015	2014
Hrein raunávöxtun	2,3%	5,2%	1,8%	4,8%	3,7%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin fimm ár	3,5%	3,6%	3,7%	4,2%	3,5%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin tíu ár	1,6%	(1,7%)	(2,2%)	(1,7%)	(1,6%)

Hlutfallsleg skipting fjárfestinga

Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	18,1%	16,3%	13,7%	17,5%	18,2%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	2,5%	3,6%	1,9%	2,3%	3,8%
Skráð skuldabréf	35,3%	36,8%	48,5%	48,7%	45,1%
Óskráð skuldabréf	22,5%	22,2%	13,5%	9,6%	11,8%
Bundnar bankainnstæður	21,6%	21,0%	22,4%	21,9%	21,0%
Aðrar fjárfestingar					0,1%

Fjárfestingar

Eignir í íslenskum krónum	83,2%	84,4%	89,2%	92,0%	90,7%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	16,8%	15,6%	10,8%	8,0%	9,3%

Hlutfallsleg skipting lífeyris séreignardeildar

Ellilífeyrir	76,7%	73,3%	66,4%	69,1%	72,0%
Örorkulífeyrir	0,1%	0,0%	0,3%	0,1%	
Erfðalífeyrir	3,0%	2,0%	7,1%	4,0%	5,2%
Séreign inn á lán	20,0%	24,6%	26,3%	26,3%	12,7%
Útborgun vegna húsnæðissparnaðar	0,2%			0,3%	
Aukagreiðsla				0,3%	10,1%

Fjöldi sjóðfélaga í árslok	4.260	3.800	3.362	2.951	2.672
Fjöldi virkra sjóðfélaga	1.573	1.438	1.287	1.178	1.081
Fjöldi lífeyrisþega	314	307	281	231	74
Stöðugildi	21	22	22	20	20

Lífeyrisbyrði	53,8%	54,6%	56,8%	60,5%	58,7%
---------------	-------	-------	-------	-------	-------

48. Kennitölur, frh.

Ævisafn III, frh.

	2018	2017	2016	2015	2014
Iðgjöld alls (á föstu verðlagi)	3.429.641	2.663.759	2.511.030	1.720.338	1.122.202
Lífeyrir alls (á föstu verðlagi)	589.064	519.317	426.303	383.645	278.858
Hreinar fjárfestingartekjur (á föstu verðlagi)	822.262	824.719	360.326	475.238	289.982
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls (á föstu verðlagi)	41.223	32.661	23.721	19.622	17.022
Hækkun (lækkun) á hreinni eign (á föstu verðlagi)	3.621.794	2.936.649	2.421.659	1.792.475	1.116.453
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum	3,8%	3,4%	3,0%	3,1%	3,4%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna	5,6%	7,1%	4,2%	6,7%	5,0%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,28%	0,28%	0,26%	0,28%	0,29%

Innlánasafn

Hrein raunávöxtun	1,8%	1,9%	2,0%	2,0%	2,1%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin fimm ár	2,0%	2,0%	2,0%	2,1%	2,4%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin tíu ár	2,6%				

Hlutfallsleg skipting fjárfestinga

Bundnar bankainnstæður	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
------------------------	--------	--------	--------	--------	--------

Fjárfestingar

Eignir í íslenskum krónum	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
---------------------------	--------	--------	--------	--------	--------

Hlutfallsleg skipting lífeyris séreignardeildar

Ellilífeyrir	73,9%	64,7%	58,2%	49,5%	43,0%
Örorkulífeyrir	0,3%	0,4%	1,5%	0,4%	0,6%
Erfðalífeyrir	1,3%	1,6%	2,4%	3,3%	1,3%
Séreign inn á lán	23,5%	32,6%	36,6%	32,2%	8,5%
Útborgun vegna húsnæðissparnaðar	1,0%	0,6%	0,7%	0,2%	
Aukagreiðsla			0,6%	14,5%	46,7%
Fjöldi sjóðfélaga í árslok	17.462	17.675	17.874	18.006	18.253
Fjöldi virkra sjóðfélaga	1.265	1.334	1.380	1.353	1.117
Fjöldi lífeyrispega	646	712	763	723	353
Stöðugildi	21	22	22	20	20

48. Kennitölur, frh.

Innlánasafn, frh.

	2018	2017	2016	2015	2014
Lífeyrisbyrði	103,9%	83,9%	83,3%	100,0%	211,4%
Iðgjöld alls (á föstu verðlagi)	936.585	944.594	1.127.916	681.911	834.161
Lífeyrir alls (á föstu verðlagi)	1.101.255	907.054	841.192	1.016.112	1.445.789
Hreinar fjárfestingartekjur (á föstu verðlagi)	1.275.138	943.895	968.159	966.196	814.111
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls (á föstu verðlagi)	71.717	69.478	62.492	65.484	70.205
Hækkun (lækkun) á hreinni eign (á föstu verðlagi)	1.039.061	912.283	1.193.258	567.038	132.883
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum	6,8%	6,4%	5,9%	6,4%	9,7%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna	5,3%	3,9%	4,4%	4,2%	3,5%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,30%	0,29%	0,27%	0,29%	0,30%

Ríkissafn langt

Hrein raunávöxtun	3,7%	7,9%	2,8%	5,6%	0,0%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin fimm ár	3,9%	2,9%	1,7%	2,4%	3,0%

Hlutfallsleg skipting fjárfestinga

Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	12,9%	12,5%	11,8%	11,4%	10,2%
Skráð skuldabréf	87,1%	87,5%	88,2%	88,6%	89,8%

Fjárfestingar

Eignir í íslenskum krónum	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
---------------------------	--------	--------	--------	--------	--------

Hlutfallsleg skipting lífeyris séreignardeildar

Ellilífeyrir	80,1%	81,3%	82,1%	84,0%	76,6%
Séreign inn á lán	17,6%	15,5%	17,9%	12,2%	5,1%
Útborgun vegna húsnæðissparnaðar	2,4%	3,2%			
Aukagreiðsla				3,8%	18,3%
Fjöldi sjóðfélaga í árslok	199	184	158	158	160
Fjöldi virkra sjóðfélaga	63	50	47	42	52
Fjöldi lífeyrisþega	18	16	15	14	8
Stöðugildi	21	22	22	20	20
Lífeyrisbyrði	69,5%	89,0%	91,0%	140,6%	85,4%

48. Kennitölur, frh.

Ríkissafn langt, frh.

	2018	2017	2016	2015	2014
Iðgjöld alls (á föstu verðlagi)	40.111	(54.925)	49.187	(72.136)	(320.001)
Lífeyrir alls (á föstu verðlagi)	36.208	36.818	32.009	42.967	50.343
Hreinar fjárfestingartekjur (á föstu verðlagi)	78.132	104.362	52.474	84.484	10.709
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls (á föstu verðlagi)	3.220	3.134	2.900	3.145	4.040
Hækkun (lækkun) á hreinni eign (á föstu verðlagi)	78.830	9.500	66.793	(33.738)	(363.642)
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum	6,2%	7,5%	7,9%	10,3%	10,2%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna	7,2%	9,6%	5,1%	7,7%	0,8%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,29%	0,29%	0,27%	0,29%	0,31%

Ríkissafn stutt

Hrein raunávöxtun	0,7%	3,2%	3,1%	2,8%	2,9%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin fimm ár	2,6%	2,4%	1,7%	0,6%	1,4%

Hlutfallsleg skipting fjárfestinga

Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	10,0%	24,4%	33,6%	33,1%	31,7%
Skráð skuldabréf	90,0%	75,6%	66,4%	66,9%	68,3%

Fjárfestingar

Eignir í íslenskum krónum	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
---------------------------	--------	--------	--------	--------	--------

Hlutfallsleg skipting lífeyris séreignardeildar

Ellilífeyrir	49,5%	59,5%	71,0%	74,5%	87,5%
Séreign inn á lán	49,0%	40,5%	29,0%	25,5%	7,8%
Útborgun vegna húsnæðissparnaðar	1,5%				
Aukagreiðsla					4,7%
Fjöldi sjóðfélaga í árslok	59	55	47	34	36
Fjöldi virkra sjóðfélaga	20	19	13	10	7
Fjöldi lífeyrispega	4	5	4	4	1
Stöðugildi	21	22	22	20	20
Lífeyrisbyrði	45,4%	54,3%	57,9%	79,1%	210,3%

48. Kennitölur, frh.

Ríkissafn stutt, frh.

	2018	2017	2016	2015	2014
Iðgjöld alls (á föstu verðlagi)	12.956	3.488	68.642	(5.428)	(1.139)
Lífeyrir alls (á föstu verðlagi)	6.141	8.623	5.356	5.183	6.669
Hreinar fjárfestingartekjur (á föstu verðlagi)	16.331	19.320	16.639	14.461	12.411
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls (á föstu verðlagi)	1.170	1.089	853	830	902
Hækkun (lækkun) á hreinni eign (á föstu verðlagi)	21.981	13.100	79.083	3.027	3.708
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum	8,7%	6,8%	8,8%	12,7%	27,0%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna	4,1%	5,2%	5,4%	4,9%	4,2%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,29%	0,29%	0,27%	0,28%	0,30%

Húsnæðissafn

Hrein raunávöxtun	2,2%	3,5%
-------------------	------	------

Hlutfallsleg skipting fjárfestinga

Skráð skuldabréf	18,2%	18,0%	
Óskráð skuldabréf	81,8%	82,0%	99,9%
Aðrar fjárfestingar	0,0%	0,0%	0,1%

Fjárfestingar

Eignir í íslenskum krónum	100,0%	100,0%	100%
---------------------------	--------	--------	------

Hlutfallsleg skipting lífeyris séreignardeildar

Ellilífeyrir	27,7%	
Séreign inn á lán	53,5%	98,2%
Útborgun vegna húsnæðissparnaðar	18,8%	1,8%

Fjöldi sjóðfélaga í árslok	209	126	4
Fjöldi virkra sjóðfélaga	137	64	0
Fjöldi lífeyrisþega	32	8	0
Stöðugildi	21	22	22
Lífeyrisbyrði	51,0%	14,9%	

48. Kennitölur, frh.

Húsnæðissafn, frh.

	2018	2017	2016	2015	2014
Iðgjöld alls (á föstu verðlagi)	85.852	98.183	81		
Lífeyrir alls (á föstu verðlagi)	36.361	4.776	0		
Hreinar fjárfestingartekjur (á föstu verðlagi)	7.014	2.593	0		
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls (á föstu verðlagi)	339	106	0		
Hækkun (lækkun) á hreinni eign (á föstu verðlagi)	56.168	95.894	81		
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum	0,5%	0,3%			
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna	5,6%	5,2%			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,27%	0,21%			

Samtryggingarsjóður

Hrein raunávöxtun	2,3%	7,4%	0,6%	6,5%	6,2%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin fimm ár	4,6%	4,9%	5,3%	6,1%	5,1%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin tíu ár	4,2%	0,8%	(0,1%)	1,1%	1,6%

Hlutfallsleg skipting fjárfestinga

Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	32,4%	31,6%	29,8%	39,6%	36,1%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	5,3%	5,6%	4,4%	5,8%	8,6%
Skráð skuldabréf	44,2%	45,2%	50,1%	41,2%	41,0%
Óskráð skuldabréf	18,1%	17,6%	15,6%	13,4%	14,2%
Aðrar fjárfestingar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%

Fjárfestingar

Eignir í íslenskum krónum	71,9%	73,5%	77,9%	78,4%	77,3%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	28,1%	26,5%	22,1%	21,6%	22,7%

Hlutfallsleg skipting lífeyris

Ellilífeyrir	80,8%	79,2%	78,7%	77,5%	77,1%
Makalífeyrir	9,5%	10,9%	11,6%	11,5%	12,0%
Örorkulífeyrir	8,6%	8,7%	8,5%	9,7%	9,5%
Barnalífeyrir	1,0%	1,3%	1,2%	1,3%	1,4%

48. Kennitölur, frh.

Samtryggingarsjóður, frh.

Fjárhagsstaða samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt

	2018	2017	2016	2015	2014
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar	(4,8%)	(2,2%)	(3,8%)	1,1%	(1,7%)
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar	(1,1%)	(2,6%)	(3,5%)	0,3%	(0,7%)
Fjöldi sjóðfélaga í árslok	26.737	24.973	23.372	21.882	20.559
Fjöldi virkra sjóðfélaga	8.018	7.428	7.042	6.649	6.321
Fjöldi lífeyrispega	1.537	1.363	1.204	1.057	972
Stöðugildi	21	22	22	20	20
Lífeyrisbyrði	35,4%	33,8%	32,7%	33,1%	34,1%
Iðgjöld alls (á föstu verðlagi)	5.802.346	5.405.374	4.725.663	4.476.200	4.043.410
Lífeyrir alls (á föstu verðlagi)	2.111.456	1.884.411	1.595.422	1.542.890	1.379.654
Hreinar fjárfestingartekjur (á föstu verðlagi)	6.002.856	8.874.358	2.525.507	7.141.511	5.635.437
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls (á föstu verðlagi)	312.822	279.510	240.496	241.015	230.009
Hækkun (lækkun) á hreinni eign (á föstu verðlagi)	9.382.243	12.117.093	5.418.542	9.835.927	8.071.144
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum	5,4%	5,2%	4,9%	5,4%	5,4%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna	5,7%	9,1%	3,0%	8,5%	7,3%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,30%	0,29%	0,27%	0,29%	0,30%

Skilgreiningar

Hrein raunávöxtun	Raunávöxtun miðað við breytingu á gengi sjóðanna.
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar	Meðaltal hreinnar raunávöxtunar á fimm og tíu ára tímabili.
Fjöldi sjóðfélaga í árslok	Heildarfjöldi sjóðfélaga sem á réttindi í sjóðnum í árslok
Fjöldi virkra sjóðfélaga	Meðaltal fjölda sjóðfélaga sem greiddi iðgjald á reikningsárinu.
Fjöldi lífeyrispega	Meðaltal fjölda lífeyrispega sem fékk greiddan lífeyri á reikningsárinu.
Stöðugildi	Meðaltal stöðugilda lífeyrissjóðsins á reikningsárinu
Lífeyrisbyrði	Lífeyrisbyrði sýnir hlutfall lífeyrisgreiðslna af iðgjöldum.

Selected financial information 2018

Statement of changes in net assets for pension payments in 2018

	2018	2017
Premiums:		
Members	5,021,534	4,625,599
Employers	9,303,800	8,022,339
Transfer of rights and repayments	130,058	13,606
	14,455,392	12,661,543
Special supplementary premiums	53,109	40,524
	14,508,501	12,702,067
Pensions:		
Total amount of pensions	5,345,143	4,711,512
Contribution to Rehabilitation Fund	68,939	62,942
Direct expenses from invalidity pensions	1,921	2,222
	5,416,004	4,776,675
Net investment income:		
Net income from holdings in companies and funds	2,291,900	6,816,651
Net income from bonds	7,806,640	8,718,786
Interest income from bank deposits	1,368,992	929,775
Interest income from cash equivalents	602,165	221,076
Interest income from premiums and other claims	24,139	26,199
Investment expenses	(10,675)	(32,386)
	12,083,161	16,680,099
Operating expenses:		
Office and management expenses	648,684	563,312
Other income	2,769	2,604
Changes of net assets for pension payments during the year	20,529,744	24,044,784
Net assets from previous year	208,953,205	184,908,421
Net assets for pension payments at year end	229,482,949	208,953,205

Amounts are in ISK thousands

Balance sheet December 31, 2018

	2018	2017
Investments:		
Holdings in companies and funds	78,971,031	72,922,205
Bonds	110,232,628	101,110,517
Bank deposits	26,280,884	24,611,892
Other investments	2,760	2,760
	215,487,304	198,647,375
Claims:		
Premiums receivable	520,000	470,000
Other claims	10,750	5,407
	530,750	475,407
Cash equivalents	13,659,340	10,001,495
Total assets	229,677,394	209,124,276
Liabilities:		
Cost incurred and income collected in advance	146,005	126,488
Other liabilities	48,439	44,583
Total liabilities	194,445	171,071
Net assets for pension payments	229,482,949	208,953,205
Mutual insurance fund	109,422,827	100,040,584
Private accounts	120,060,121	108,912,621
Commitments off Balance Sheet	8,575,799	5,097,467

Amounts are in ISK thousands

Statement of cash flow 2018

	2018	2017
Inflow:		
Premiums	14,482,640	12,708,266
Paid interest income on cash equivalents and claims	336,722	259,805
Other inflow	29,904	235,442
	14,849,266	13,203,513
Outflow:		
Pensions	5,395,661	4,788,066
Operating expenses	647,626	603,361
Other outflow	41,536	62,922
	6,084,823	5,454,349
New disposable resources for investments	8,764,443	7,749,165
Investment transactions:		
Received income from holdings in companies and funds	805,180	478,295
Investments in holdings in companies and funds	(17,616,578)	(7,197,641)
Sold holdings in companies and funds	13,413,365	1,967,938
Installments on bond principals and interest	14,451,178	11,648,915
Investments in bonds	(16,733,474)	(12,485,580)
Sold bonds	607,928	1,138,610
New bank deposits	(300,000)	(630,000)
	(5,372,401)	(5,079,462)
Increase (decrease) in cash equivalents	3,392,042	2,669,703
Exchange rate difference on cash equivalents	265,803	(39,006)
Cash equivalents at beginning of year	10,001,495	7,370,797
Cash equivalents at year end	13,659,340	10,001,495

Amounts are in ISK thousands

Statement of actuarial position December 31, 2018

	December 31, 2018			December 31, 2017		
	Accrued position	Future position	Total	Accrued position	Future position	Total
Assets:						
Net assets for pension payments	109,422,827		109,422,827	100,040,584		100,040,584
Difference in book value and net present value of bonds	(4,969,299)		(4,969,299)	(4,071,073)		(4,071,073)
Difference in book value and valuation of listed holdings in companies	(203,405)		(203,405)	(599,504)		(599,504)
Net present value of future investment expenses	(292,718)		(292,718)	(327,472)		(327,472)
Net present value of future operating expenses	(2,705,965)	(3,987,273)	(6,693,238)	(2,407,088)	(3,591,588)	(5,998,677)
Net present value of future premiums	0	81,966,288	81,966,288	0	71,365,798	71,365,798
Total assets	101,251,439	77,979,015	179,230,454	92,635,447	67,774,210	160,409,657
Liabilities:						
Old age pension	94,594,741	69,899,418	164,494,159	80,068,926	60,434,128	140,503,054
Disability pension	3,386,413	3,861,015	7,247,428	5,848,950	8,037,938	13,886,888
Spouses pension	8,324,121	220,389	8,544,510	8,734,662	243,705	8,978,367
Child pension	85,200	820,550	905,750	85,203	1,275,497	1,360,700
Total liabilities	106,390,475	74,801,373	181,191,848	94,737,741	69,991,268	164,729,009
Net assets in excess of liabilities	(5,139,036)	3,177,642	(1,961,393)	(2,102,294)	(2,217,058)	(4,319,352)
Ratio of net assets to liabilities at the beginning of the year	(2.2%)	0.5%	(1.1%)	(3.8%)	(3.1%)	(3.5%)
Ration of net assets to liabilities at year-end	(4.8%)	4.2%	(1.1%)	(2.2%)	(3.2%)	(2.6%)
Net assets in excess of liabilities as a ratio of liabilities entitlement table as of April 1st 2018				(2.2%)	0.5%	(1.1%)

Amounts are in ISK thousands

Financial indicators

Mutual insurance fund	2018	2017	2016	2015	2014
Net real yield	2.3%	7.4%	0.6%	6.5%	6.2%
Average net real yield the last 5 years	4.6%	4.9%	5.3%	6.1%	5.1%
Average net real yield the last 10 years	4.2%	0.8%	(0.1%)	1.1%	1.6%
Investment securities					
Listed holdings in companies and funds	32.4%	31.6%	29.8%	39.6%	36.1%
Unlisted holdings in companies and funds	5.3%	5.6%	4.4%	5.8%	8.6%
Listed bonds	44.2%	45.2%	50.1%	41.2%	41.0%
Unlisted bonds	18.1%	17.6%	15.6%	13.4%	14.2%
Other investments					0.1%
Assets in ISK	71.9%	73.5%	77.9%	78.4%	77.3%
Assets in foreign currencies	28.1%	26.5%	22.1%	21.6%	22.7%
Pension payments					
Old age pension	80.8%	79.2%	78.7%	77.5%	77.1%
Spouses pension	9.5%	10.9%	11.6%	11.5%	12.0%
Disability pension	8.6%	8.7%	8.5%	9.7%	9.5%
Child pension	1.0%	1.3%	1.2%	1.3%	1.4%
Financial position according to actuarial position					
Net assets divided by accrued provisions	(4.8%)	(2.2%)	(3.8%)	1.1%	(1.7%)
Net assets divided by total provisions	(1.1%)	(2.6%)	(3.5%)	0.3%	(0.7%)
Number of fund members at year end	26,737	24,973	23,372	21,882	20,559
Number of active fund members	8,018	7,428	7,042	6,649	6,321
Number of pensioners	1,537	1,363	1,204	1,057	972
Staff (full-time equivalent position)	21	22	22	20	20
Pensions as percentage of premiums	35.4%	33.8%	32.7%	33.1%	34.1%

Financial indicators, contd.

Mutual insurance fund	2018	2017	2016	2015	2014
Total premiums	5,802,346	5,405,374	4,725,663	4,467,200	4,043,410
Total pensions	2,111,456	1,884,411	1,595,422	1,542,890	1,379,654
Total net investment income	6,002,856	8,874,358	2,525,507	7,141,511	5,635,437
Total operating expenses	312,822	279,510	240,496	241,015	230,009
Increase in net assets for pension payments	9,382,243	12,117,093	5,418,542	9,835,927	8,071,144
Operating expenses as percentage of premiums	5.4%	5.2%	4.9%	5.4%	5.4%
Net investment income as % of average asset position	5.7%	9.1%	3.0%	8.5%	7.3%
Operating expenses as percentage of average asset position	0.30%	0.29%	0.27%	0.29%	0.30%

Amounts are in ISK thousands

Fylgiskjöl

Útdráttur úr fjárfestingarstefnu 2019

Markmið Almenna lífeyrissjóðsins er að tryggja sjóðfélögum sínum sem hæstan lífeyri við starfslok, veita sjóðfélögum tryggingavernd vegna tekjumissis í kjölfar örorku og stuðla að auknu fjárhagslegu öryggi aðstandenda við andlát. Markmið fjárfestingarstefnunnar er að ávaxta fé sjóðfélaga á hagkvæman hátt og tryggja þeim sem besta ávöxtun miðað við áhættu (skilgreind með flökti ársávöxtunar). Við fjárfestingarákvarðanir sjóðsins eru hagsmunir sjóðfélaga hafðir að leiðarljósi og miðað við að hámarka verðmæti eigna sjóðsins.

Sjóðstjórar skulu ávaxta fé sjóðsins með hliðsjón af þeim kjörum sem best eru boðin á hverjum tíma með tilliti til ávöxtunar og áhættu. Eignasamsetning Almenna lífeyrissjóðsins skal vera í samræmi við heimildir í VII. kafla og VII. kafla A. laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997 með síðari breytingum.

Almenni lífeyrissjóðurinn stefnir að því að halda fjárfestingarkostnaði í lágmarki þannig að ávöxtunin skili sér sem mest til sjóðfélaga.

Í séreignarsjóði geta sjóðfélagar valið á milli sjö ávöxtunarleiða og hversu mikla áhættu þeir vilja taka eða valið ávöxtunarleið í samræmi við aldur. Þeir geta einnig valið Ævileiðina en þá flyst inneign þeirra á milli verðbréfasafna með það fyrir augum að draga úr vægi hlutabréfa og minnka áhættu eftir því sem nær dragur starfslokum.

Eignir samtryggingarsjóðs eru ávaxtaðar í sérgreindu verðbréfasafni. Markmið safnsins er langtímahækkun eigna með fjárfestingum í skuldabréfum og hlutabréfum. Fjárfestingarstefna samtryggingarsjóðsins tekur mið af réttindakerfi, lífeyrisbyrði, aldursamsetningu sjóðfélaga og áætluðu framtíðargreiðsluflæði vegna lífeyrisskuldbindinga sjóðsins.

ALMENNI LÍFEYRISSJÓÐURINN

Samtryggingarsjóður

Ellilífeyrir til æviloka
Örorkulífeyrir
Makalífeyrir
Barnalífeyrir

Séreignarsjóður

Ævisafn I	} Ævileiðin
Ævisafn II	
Ævisafn III	
Húsnæðissafn	
Innlánasafn	
Ríkissafn langt	
Ríkissafn stutt	

Ávöxtunarleiðir Almenna lífeyrissjóðsins eru átta, sjö fyrir séreignarsjóð og ein fyrir samtryggingarsjóð.

Almenni lífeyrissjóðurinn fylgir eftir stefnu um samfélagslega ábyrgar fjárfestingar með því að tilgreina sérstaklega við mat á fjárfestingarkostum, hvort og hvaða stefnu útgefandi verðbréfa hefur um umhverfismál, félagsleg málafni og stjórnaðhætti. Það á einnig við um fjárfestingu í innlendum og erlendum sjóðum en þá er kannað hvort rekstaraðili hafi mótað stefnu um ábyrgar fjárfestingar. Ekki er sett skilyrði um slíka stefnu þegar fjárfestingarákvörðun er tekin, en könnun hennar er hluti af heildarmati á viðkomandi fjárfestingarkosti.

Nánari upplýsingar um viðmið Almenna lífeyrissjóðsins um stjórnaðhætti í þeim félögum sem sjóðurinn á verulegan eignarhlut í, er að finna í eigendastefnu sjóðsins, sem er fylgiskjal með fjárfestingarstefnu.

Breytingar frá fjárfestingarstefnu 2018

- Í öllum ávöxtunarleiðum nema Húsnæðissafni er vægi einstakra eignaflokka í fjárfestingarstefnu óbreytt á milli

ára, eingöngu er um að ræða breytingar á vikmörkum í stefnu um erlendar eignir, sem endurspeglar m.a. að erlendu hlutabréf eru að færast nær stefnu. Í Húsnæðissafni hefur stefnu verið hnikað til á milli skuldabréfaflokka.

- Söfn lífeyrissjóðsins eru enn nokkuð frá stefnu í erlendum eignum vegna gjaldeyrishafta sem voru í gildi á árunum 2008–2017. Áfram er stefnt að því að auka erlendar fjárfestingar og gert er ráð fyrir að söfn lífeyrissjóðsins nái stefnu um erlendar eignir á næstu 2–4 árum.
- Stefna innan erlendra eignaflokka breytist lítið á milli ára, en hlutfalli milli erlendra hlutabréfasjóða, þ.e. vísitölusjóða, hermisjóða (enhanced funds), virkra sjóða og framtakssjóða hefur verið hnikað til.
- Fjórar ávöxtunarleiðir séreignarsjóðs, Ævisafn II, Ævisafn III, Ríkissafn langt og Ríkissafn stutt lúta nú takmörkunum í fjárfestingarheimildum fyrir lágmarkstryggingavernd. Þrjár ávöxtunarleiðir séreignarsjóðs, Ævisafn I, Innlánasafn og Húsnæðissafn lúta áfram takmörkunum í fjárfestingarheimildum fyrir viðbótartryggingavernd. Þessi breyting tekur m.a. til takmarkana á mótaðilaáhættu en þær takmarkanir eru þengri í heimildum fyrir lágmarkstryggingavernd.

Hér á eftir er að finna fjárfestingarstefnu ávöxtunarleiðanna. Fyrri taflan sýnir fjárfestingarstefnu blandaðra safna Almenna lífeyrissjóðsins, þ.e. fjárfestingarstefnu ævisafnanna þriggja og fjárfestingarstefnu samtryggingarsjóðs.

Seinni taflan sýnir fjárfestingarstefnu safna sem fjárfesta eingöngu í skuldabréfum og innlánum, þ.e. fjárfestingarstefnu Ríkissafns langs, Ríkissafns stutts, Innlánasafns og Húsnæðissafns.

Útdráttur úr fjárfestingarstefnu 2019, frh.

	Ævisafn I			Ævisafn II			Ævisafn III			Samtryggingarsjóður		
	Stefna	Vikmörk Neðri	Efri	Stefna	Vikmörk Neðri	Efri	Stefna	Vikmörk Neðri	Efri	Stefna	Vikmörk Neðri	Efri
Fjárfestingarstefna í %												
Skuldabréf og innlán	30	25	60	50	40	70	80	70	90	50	40	80
Innlán, laust fé	1	0	11	2	0	12	18	8	33	2	0	12
Með ábyrgð íslenska ríkisins	12	6	27	20	10	40	24	12	49	10	5	40
Með ábyrgð erlendra ríkja	0,5	0	6	1	0	5	1	0	3	1	0	5
Bæjar- og sveitarfélög	3	0	13	5	0	15	6	0	18	4	0	14
Fjármálastofnanir	0	0	3	0	0	4	0	0	4	0	0	4
Fjármálastofnanir – sértryggð skuldabréf	2	0	8	3	0	13	7,5	0	15	3	0	13
Veðskuldabréf	7,5	3,5	12	13	6	20	17	9	25	25	10	35
Önnur skuldabréf	2,5	0	10	4	0	14	4	0	14	3	0	13
Skuldabréf og lánasamningar í erlendri mynt	1,5	0	5	2	0	6	2,5	0	7,5	2	0	6
Hlutabréf og framtakssjóðir	70	40	75	50	30	60	20	10	30	50	20	60
Innlend hlutabréf og innlendir framtakssjóðir	12	4	20	10	3,5	17	4	1,5	7	10	3,5	17
Innlend hlutabréf	9	4	15	7,5	3,5	13	3	1,5	6	7,5	3,5	13
Hlutir og hlutdeildarsk. annarra sjóða um sameiginlegar fjárfestingar	3	0	7	2,5	0	6	1	0	3	2,5	0	6
Erlend hlutabréf og erlendir framtakssjóðir	58	30	71	40	20	56,5	16	8	28,5	40	16	56,5
Erlend hlutabréf	51	30	71	35	20	56,5	14	8	28,5	35	16	56,5
Hlutir og hlutdeildarsk. annarra sjóða um sameiginlegar fjárfestingar	7	0	14	5	0	10	2	0	4	5	0	10
Eignastýringaraðferðir												
Virk stýring innlendra hlutabréfa		100%			100%			100%			100%	
Virk stýring skuldabréfa		100%			100%			100%			100%	
Virk stýring erlendra hlutabréfa	40%	10%	50%	40%	10%	50%	40%	10%	50%	40%	10%	50%
Hlutlaus stýring erlendra hlutabréfa	60%	50%	90%	60%	50%	90%	60%	50%	90%	60%	50%	90%
Ávöxtun og áhætta, %												
Vænt ávöxtun		7,4%			6,9%			5,8%			7,7%	
Flökt ársávöxtunar		11,3%			8,4%			4,0%			8,2%	
Viðmið, %												
Skuldabréfavísitala KÍ með mt. 8 ár											24%	
Skuldabréfavísitala KÍ með mt. 7,5 ár		22%			36%							
Skuldabréfavísitala KÍ með mt. 5 ár								62%				
Vísitala sjóðfélagalána AL		7,5%			13%			17%			25%	
Erlend ríkisskuldabréfavísitala, Citi WGBI 3–7 ár		0,5%			1%			1%			1%	
Vísitala aðallista		12%			10%			4%			10%	
Heimsvísitala hlutabréfa		58%			40%			16%			40%	
Viðmið fyrir meðaltíma skuldabréfa		8 ár			8 ár			6 ár			9 ár	
Leyfilegur meðaltími safna		6–11 ár			6–11 ár			4–8 ár			6–12 ár	

Útdráttur úr fjárfestingarstefnu 2019, frh.

	Ríkissafn langt			Ríkissafn stutt			Innlánasafn			Húsnæðissafn		
	Vikmörk			Vikmörk			Vikmörk			Vikmörk		
Fjárfestingarstefna í %	Stefna	Neðri	Efri	Stefna	Neðri	Efri	Stefna	Neðri	Efri	Stefna	Neðri	Efri
Skuldabréf og innlán	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Innlán, laust fé		0	30	20	0	70	100	100	100	15	5	100
Með ábyrgð íslenska ríkisins	100	70	100	80	30	100				15	0	50
Fjármálastofnanir – sértryggð skuldabréf										15	0	50
Veðskuldabréf										55	0	90
Ávöxtun og áhætta, %												
Vænt ávöxtun		5,5%			4,5%			5,5%			5,7%	
Flökt ársávöxtunar		6,3%			2,3%						1,5%	
Viðmiðun, %												
Skuldabréfavísitala KÍ með mt. 10 ár		100%										
Skuldabréfavísitala KÍ með mt. 1,5 ár											45%	
Skuldabréfavísitala KÍ með mt. 1 ár					100%							
Vísitala sjóðfélagalána AL											55%	
Meðaltal verðtryggðra vaxta á lífeyrisreikningum hjá viðskiptabönkum								100%				
Viðmiðun fyrir meðaltíma skuldabréfa		10 ár			1 ár						6 ár	
Leyfilegur meðaltími safna		6–13 ár			0,5–3 ár						4–11 ár	

Í töflunum eru eftirfarandi upplýsingar:

Fjárfestingarstefna

Fremst í hverju safni kemur fram langtímamarkmið um eignasamsetningu safnsins, síðan upplýsingar um vikmörk, sem segja til um leyfileg frávík frá langtíma stefnunni.

Eignastýringaraðferðir

Í Ævisöfnum I, II, III og samtryggingarsjóði er stefnt að því að 60% af erlendra hlutabréfaeign sé fjárfest í sömu hlutföllum og hlutabréf viðkomandi fyrirtækja vega á markaði. Fyrir fjárfestingar í innlendum hlutabréfum er stýringin að öllu leyti virk.

Ávöxtun og áhætta

Vænt ávöxtun og flökt ársávöxtunar taka mið af fjárfestingarstefnu hvers safns fyrir sig og byggja á spá um ávöxtun helstu verðbréfaflokka 2019–2023 og sögulegum gögnum um flökt og samfylgni ávöxtunar m.v. mánaðarlegar mælingar á árunum 1998 til 2018.

Viðmiðunarvísitala

Viðmiðunarvísitala skuldabréfa fyrir Ævisöfn I og II hefur átta ára meðaltíma, fyrir samtryggingarsjóð níu ára meðaltíma og fyrir Ævisafn III sex ára meðaltíma. Þessar vísitölur eru settar saman úr skuldabréfavísitölum NASDAQ OMX Iceland (kauphallarinnar), vísitölu sjóðfélagalána AL og erlendra ríkisskuldabréfavísitölu, Citi WGBI 3–7

ár. Viðmiðunarvísitala fyrir innlend hlutabréf er vísitala heildarávöxtunar aðallista kauphallarinnar og fyrir erlend hlutabréf er notuð heimsvísitala MSCI.

Viðmiðunarvísitala fyrir Ríkissafn langt er 10 ára verðtryggð skuldabréfavísitala kauphallarinnar. Viðmiðunarvísitala fyrir Ríkissafn stutt er eins árs óverðtryggð skuldabréfavísitala kauphallarinnar. Viðmiðunarvísitala skuldabréfa fyrir Húsnæðissafn hefur sex ára meðaltíma og er sett saman úr skuldabréfavísitölum kauphallarinnar og vísitölu sjóðfélagalána AL. Viðmiðun fyrir Innlánasafn er meðaltal verðtryggðra vaxta á lífeyrisreikningum hjá innlendum viðskiptabönkum.

Samþykkt af stjórn Almenna lífeyrissjóðsins
28. nóvember 2018

Útdráttur úr áhættustefnu 2019

Eftirlitskerfi með áhættu

Hjá Almenna lífeyrissjóðnum hefur verið mótað eftirlitskerfi með áhættu í starfsemi sjóðsins með það að markmiði að sjóðnum sé kleift að greina, meta, vakta og stýra áhættu í starfsemi sjóðsins. Eftirlitskerfið tekur til skipulags áhættustýringar og samanstendur af stefnumarkandi innri greiningum og reglum. Eftirlitskerfið samanstendur af eigin áhættumati, áhættustefnu, áhættustýringarstefnu, fjárfestingarstefnu, starfsreglum, verklagsreglum, verkferlum, starfslýsingum og öðrum innri reglum sjóðsins. Nánar má lesa um áhættuþætti í starfsemi sjóðsins og skipulag áhættustýringar í skýringum nr. 37–43 með ársreikningi sjóðsins.

Hlutverk starfseininga í skipulagi áhættustýringar og eftirlits með áhættu

Stjórn sjóðsins ber ábyrgð á að árlega fari fram eigið áhættumat vegna starfsemi sjóðsins og á grundvelli eigin áhættumats setur stjórn áhættustefnu. Framkvæmd áhættumatsins fer fram hjá stjórnendum í samvinnu og samráði við stjórn sjóðsins og á grundvelli verkferils um eigið áhættumat.

Stjórnendur sem koma að eigin áhættumati eru framkvæmdastjóri, fjárfestingarstjóri, skrifstofustjóri og áhættustjóri. Framkvæmdastjóri, fjárfestingarstjóri og skrifstofustjóri eru eigendur áhættuþátta í þeim skilningi að hjá þeim er ákvörðunarvald samkvæmt umboði stjórnar til að taka áhættu í starfsemi sjóðsins. Áhættustjóri er í forsvari fyrir starfssviði áhættustýringar og ber ábyrgð á greiningu, mælingu og skýrslugjöf um áhættu í rekstri sjóðsins.

Eigið áhættumat

Um framkvæmd eigin áhættumats hefur verið skjalfest verkferli þar sem ferlinu, aðferðafræði við matið og hlutverkum þeirra sem koma að matinu er lýst. Við framkvæmd eigin áhættumats er lagt mat á líkindi þess að atburðir þróist á þann veg að

Markaðsáhætta

- Gjaldmiðlaáhætta
- Markaðsáhætta
- Vaxtaáhætta
- Verðbólguáhætta
- Ósamræmisáhætta
- Áhætta vegna eigna utan eh.
- Uppgreiðsluáhætta

Lífeyrstryggingaráhætta

- Skerðingaráhætta
- Lýðfræðileg áhætta
- Lausafjáráhætta
- Umhverfisáhætta
- Iðgjaldaáhætta

Mótaðilaáhætta

- Samþjöppunaráhætta
- Landsáhætta
- Útlánaáhætta
- Hlutabréf
- Afhendingaráhætta
- Uppgjörsáhætta

Rekstraráhætta

- Áhætta vegna upplýsingatækni
- Áhætta vegna svika
- Áhætta vegna útvistunar
- Frávikaáhætta
- Lagaleg áhætta
- Orðsporsáhætta
- Skjalaáhætta
- Starfsmannaáhætta
- Upplýsingaáhætta
- Úrskurðaráhætta lífeyris

viðkomandi áhætta raungerist og mat á áhrifum þess á eignir og skuldbindingar sjóðsins. Líkindum og afleiðingum eru gefnar tölur á bilinu 1–4, samanlagðar tölurnar segja til um hvert heildarmat viðkomandi áhættu er fyrir sjóðinn, þ.e. líkindin á að áhætta raungerist og hversu mikil fjárhagsleg áhrif það hefði fyrir sjóðinn. Sjóðurinn hefur skilgreint fjóra meginflokka áhættu í starfsemi sjóðsins og 28 undirflokka áhættu sem sjá má í töflunni hér að ofan. Taflan sýnir einnig niðurstöður eigin áhættumats í desember 2018 þar sem grænn depill táknar litla áhættu, gulur miðlungs áhættu og rauður mikla áhættu. Veigamestu áhættuþættir eru skilgreindir þeir sem í niðurstöðu eigin áhættumats eru metnir sem miðlungs- eða mikil áhætta.

Áhættustefna

Stjórn hefur sett sjóðnum áhættustefnu með það að markmiði að auka öryggi í rekstri sjóðsins. Áhættustefna er stefna stjórnar um áhættutöku, áhættuvilja og áhættuþol í starfsemi sjóðsins vegna veigamestu áhættuþátta og hvernig skuli greina, meta, vakta og stýra áhættu. Áhættustefnan byggir á framkvæmd og niðurstöðum eigin áhættumats sem og fjárfestingarstefnu sjóðsins. Í stefnunni er fjallað um einstaka áhættuþætti, þeir skilgreindir og gerð er grein fyrir hvernig þeir eru metnir, mældir og víkmörk einstakra áhættuþátta eru tilgreind.

Áhættustýringarstefna

Áhættustýringarstefna er sett með hliðsjón af eigin áhættumati, áhættustefnu og fjárfestingarstefnu sjóðsins. Áhættustýringarstefna er lýsing á skipulagi áhættustýringar, hlutverkum starfseininga í skipulagi áhættustýringar, lýsing á áhættueftirliti og aðferðum sem sjóðurinn styðst við í mati á þeim áhættuþáttum sem áhættustefna sjóðsins nær til.

Áhættueftirlit og eftirfylgni

Áhættueftirlit samkvæmt áhættustýringarstefnu fer fram með reglulegum og tímasettum úttektum eða eftirlitsaðgerðum. Áhættustjóri fylgist með dagskrá eftirlitsaðgerða og skráðum eftirlitsaðgerðum og skoðar hvort niðurstöður séu innan viðmiða fyrir viðkomandi áhættu. Skýrslur áhættustýringar um framvindu áhættueftirlits og niðurstöður eftirlitsaðgerða eru jafnan yfirfarnar mánaðarlega af stjórnendum sjóðsins og jafnframt eru skýrslurnar birtar stjórn og endurskoðunarnefnd á lokuðum vef sjóðsins.

Samþykkt af stjórn Almenna lífeyrissjóðsins
12. desember 2018.

Stjórnarháttayfirlýsing 2019

Stjórn og stjórnendur Almenna lífeyrissjóðsins hafa sett sér það markmið að hafa góða stjórnarhætti ávallt sér að leiðarljósi. Með stjórnarháttayfirlýsingu þessari eru uppfylltar þær kröfur sem koma fram í 51. gr. reglna nr. 335/2015, um ársreikninga lífeyrissjóða. Við móttöku stjórnarháttanna hefur stjórn sjóðsins litið til og haft til hliðsjónar leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja, sem eru gefnar út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins (5. útgáfa). Sjóðurinn vikur þó að hluta frá leiðbeiningunum einkum þar sem efnistöð eiga ekki við um lífeyrissjóði, til að mynda atriði sem varða hluthafafundi og hluthafa. Leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja er hægt að nálgast á www.leidbeiningar.is.

Grundvöllur sjóðsins og hlutverk

Almenni lífeyrissjóðurinn starfar samkvæmt samþykktum sjóðsins, lögum nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða (hér eftir „lög um lífeyrissjóði“) og öðrum reglum sem um lífeyrissjóði gilda. Almenni lífeyrissjóðurinn er fullgildur lífeyrissjóður og hefur starfsleyfi frá fjármála- og efnahagsráðuneytinu. Sjóðurinn er öllum opin en er jafnframt starfsgreinasjóður arkitekta, leiðsögumanna, lækna, hljómlistarmanna og tæknifræðinga.

Markmið Almenna lífeyrissjóðsins er að tryggja sjóðfélögum sínum sem hæstan lífeyri við starfslok, veita sjóðfélögum tryggingarvernd vegna tekjumissis í kjölfar örorku og stuðla að auknu fjárhagslegu öryggi aðstandenda við andlát. Sjóðurinn tileinkar sér ábyrga starfshætti og stefnir að því að vera í fararbroddi í upplýsingagjöf, þjónustu og nýjungum í lífeyrismálum.

Almenni lífeyrissjóðurinn er langtímafjárfestir. Stjórn sjóðsins hefur sett sérstaka fjárfestingarstefnu sem hefur það markmið að ná sem bestri ávöxtun að teknu tilliti til þeirrar áhættu sem fylgir fjárfestingum. Í fjárfestingarstefnu er einnig fjallað um stefnu sjóðsins um ábyrgar fjárfestingar.

Lög, reglugerðir, reglur og leiðbeiningar sem sérstaklega varða stjórnarhætti

Í neðangreindum lista er að finna yfirlit yfir lög, stjórnvaldsreglur, leiðbeinandi tilmæli og innri reglur sem sérstaklega varða stjórnarhætti. Listinn er hér fyrst og fremst settur fram til upplýsinga og er því ekki um tæmandi talningu að ræða. Rétt er að geta þess að nánara yfirlit yfir lög, reglugerðir og aðrar reglur er m.a. að finna á heimasíðu Fjármálaeftirlitsins (hér eftir „FME“), www.fme.is, og upplýsingar um innri reglur sjóðsins er að finna á heimasíðu hans, www.almenni.is.

Lög

- Lög nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.
- Lög nr. 87/1998, um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi.

Reglugerðir

- Reglugerð nr. 391/1998, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.
- Reglugerð nr. 590/2017, um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða.
- Reglugerð nr. 698/1998, um ráðstöfun iðgjalds til lífeyrisparnaðar og viðbótartryggingarvernd.

Reglur og leiðbeiningar FME

- Reglur FME nr. 335/2015, um ársreikninga lífeyrissjóða.
- Reglur FME nr. 180/2013, um framkvæmd hæfismats framkvæmdastjóra og stjórnarmanna lífeyrissjóða.
- Reglur FME nr. 577/2012, um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila.
- Leiðbeinandi tilmæli FME nr. 5/2014, um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka.
- Leiðbeinandi tilmæli FME nr. 3/2010, um mat á hæfi lykilstarfsmanna.

Innri reglur Almenna lífeyrissjóðsins

- Samþykktir.
- Starfs- og siðareglur stjórnar.
- Viðskipti sjóðsins, starfsmanna og stjórnar.
- Fjárfestingarstefna.
- Eftirlitskerfi með áhættu.
- Eigendastefna.
- Starfsreglur framkvæmdastjóra.
- Verklagsreglur um hæfi lykilstarfsmanna.
- Starfsreglur endurskoðunarnefndar.
- Starfsmannastefna.

Stefna um samfélagslega ábyrgð og siðferðisviðmið

Í fjárfestingarstefnu er að finna stefnu sjóðsins um ábyrgar fjárfestingar og með hvaða hætti hann fylgir henni eftir. Sjóðurinn telur mikilvægt að félög sem hann á eignarhlut í móti sér stefnu um umhverfismál og samfélagslega ábyrgð. Sjóðurinn fylgir eftir stefnu um samfélagslega ábyrgar fjárfestingar með því að tilgreina sérstaklega á minnisblöðum, við mat á fjárfestingarkostum, hvort og hvaða stefnu útgefandi verðbréfa hefur um umhverfismál, samfélagslega ábyrgð og stjórnarhætti. Það á einnig við um fjárfestingu í innlendum og erlendum sjóðum en þá er kannað hvort rekstraraðili hafi mótað stefnu um ábyrgar fjárfestingar og taki tillit til hennar við val á fjárfestingum. Starfsmenn hafa í sameiningu skilgreint neðangreind gildi til að hafa sem leiðarljós í störfum fyrir lífeyrissjóðinn og sjóðfélaga hans.

Heilindi

Við virðum það sem okkur er treyst fyrir.
Við virðum hvert annað.
Við gætum jafnræðis.
Við leitumst við að koma hreint fram, erum opin og einlæg í samskiptum.

Stjórnarháttayfirlýsing 2019, frh.

Framsækni

Við keppum stöðugt að framförum.

Við erum opin fyrir breytingum og leitum lausna sem bæta hag sjóðfélaga.

Við ætlum að vera áfram í fararbroddi í lífeyrismálum.

Fagmennska

Við vöndum okkur við öll störf og vinnum faglega.

Við vinnum sem ein heild að okkar markmiðum – samvinna styrkir heildina.

Við veitum góða upplýsingagjöf.

Almenni hefur gott orðspor – okkur þykir vænt um það.

Stjórn sjóðsins hefur samþykkt starfs- og siðareglur stjórnar. Starfsmenn sjóðsins hafa einnig samþykkt siðareglur. Markmið reglnanna er að þeir sem starfa fyrir sjóðinn sýni gott fordæmi í störfum sínum og geri sér grein fyrir þeirri ábyrgð sem fylgir því að hafa umsjón með fjármunum sem eru í eigu sjóðfélaga. Reglunum er ætlað að styðja við vönduð vinnubrögð, draga úr hættu á hagsmunaárekstrum og auka öryggi í meðferð fjármuna sjóðsins. Í þeim er meðal annars fjallað um góða starfshætti, hagsmunaárekstra, fríðindi og meðferð trúnaðarupplýsinga.

Eigendastefna

Stjórn hefur samþykkt eigendastefnu sem er stefnulýsing um það hvernig lífeyrissjóðurinn beitir sér sem hluthafi í félögum sem hann á verulegan eignarhlut í þ.e. 5% eða hærri eignarhlut í einstöku félagi eða þar sem lífeyrissjóðurinn er meðal fimm stærstu hluthafa félags.

Nýti sjóðurinn atkvæðarétt sinn á hluthafafundum í félögum þar sem hann á minni hagsmuna að gæta hefur hann stefnuna að leiðarljósi.

Í eigendastefnunni er meðal annars fjallað um samskipti við fyrirtæki, stjórnarhætti, hluthafafundi, stjórnarkjör, starfskjör og hvatakerfi. Í stefnunni er kveðið á um sérstaka valnefnd

sem velur hvernig sjóður ráðstafar atkvæðum sínum í stjórnarkjöri. Í valnefnd sitja tveir aðilar tilnefndir af stjórn og framkvæmdastjóra eða fjárfestingarstjóra.

Starfsmannastefna

Starfsmannastefna sjóðsins hefur það að markmiði að starfsmönnum líði vel á vinnustaðnum, hafi aðstöðu og getu til að sinna starfi sínu á sem bestan hátt. Í stefnunni er lögð áhersla á endurmenntun, samkeppnishæf starfskjör, góðan aðgang að stjórnendum, tiltekinn vinnutíma, jafnvægi á milli vinnu og einkalífs, sveigjanleg starfslok vegna aldurs, ákveðna starfslýsingu og ábendingarkerfi fyrir starfsmenn sjóðsins.

Stjórnskipulag Almenna lífeyrissjóðsins

Stjórn

Stjórn sjóðsins fer með yfirstjórn hans og fjallar um allar meiriháttar ákvarðanir varðandi stefnumótun sjóðsins og starfsemi. Hún tekur stefnumarkandi ákvarðanir, er varða hag og starfsemi sjóðsins og mótar innra eftirlit lífeyrissjóðsins. Stjórnin hefur lögbundnu hlutverki að gegna og hefur einnig sett sér starfsreglur þar sem hlutverk hennar er skilgreint ítarlega. Í starfsreglum stjórnar er meðal annars fjallað um verksvið, málsvara, stjórnarfundir, ákvörðunarvald, fundargerðir, þagnar- og trúnaðarskyldu og vanhæfi. Starfsreglur stjórnar eru aðgengilegar á heimasíðu sjóðsins.

Meðal verkefna stjórnar er að setja reglur sem kveða m.a. á um upplýsingagjöf til stjórnar um rekstur, iðgjöld, réttindaávinnslu og ráðstöfun eigna sjóðsins. Jafnframt setur stjórn verklagsreglu um verðbréfaviðskipti sjóðsins, stjórnar og starfsmanna. Auk þess mótar og setur stjórn fjárfestingarstefnu og áhættustefnu sjóðsins.

Stjórn sjóðsins er skipuð sex sjóðfélögum sem kjörnir eru með meirihlutakosningu á ársfundi til þriggja ára í senn og skal stjórnin skipuð þremur konum og þremur körlum. Varamenn í stjórn eru þrír sjóðfélagar og skal hvort kyn eiga minnst

einn fulltrúa. Stjórnin framkvæmir að lágmarki á tveggja ára fresti mat á störfum sínum, verklagi og starfsháttum, sem og frammistöðu undirnefnda, stjórnarformanns og framkvæmdastjóra. Stjórnin skal leita leiða til að bæta úr verklagi í samræmi við niðurstöður matsins.

Frá síðasta ársfundi sjóðsins voru á árinu 2018 haldnir 11 stjórnarfundir og á árinu 2019 haldnir 3 stjórnarfundir. Stjórn var ákvörðunarbær í öllum tilvikum. Varamenn eru boðaðir í forföllum aðalmanna og á tvo fundi á ári.

Upplýsingar um stjórn sjóðsins:

Stjórnamenn

Ólafur H. Jónsson, formaður
Hulda Rós Rúriksdóttir, varaformaður
Arna Guðmundsdóttir
Davíð Ólafur Ingimarsson
Sigurjón H. Ingólfsson
Sigríður Magnúsdóttir

Varamenn í stjórn

Ragnar Torfi Geirsson
Anna Karen Hauksdóttir
Oddur Ingimarsson

Nánari upplýsingar um stjórnamenn, svo sem fundarsókn og hagsmunatengsl, er að finna í rafrænni útgáfu af stjórnarháttayfirlýsingu á heimasíðu sjóðsins.

Framkvæmdastjóri

Stjórn sjóðsins ræður framkvæmdastjóra, ákveður laun hans og önnur starfskjör, veitir honum prókúruumboð og setur honum starfsreglur sem eru aðgengilegar á heimasíðu sjóðsins.

Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur og fer í því efni eftir ákvæðum laga og samþykktu sjóðsins og þeirri stefnu og fyrirmælum, sem stjórn hefur gefið. Framkvæmdastjóri ræður starfsmenn til sjóðsins.

Stjórnarháttayfirlýsing 2019, frh.

Framkvæmdastjóri sjóðsins er Gunnar Baldvinsson.

Nánari upplýsingar um framkvæmdastjóra, svo sem hagsmunatengsl, er að finna í rafrænni útgáfu af stjórnarháttayfirlýsingunni á heimasíðu sjóðsins.

Framkvæmdastjóri boðar vikulega svokallaða rekstrarfundum með helstu stjórnendum sem eru auk framkvæmdastjóra, Kristjana Sigurðardóttir, fjárfestingarstjóri, Sigríður Ómarsdóttir, skrifstofustjóri, Daníel Arason, rekstrarstjóri, Helga Indriðadóttir, sjóðstjóri og Sigurður Örn Karlsson, áhættustjóri.

Ársfundur

Stjórn sjóðsins boðar til ársfundar sjóðfélaga einu sinni á ári í mars eða apríl. Á ársfundi skal stjórn sjóðsins gefa skýrslu um störf sín á liðnu starfsári og um hag sjóðsins. Dagskrá ársfundar skal innihalda eftirfarandi dagskráliði: (1) skýrsla stjórnar; (2) staðfesting ársreiknings liðins starfsárs og kynning á tryggingarfræðilegu uppgjöri samtryggingarsjóðs; (3) kynning á fjárfestingarstefnu; (4) tillögur um breytingar á samþykktum sjóðsins (ef þær liggja fyrir); (5) kosning stjórnar; (6) kosning endurskoðanda og endurskoðunarfélags; (7) ákvörðun um laun stjórnar; og (8) önnur mál. Nánar er fjallað um stjórnskipulag sjóðsins í samþykktum hans sem og í lögum um lífeyrissjóði.

Endurskoðun

Stjórn annast um að nægjanlegt eftirlit sé haft með bókhaldi og meðferð fjármuna sjóðsins. Endurskoðunarnefnd Almenna lífeyrissjóðsins gerir tillögu til stjórnar um val á ytri og innri endurskoðanda sjóðsins. Ytri endurskoðandi er kosinn á ársfundi sjóðsins. Stjórn ræður innri endurskoðanda. Endurskoðun sjóðsins og innri endurskoðun eru í höndum aðskilinna endurskoðunarfyrtækja.

Ytri endurskoðandi sjóðsins er endurskoðunarfyrtækið Ernst & Young og innri endurskoðandi er endurskoðunarfyrtækið Grant Thornton.

Tryggingastærðfræðingur

Í samræmi við 39. gr. laga um lífeyrissjóði og reglugerð nr. 391/1998, er árlega framkvæmd tryggingafræðileg athugun á starfsemi sjóðsins sem er ætlað að leggja annars vegar mat á áfallnar skuldbindingar sjóðsins og væntar framtíðarskuldbindingar og hins vegar á núverandi eignasafn, vænt iðgjöld og ávöxtun. Stjórn semur við löggiltan tryggingarstærðfræðing sem framkvæmir athugunina. Núverandi tryggingastærðfræðingur er Vigfús Ásgeirsson hjá Talna-könnun hf.

Undirnefnd stjórnar – Endurskoðunarnefnd

Samkvæmt grein 6.5 í samþykktum sjóðsins skal stjórn sjóðsins skipa árlega sérstaka endurskoðunarnefnd.

Nefndina skipa:

Gísli Hlíðberg Guðmundsson, formaður nefndarinnar. Gísli er löggiltur endurskoðandi og starfar hjá fjármálaskrifstofu Reykjavíkurborgar.

Davíð Ólafur Ingimarsson, forstjóri Guide to Iceland. Davíð Ólafur sat í varastjórn Almenna 2014 til 2016 en þá var hann kosinn í aðalstjórn.

Eiríkur Þorbjörnsson, deildarstjóri hjá Verkís. Eiríkur sat um árabíl í aðalstjórn sjóðsins og síðar í varastjórn.

Áhættustjóri Almenna lífeyrissjóðsins er ritari nefndarinnar.

Hlutverk endurskoðunarnefndar er eftirfarandi:

1. Eftirlit með vinnuferli við gerð reikningsskila.
2. Eftirlit með fyrirkomulagi og virkni innra eftirlits, innri endurskoðun og áhættustýringu.
3. Eftirlit með endurskoðun ársreiknings.
4. Mat á óhæði endurskoðanda eða endurskoðunarfyrtækis og eftirlit með öðrum störfum endurskoðanda og endurskoðunarfyrtækis.
5. Setja fram tillögu til stjórnar um val á endurskoðanda eða endurskoðunarfyrtæki.

Frá síðasta ársfundi sjóðsins hélt endurskoðunarnefnd 4 fundi á árinu 2018 og 3 fundi á árinu 2019. Starfsreglur endurskoðunarnefndar eru aðgengilegar á heimasíðu sjóðsins.

Áhættustýring og innra eftirlit

Áhættustýring

Til samræmis við reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða hefur verið mótað eftirlitskerfi með það að markmiði að sjóðnum sé kleift að greina, meta, vakta og stýra áhættu í starfsemi sjóðsins, þar sem því verður við komið. Eftirlitskerfið grundvallast á lagafyrirmælum, reglugerðum, leiðbeinandi tilmælum FME og stefnumótun sjóðsins. Eftirlitskerfið samanstendur af eigin áhættumati, áhættustefnu, áhættustýringarstefnu, fjárfestingarstefnu, starfsreglum, verklagsreglum, verkferlum, starfslýsingum og öðrum innri reglum sjóðsins.

Áhættustjóri er ábyrgðaraðili áhættustýringar og veitir starfssviði áhættustýringar forstöðu, starfssviðið heyrir undir framkvæmdastjóra en áhættustjóri hefur milli-liðalausán aðgang að stjórn sjóðsins og er jafnframt ritari endurskoðunarnefndar. Áhættustjóri ber ábyrgð á greiningu, mælingu og skýrslugjöf um áhættu í rekstri sjóðsins.

Nánari upplýsingar um áhættustýringu er að finna í ársskýrslu og í skýringum í ársreikningi.

Innra eftirlit

Meginmarkmið með innra eftirliti Almenna lífeyrissjóðsins er að stuðla að því að lífeyrissjóðurinn nái settum markmiðum í starfsemi sinni með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum ásamt því að fylgjast með að lögum, reglum settum á grundvelli þeirra, samþykktum sjóðsins og öðrum innri reglum sé framfylgt. Skipulag innra eftirlits tekur mið af reglum FME nr. 577/2012 um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila lífeyrissjóða og er innra eftirlit sjóðsins yfirfarið árlega af þeim sem annast innri endurskoðun hjá sjóðnum.

Stjórnarháttayfirlýsing 2019, frh.

Innra eftirlit sjóðsins byggir m.a. á fjárfestingarstefnu, áhættustefnu, áhættustýringarstefnu, reglubundnu áhættueftirliti, skjalfestum innri reglum og ferlum, starfslýsingum, aðgreiningu starfa, aðgangsstýringu upplýsingakerfa, skýrsluskilum og reglulegri upplýsingagjöf. Áhættustýring og áhættueftirlit er veigamikill þáttur í innra eftirliti. Verkferlar hafa verið skjalfestir fyrir öll helstu verkefni við rekstur sjóðsins til að auka áreiðanleika og stuðla að fylgni við lög og reglur. Verkferlar eru uppfærðir jafnóðum og

breytinga er þörf og árlega eru allir verkferlar yfirfarnir og endurskoðaðir í verkferlanefnd sem staðfestir breytingar. Verkferlanefnd er skipuð framkvæmdastjóra, skrifstofustjóra, fjárfestingarstjóra og áhættustjóra lífeyrissjóðsins. Lögfræðingur sjóðsins er ritari nefndarinnar.

Þá hefur sjóðurinn sett sér reglur um notkun ábendingakerfis fyrir starfsmenn til að koma á framfæri nafnlausum ábendingum til innri endurskoðenda sjóðsins um alvarlega vanrækslu eða misferli í starfsemi sjóðsins.

Staðfesting stjórnar

Stjórn sjóðsins hefur sett saman stjórnarháttayfirlýsingu þessa eftir bestu vitund. Henni er ætlað að veita sem bestar upplýsingar um stjórnarhætti sjóðsins til sjóðfélaga, eftirlitsaðila og annarra aðila.

Samþykkt af stjórn Almenna lífeyrissjóðsins 27. mars 2019.